

LOVEC

Revija za lovstvo, lovsko kinologijo in varstvo narave
Letnik LXXXIX., št. 10
oktober – vinotok

Glasilo izdaja

Lovska zveza Slovenije

Priprava za tisk Delo Repro, d.d.
Tisk Euroadria, d.o.o., v Ljubljani
Poštnina je plačana pri pošti
1102 Ljubljana

UREDNIŠKI ODBOR:
v. d. glavnega urednika
Edvard Krašna
Odgovorni urednik
Boris Leskovic

Lektorica in korektorica
Marjetka Šivic
Tehnični urednik Milan Samar
Tajnica uredništva Eva Strajnar

Lovca izhaja praviloma vsak mesec.
Ta številka je izšla v 24.000 izvodih.
Po zakonu o DDV je glasilo LOVEC
obdavčeno po 8,5 % stopnji.

Besedila za objavo obvezno pošljite tudi po e-mailu (ali na disketi + izpis), **uradne dopise**, potrjene z žigom in podpisom odgovorne osebe ZLD/LD, in **fotografije** pa v originalu ali na CD. Pripišite tudi svojo **telefonsko številko**.
Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo!

Uredništvo glasila Lovca
Župančičeva 9 – p.p. 505
1001 Ljubljana
e-mail: lovca@lovska-zveza.si
Tel.: (01) 24-10-922
Faks: (01) 24-10-927
Predstavitvene strani LZS:
<http://www.lovastvo.net>

Cene malih oglasov:
do 15 besed 1000 SIT,
od 15 do 25 besed 1300 SIT,
od 25 do 30 besed 1500 SIT.
Za vsako nadaljnjo besedo 50 SIT.
Male oglase je treba poslati pisno in plačati vnaprej na **transakcijski račun** Lovske zveze Slovenije, Župančičeva 9, Ljubljana, pri NLB, d.d., Ljubljana: 02010-0015687097.

IZ VSEBINE:

D. But:	Da vas LISJAK ne bo presenetil	460
IZ DNEVNEGA TISKA		461
MNENJA IN PREDLOGI		463
M. Skudnik:	Vsaka skrajnost je škodljiva!	463
B. Krže:	Marko Jonozovič – Trudimo se dobro sodelovati z vsemi upravljavci lovišč	464
B. Galjot:	Gozdni jereb – naša pozabljena divjad	468
B. Kavčič:	Kaliber .30-06 Springfield – krepak stoletnik	472
Z. Kovač:	Sobivanje z medvedom	475
R. E. Širnik:	Kaj vse so o divjadi, lovu in lovci pisali časopisi na Kranjskem ...	478
PO LOVSKEM SVETU		479
B. Leskovic:	Grizliji v Severni Ameriki	479
J. Mehle:	Na kratko iz tujega tiska	480
LOVSKO PRIPOVEDNIŠTVO		481
J. Marolt:	V meni je ...	481
LOVSKA ORGANIZACIJA		482
B. Leskovic:	Novo poglavje v sodelovanju Ministrstva za okolje in prostor in Lovske zveze Slovenije	483
B. Kurnik:	Tretjič na EP, dve tretji mesti Sloveniji!	483
S. F. Kropce:	Novi izprašani lovci na območju ZLD Ptuj – Ormož	485
F. Rotar:	Štajerski in koroški lovci ustanovili svoje Pohorsko OZUL	486
F. Ekar:	Ljubljanski metropolit blagoslovil lovski dom LD Jezersko	487
F. Krnjak:	Slavec bo spet pel!	488
B. Žerdin:	Lovski oktet LD Prežihovo - Kotlje deluje že 15 let	489
S. Budin:	Srečanje lovske pevskih zborov štirih dežel	490
B. Žerdin:	Bogata lovska razstava LD Kobilje	490
J. Žerdin:	Lipov drevored ob lovskem domu Bakovci - Dokležovje	490
D. Vešner:	Lovci LD Rače ob 60-letnici obstoja	491
B. Zupančič:	60 let LD Kresnice	493
O. Bakal:	LD Lendava sodi med najstarejše LD v državi	492
F. Ornik:	60 let LD Voličina	493
J. Marhl:	60 let LD Remšnik	494
M. Toš:	60 let LD Sv. Jurij - Jurovski Dol	495
S. F. Kropce:	60-letnica LD Juršinci	495
MLADI PIŠEJO		496
JUBILANTI		497
LOVSKI OPRTNIK		498
B. Birsa:	Ognjena ujma uničila najlepši del lovišča	498
K. Košir:	Meddružinsko tekmovanje v nogometu	498
O. Bakal:	Tekmovanje v trapu za 44. pokal Pomurskega sejma	499
S. F. Kropce:	Tekma botrov v LD Kog	499
S. Pajtlar:	Težave z divjimi prašiči v LD Gaj	500
B. Vasa:	Kako opravimo lovski pogreb	500
B. Žerdin:	7. Hubertova maša v Bogojini	501
B. Žerdin:	Lovska maša in druženje bakovskih lovcev	501
B. Kozinc:	Veliki skovik je sova selivka	501
B. Leskovic,		
J. Mehle:	Za hitrejšo merjenje na skupnih lovih ...	502
M. Erzar:	Kulinarični kotichek	503
V SPOMIN		504
LOVSKA KINOLOGIJA		505
A. Strajnar:	Enodnevna delavnica – prinašanje	505
B. Habjan:	Nemški prepeličar, vsestransko lovsko uporaben pes	506
A. Polovšek:	Uporabnostna preizkušnja lovske psov po umetnem KS	506
KZS:	Predvidena legla lovske psov	507

SLIKA NA NASLOVNICI:

Gams (*Rupicapra rupicapra*)

Foto: O. Naglost

Foto: E. Mihelc – Diana

LOVNE DOBE:

Ur. list, 101/17. 9. 2004

Srna

srnjak, lanščak:

1. 5.-31. 10.

srna, mladiči obeh spolov:

1. 9.-31. 12.

mladica:

1. 5.-31. 12.

Navadni jelen

jelen:

16. 8.-31. 12.

košuta, teleta obeh spolov:

1. 9.-31. 12.

junica, lanščak:

1. 7.-31. 12.

Damjak

damjak:

16. 8.-31. 12.

košuta in teleta obeh spolov:

1. 9.-31. 12.

junica, lanščak:

1. 7.-31. 12.

Muflon

oven, lanščaki obeh spolov in

jagnjeta obeh spolov:

1. 8.-28. 2.

ovca:

1. 8.-31. 12.

Gams

kozel, koza, kozlički obeh spolov,

enoletni obeh spolov:

1. 8.-31. 12.

Kozorog

kozel, koza, kozlički obeh spolov,

enoletni obeh spolov:

1. 8.-31. 12.

Divji prašič

merjasec:

1. 4.-31. 1.

svinja:

1. 7.-31. 1.

ozimci in lanščaki obeh spolov:

1. 1.-31. 12.

Poljski zajec

1. 10.-15. 12.

Kuna belica, kuna zlatica:

1. 11.-28. 2.

Jazbec:

1. 8.-31. 12.

Lisica:

1. 7.-15. 3.

Rakunasti pes (enok):

1. 8.-31. 3.

Navadni polh:

1. 10.-30. 11.

Alpski svizec:

1. 9.-30. 10.

Pižmovka:

1. 8.-31. 3.

Nutrija:

1. 1.-31. 12.

Fazan:

1. 9.-15. 1.

Poljska jerebica (gojena):

1. 9.-15. 11.

Raca mlakarica:

1. 9.-15. 1.

Šoja:

20. 8.-28. 2.

Sraka:

1. 8.-28. 2.

Siva vrana:

10. 8.-28. 2.

Da vas LISJAK ne bo presenetil

Poletje, čas dopustov in oddiha, je že zdavnaj za nami. Nekateri smo ga izkoristili tudi za to, da smo ocenili dosedanje izpopolnjevanje in polnjenje spletnega informacijskega sistema LISJAK s potrebnimi podatki, pripravljali smo podlage za pripravo novih možnosti ter razreševali nejasnosti, ki so se pojavile ob spremembi zakonodaje koncem minulega leta. Živimo namreč v času hitrih, včasih celo nepričakovanih sprememb. In omenjena sprememba zakonodaje je en takšen značilen primer. Od nas pa je odvisno, kako se bomo sposobni odzvati; naša komisija je to sposobna v roku enega delovnega tedna.

Ko sem na vseh sestankih naših najvišjih organov in tudi na predavanjih opozoril na misel znanstvenika Alberta Einsteina, da »starih problemov ne moremo rešiti, če izhajamo iz istih situacij«, ter da bo uvedba sistema LISJAK pomenila tudi spreminjanje uveljavljenega, tradicionalnega načina poslovanja, kar pomeni, da bomo morali temeljito spremeniti oz. prilagoditi svoje poslovne procese, so me nekateri lovski tovariši le začudeno gledali, nekateri pa so se celo nasmihali. Lani marca smo bili ponosni, ko so bila strokovnim tajnikom območnih lovskih zvez na sedežu Lovske zveze Slovenije v Ljubljani prvič predana prijavna imena in gesla za dostop v sistem LISJAK. Vendar se osebno nisem mogel znebiti neprijetnega občutka, nekakšnega tihega odpora nekaterih in celo tihega godrnjanja.

Kako je v letu in pol naša lovska organizacija sprejela sistem LISJAK, pove podatek, da imamo v evidenci 21.104 članov s povprečno starostjo 53,89 leta; od tega je 1,09% žensk. Člani so skupaj opravili več kot 23.000 usposabljanj, od katerih jih je 997 opravilo tečaj za lovskega čuvaja in 181 za lovskega tehnika oz. lovskega mojstra; 362 članov je strelskih in 16 članov kinoloških sodnikov. Tečaj za preglednika je opravilo 876 članov ...

Je morda vaše ime med njimi? Svojega članstva za sistem LISJAK namreč še vedno niso uredile vse lovske družine! To se jim bo trpko maščevalo že takoj na začetku novega leta, na kar komisija in sekretariat LZS opozarjamo že 2 meseca prej; da ne bo po nepotrebnem slabe volje.

Sistem LISJAK je preprost za uporabo, varen pred vdori, potrebna je minimalna prilagoditev računalnika brez drage licenčne opreme; do njega je mogoč dostop s katerega koli računalnika, priključenega na internetno omrežje ali omrežje HKOM; omogoča transparentno poslovanje s sistemom prijavnih imen ... In prav v teh imenih so opredeljene pravice uporabnikov. Poleg pooblaščenih oseb v lovskih družinah, na območnih lovskih zvezah ter Lovski zvezi Slovenije so bila prijavna imena predana tudi Zavodu za gozdove za potrebe načrtovalcev na njihovih območnih enotah, vsem lovskim inšpektorjem ter vsem predsednikom IO in tajnikom OZUL LUO. V pripravi pa je še sprememba za upravljavce lovišč, saj bo treba iz splošnih prijavnih imen preiti na osebna. V tem kontekstu bodo vodstva lovskih družin prek območnih lovskih zvez pozvana, naj posredujejo podatke svoje pooblašcene osebe.

Na informacijskem področju se letos obeta več novosti:

Prva je v preureditvi sistema izdajanja lovskih izkaznic ter v zagotovitvi pregleda in izpisa registra izdanih izkaznic v skladu s Pravilnikom o lovski izkaznici (Uradni list RS, št. 87/05, 30. 9. 2005).

Naslednja je v preureditvi vodenja evidence odvzema divjadi (odstrel in izgube) iz lovišča, kar je posledica spremembe zakonodaje. S predajo prijavnih imen ZGS prav tako velja, da je zadoščeno določbam pravilnika o trimesečnem sporočanju podatkov o odvzemu v upravljavčevem lovišču. Podatki, vneseni v sistem LISJAK, bodo januarja 2007 tudi podlaga za izvedbo kategorizacije uplenjene divjadi in kot usklajeni predani v digitalni obliki februarja 2007 na ZGS.

Tretja je priprava in uvedba dveh novih modulov – evidence lovskih škod od divjadi in evidence lovsko-tehničnih objektov (t. i. inventura).

Četrta je v uvedbi transparentnosti vodenja evidence odvzema divjadi iz lovišča, saj bodo lahko lovske družine spremljale odvzem vseh vrst divjadi tudi v vseh lovskih družinah znotraj svojega LUO.

Peta je v vzpostavitvi sistema evidence prejemnikov glasila Lovec, ki bo črpal podatke o plačanih članarinah le iz sistema LISJAK.

In nenazadnje, mogoče za člane tudi najbolj privlačno, je priprava novega spletnega portala LZS, kjer bodo poleg sedanje vsebine tudi nove spletne novice, nov spletni koledar vseh lovskih in kinoloških prireditev ter uporabne preglednice, ki bodo podatke črpale neposredno iz sistema LISJAK – statistika članstva ter pregled trenutnega odvzema divjadi in ocenjenih lovskih škod.

Upam, da bomo prihodnje leto začeli uporabljati tudi notranji sporočilni sistem, t. j. sistem prijavljanja na usposabljanje ter sistem posredovanja predlogov za lovska odlikovanja. Da bi dopolnili evidenco opravljenih usposabljanj in podeljenih odlikovanj, smo ponovno odprli možnost vnosa letih na območnih lovskih zvezah. Zato apeliram na vse lovske tovariše, naj od svojega tajnika zahtevajo izpis svojega matičnega lista ter preverijo podatke na njem.

Prav tako apeliram na vodstva lovskih družin, naj do sredine oktobra poskrbijo za vnos odvzema od januarja 2006 do konca septembra, kar jim je bilo, kot eden izmed sklepov sestanka med predstavniki LZS, OZUL, ZGS in MKGP, naloženo tako s strani območnih lovskih zvez pa tudi OZUL.

Sicer pa je moje načelno prepričanje znano – pustimo časovni čas, saj nas bodo dogodki v bližnji prihodnosti sami prisilili v spremembe uveljavljenih poslovnih procesov. Večina lovskih tovarišev je to dejstvo že sprejela, nekateri pa ga bodo nekoliko pozneje, ko se bodo podrobneje spoznali s pozitivno zakonodajo na področju lovstva, ki med drugim uvaja tudi visoke globe za upravljavca lovišča pa tudi za starešino; na področju delovanja društev je v nekaterih členih še strožja! Ne vzemite kot grožnjo, ampak kot resno, pravočasno opozorilo.

Kot sem pred časom v enem od svojih prispevkov že zapisal: Za prihodnost vemo, da prihaja, vendar ne vemo, kaj dejansko prinaša. Zanesljivo pa vemo, da moramo kot upravljavci lovišča uresničiti potrjeni letni načrt lovišča in ob tem pravilno voditi predpisane evidence. Lovska zveza Slovenije je priskrbela orodje, zato je naloga vodstev lovskih družin, da ga uporabijo.

Danko But,
vodja projekta LISJAK

TUJINA CENI DELO SLOVENSКИH LOVCEV

Večer, julija 2006 (Urška Šprogar, Marjan Toš). – Iz predstavitve predsednika Lovske zveze Slovenije **Bogdana Mahneta** razberemo, da je vsestransko dejaven, saj je hkrati tudi član LD Črna jama, član UO Postojnsko-Bistriške ZLD in predsednik Disciplinskega sodišča te zveze. Povedal je, da od skupnega števila 418 LD v Sloveniji kar 160 lovskih družin letos praznuje šestdeset let delovanja. Zlasti tujina ceni delo slovenskih lovcev in jim priznava uspešnost, da so edini v Evropi ohranili naravno okolje za medveda, volka in risa.

Med tujimi ocenjevalci izstopa zlasti novinar uglednega nemškega časopisa *Algemeine Frankfurter Zeitung* **Viktor Meier**, ki je že pred več kot desetimi leti zapisal, da bi človek iz zahodne Evrope moral daleč na Balkan ali v Rusijo, da bi našel toliko medvedov, kolikor jih je mogoče najti v Sloveniji. Kot gost v Sloveniji se je namreč na lastne oči prepričal, kaj vse lovci storijo za

preživetje in obstoj medveda. Nemški novinar je znan po knjigi *Zakaj je razpadla Jugoslavija*, ki je prevedena tudi v slovenščino.

POPIS KOSCEV V JOVSIH

Večer, 26. 7. (Urška Šprogar). – Julija je bilo v Jovsih (med Kapelami in Dobovo) že drugo letošnje štetje kosca, ki ga je opravil Zavod RS za varstvo narave v okviru projekta LIFE, v sodelovanju z Društvom za opazovanje in proučevanje ptic Slovenije ter Turističnim društvom Kapele in domačini. Na prvem popisu, junija, so našli 29 koscev, ene naših najredkejših travniških ptic, kar je največ doslej.

V Jovsih je življenjski prostor več ogroženih ptic. Eden od ciljev projekta LIFE je bil tudi postavitve opazovalnega stolpa, ki ga je projektiral domačin, arhitekt **Karel Filipčič**. Stolp je umeščen na robni del zavarovanega območja, zunaj ključnih habitatov ogroženih vrst, zato obiskovalci s svojo prisotnostjo ne motijo naravnega okolja. V stolpu je prostora za deset opazovalcev, ki lahko skozi okna s tele-

skopi ali daljnogledi opazujejo Jovse in uživajo prelesti bogate in raznovrstne narave.

LJUBLJANSKO BARJE - KRAJINSKI PARK

Ljubljana, avgust št. 3 (Barbara Zupanc). – »Vse je pripravljeno za razglasitev Krajskega parka Ljubljansko barje,« med drugim piše avtorica. »Ljubljansko barje je danes neskončen mozaik travnikov, stelnikov, njiv, jarkov in mej – preplet vseh teh različnih življenjskih okolij pa zagotavlja bivališče mnogim rastlinam in živalim, ki jih drugod po Sloveniji in Evropi le še redko srečamo,« piše avtorica zanimivega sestavka v reviji Ljubljana. Ko omenja barjanske ptice, omenja kosca, velikega škurha, prepelico, sloko, velikega skovika, repaljščico, kobilarja in pepelastega lunja, ki so na seznamu najbolj ogroženih ptic v evropskem in svetovnem merilu. Po mnenju Mestne občine Ljubljana zavarovana območja nikakor niso ovira za razvoj gospodarskih dejavnosti. Nasprotno: park razumejo

kot priložnost za nove poslovne izzive, razvoj in trženje naravi prijaznih oblik kmetovanja in turizma, predvsem pa kot priložnost za kakovostnejše bivanje krajevnega prebivalstva in seveda tudi prebivalcev bližnje Ljubljane.

O pticah je pisal tudi **Zdenko Kodrič** v *Večeru*, ko je odgovarjal na vprašanje, zakaj bistriški lovci kupujejo mokrišča in travnike kot nekakšne otoke sredi spremenjene kmetijske pokrajine. »V remizah lovci vzdržujejo okolje, ki ga je divjad izgubila zaradi intenzivnega kmetijstva in urbanizacije,« je med drugim odgovoril avtor. V lovskih družinah v ravninskih in sredogorskih območjih Slovenije že desetletja velja ustaljena praksa ohranjanja, vzdrževanja in tudi vzpostavljanja remiz (kritja) za malo divjad.

OB GRABNARICI PO POTI POVODNEGA KOSA

Radovljiški glas, 4. avgusta (Cveto Zaplotnik). – Nova vodna učna pot Grabnarica ali

Foto: M. Cerar – Diana

Lipn'ška vodna pot dopolnjuje pred leti odprto Naravoslovno učno pot Pusti grad in bogati turistično ponudbo Lipniške doline. Vseh osemnajst lastnikov gozdov in kmetijskih zemljišč, po katerih poteka pot, je brez plačila odškodnine soglašalo z uporabo poti. Po omenjeni poti bodo ljudje spoznavali kraške pojave, kraški izvir ter značilne rastline in živali. Ko avtor piše o povodnem kosu, najbrž misli na obvodnega kosa, ki odlično plava in se potaplja, leti tik nad vodno gladino, hrani pa se z različnimi vodnimi žuželkami in drugimi manjšimi vodnimi živalmi.

VELIKANSKA ŠKODA V SADOVNJAKIH IN TRSNICI

Slovenske novice, 14. 8. (Jasoslav Jankovič). – V globoko zašiljeni Vinčkovi grapi ima sedemdesetletni **Vid Vincetič** iz Litmerka pri Ormožu svoje nasade jabolk. »Pozimi je pihalo in veter je v grapi ustvaril visoke zamete,« je Vincetič pripovedoval o velikanski škodi, ki mu jo je naredila lačna divjad. »Mrežna ograja, ki varuje nizke jablane pred divjadjo, je dovolj visoka, a sneg se je strdil in srne so jo preskočile kot za šalo in pojedle spodnje vejeve, ki je najbolj rodno.« Škode je za sedem milijonov tolarjev, ki mu jih v LD Ormož ne morejo povrniti, v kmetijski zbornici pa Vincetiča preprosto ignorirajo. »Ja, tako gre to z našim kmetijstvom, hudiču v rit!« se jezi Vincetič.

STEKLINA NA OBMOČJU SLOVENIJE

V obdobju od 1. do 31. avgusta 2006 so bile z območja 49 občin v naši državi laboratorijsko preiskane na prisotnost virusa stekline 103 živali.

Virološki laboratorij Enot za diagnostiko kužnih in drugih bolezni živali Nacionalnega veterinarskega inštituta (NVI) v Ljubljani je pregledal 83 lisic, 4 pse, 6 mačk, 3 kune, 3 jazbece, 1 dihurja, 1 miš in 2 podgani.

Prisotnost virusa stekline ni bila ugotovljena.

Jedrta Maurer Wernig,
dr. vet. med.
VURS

Foto: M. Mastel – Diana

V PIRENEJE ŠE PETI SLOVENSKI MEDVED

Delo, Dnevnik, 23.–28. 8. (Božo Mašanović, Sergeja Širca). – Francoski vizum je dobila še Zinka, peti slovenski medved, ki so mu Francozi nadelili ime Sarousse. Francoska okoljska ministrica **Nelly Olin** je zadela žeblico na glavico, saj so četrto slovensko medvedko izpuščili v vasi Arbas v Pirenejih, kjer so krajani – v nasprotju z drugimi domačini – naklonjeni naselitvi medvedov. **Alain Reynes**, direktor regionalnega okoljskega združenja *Dežela medvedov*, kljub zadovoljstvu zaradi uspešno končanega vladnega programa dokaj skeptično sodi, da je pet medvedov »najmanjše število, ki še zbuja upanje, da se bo ta živalska vrsta ohranila v Pirenejih«.

Toda zadovoljstvo ni trajalo dolgo, saj je medtem prispela vest, da so slovensko medvedko Paloumo našli mrtvo. Medvedka je, kot kaže, z visokega skalovja zgrmela v prepad ter si pri tem zlomila sprednje in zadnje noge. O odkritju so nemudoma obvestili policiste, ki so medvedko s helikopterjem odpeljali v dolino

in izročili izvedencem, ki spremljajo gibanje slovenskih medvedov v pogorju. Natančen vzrok in čas pogina (ali je Palouma poginila po nesreči ali je imel pri tem prste vmes še kdo?), bo razkrila šele avtopsija.

Anton Marinčič, pomočnik izvedbe odlova, sicer pa vodja lovišča Jelen, je o težavah, ki čakajo medvede v Pirenejih, med drugim dejal: »Odlovljene živali smo s cmokom v grlu poslali v Francijo, saj smo vedeli, da jih peljejo v okolje, ki do medvedov ni prijazno. Pri odlovu zadnje medvedke so nam sicer zagotovili, da se je stanje izboljšalo, a bi morali to zagotoviti že prej. Mi smo dokazali, da smo korektno izvedli projekt ...« (Dnevnik, 28. 8. 2006.)

V Sloveniji medvedje niso tako napeta notranjopolitična tema, kakor so v Franciji, kjer jih opozicija uporablja kot orožje v boju proti ministrici Nelly Olin iz vladne večine. Po oceni Zavoda za gozdove Slovenije živi v slovenskih gozdovih trenutno od 500 do 700 rjavih medvedov. Večerova sodelavka **Urška Šprogar** je optimistična, ko piše o Mašunu kot svojevrstnem središču med občinami Bistrica, Pivka, Postojna, Cerknica in Loška dolina, zanimivem za gozdarje,

lovce, naravovarstvenike in planince. Skupaj z **Antonom Marinčičem** upa, da jim bo z oza-veščanjem mladih le uspelo povedati, da se medvedov ni treba bati, da pa moramo do njih ohraniti pravo mero spoštovanja.

»Odstrel ni dolgoročna rešitev,« piše **Matjaž Gregorič** v Gorenjskem glasu. Na Ministrstvu za okolje in prostor poudarjajo, da so prave in celovite informacije prvi pogoj za učinkovito delo lovcev in intervencijske skupine v primeru neposrednega ogrožanja. Del reševanja problematike rjavega medveda je usmerjen v dodatne ukrepe, na primer povečanje sredstev za sofinanciranje nakupa zaščitnih ograj in uvedbo učinkovitega odškodninskega sistema. Kmečki glas dodaja, da obstaja medsebojna zveza med zaraščanjem gozdnih robov ter prisotnostjo rjavega medveda v bližini naselij ali celo v njih, saj se je pojavil celo v Ljubljani.

* * *

»Medved si je zaželel medu,« poroča Dnevnik. Ko je lastnik prišel do svojih panjev ob cesti na Sviščake, je ugotovil, da jih je ponoči obiskal medved in jih precej poškodoval. Prebivalce in izletnike opozarjajo, naj bodo na Sviščakih še posebno previdni.

Tržiški glas objavlja članek o projektu *Karavanke - Natura 2000*, ki je v veliki meri namenjen boljšemu poznavanju raznolike narave v Karavankah. V času poletnih počitnic so vabili vse učence in dijake na literarni in likovni natečaj pod naslovom *Ko me požgečka narava*, se zamejem. Mladi v svojih spisih pišejo o naravi, torej tudi o živalih.

Ponovna uvedba mrhovišč za medvede bo pomenila, da mariniranih medvedovih šap ali dušnega medvedovega stegna v lovski omaki ne bo več v ponudbi slovenskih gostiln, saj po evropskih predpisih mesa divjadi, ki je krmljena z živalskimi odpadki, ni dovoljeno uporabljati za prehrano ljudi. **Igor Čendak** je ob tem v Dnevniku izjavil: »Medvedov je preveč, odkar mrhovišč ni več, zato je bolje poskrbeti za varnost ljudi kot za njihove želodce.« Dnevnik nam je postregel tudi z zanimivim odgovorom na vprašanje, koliko je pravzaprav vreden trofejni medved. **Mitja Kersnik**, strokovni sodelavec Lovske zveze Slovenije, meni, da so nekateri pripravljeni za trofejni odstrel medveda plačati več kot pet tisoč evrov.

Vsaka skrajnost je škodljiva!

O zimskem krmljenju divjadi

Ko sem v našem glasilu Lovec, št. 5/2006, na strani 228 prebral članek z naslovom Zimsko krmljenje divjadi – da ali ne, kje in kdaj, ki ga je napisal **Marjan Konečnik** iz Podgorja, sem spoznal, da nas je na Koroškem več lovcev, ki se ne strinjamo z vsiljenimi in spornimi zahtevami ZGS - UE Slovenj Gradec glede zimskega krmljenja. Tudi sam sem kritično ocenjeval poročila gospodarja in starešine naše LD, ko sta nas seznanjala na zborih lovcev, da krmljenje divjadi ni dovoljeno in je nepotrebno. Zaradi takih trditev tudi ni bilo več treba spoštovati in izpolnjevati naših družinskih aktov in sklepov, ki so vse zadolžene lovce obvezovali, da vsako leto najpozneje do 31. oktobra primerno napolnijo krmišča. Znano mi je, da so to počele tudi vse preostale LD v Mežiškem LGB! Prepričan sem, da s primernim in pravočasnim krmljenjem divjadi nismo pokazali le humanega početja do divjih živali, temveč smo opravili tudi koristno delo v prid varovanja in ohranjanja naše divjadi, kar menim, da je naša glavna naloga!

V svoji dolgi lovski dobi sem doživel kar nekaj dolgih zim z močnim sneženjem in debelo snežno odejo. Omenil bom le zimo leta 1952/1953, ki nas je s 70 cm do 100 cm debelo snežno odejo presenetila slabo pripravljene. Zato smo pozneje množično pobirali prestradano, onemoglo in poginulo srnjad po vseh grapah, ob potokih in na vlakah. Izgube srnjadi so bile tolikšne, da smo se tisto leto odločili odstreliti iz lovišča le bolne živali, načrtovanemu odstrelu pa smo se v celoti odpovedali! Posledice hude zime smo čutili kar nekaj let,

saj si srnjad ni opomogla, čeprav smo v glavnem opravljali le sanitarni odstrel!

Ker je minulo hudo zimo z vsemi tegobami in težavami pošteno in realno opisal pisec navedenega članka, bom njegovemu pisanju dodatno pripisal le, da so posledice minule zime, predvsem pri srnjadi, celo hujše od pričakovanih! Prav bi bilo, da bi nas naša lovska nadgradnja (MLGB, KLZ, LZS) čim prej seznanila o doslej znanih podatkih izgub! K pisanju mojega prispevka me je vzpodbu-

Koristno se je izkazalo pravočasno krmljenje na Seilbahnu v Heleni (zima 1963/64).

dil predvsem pripis uredništva našega glasila k navedenemu članku. Pri pripisu me je predstavnik Zavoda za gozdove OE Maribor prijetno presenetil z uvodnim sporočilom, da v svojem desetletnem lovskogojitvenem načrtu za obdobje 2001 do 2010 krmljenja divjadi niso prepovedali! Napisal je tudi, da v gozdarstvu ni bilo potrebno, da bi namenjali pozornost tej problematiki. Kot gozdarskega strokovnjaka ga razumem, da za srnjad, po njegovi oceni, zimsko krmljenje nima nobenih pozitivnih učinkov,

kar po mojem mnenju in po izkušnjah ni res. Še posebno v dolgih in hudih zimah je nasprotje temu povsem dokazljivo!

Prav nasprotno pa sem zelo razočaran nad pripisom vodje Odseka za gozdne živali in lovstvo pri ZGS OE Slovenj Gradec. Že desetletja ga osebno poznam in sem ga cenil kot dobrega, razsodnega gozdarja in lovca praktika. Res je v svojem pripisu napisal tudi nekaj koristnega in potrebnega, vendar je vse razvrednotil njegov nastop proti dobro in pošteno mislečemu lovcu in piscu navedenega članka iz Podgorja. Očita mu razmišljanje o divjadi po merilih človeške etike in pozablja, da je prav v zdajšnjem času potrebno tega veliko več tudi pri divjih živalih. Tudi očitek o preživelih – obrabljeni živino-

rejski primerjavi bi lahko izpustil!

O spoštovanju in upoštevanju narave ter ohranitvenih mehanizmov le toliko, da ga še enkrat opomnim, kdo je uničil rastišča divjih kur v Najbrževem na Peci, kar je tudi osebno zagovarjal.

Lovci gotovo najboljše poznamo svoja lovišča in populacijsko stanje srnjadi, zato bi tudi brez hude zime znali pravilno ukrepati v korist populacije! Prav neodgovorne in smešne se mi zdijo njegove navedbe, da je minula huda zima mehanizem za izboljšanje populacije srnjadi in celo junaško poudarja, da ji bo samo koristila?! Trdim, da je vsaka taka skrajnost škodljiva!

Bojim se, da ga je, milo rečeno, povozil čas, saj pozablja, kaj vse se v zadnjem obdobju dogaja z naravo, tudi z gozdovi in divjadjo. Njen življenjski prostor se ji neprestano oža, mirnih stanišč skoraj ni več, prepogost nemir (kolesarji, motoristi, turisti, vedno gostejši promet na vseh cestah, železniških tirih itn. ...) divjad preganja, doživlja preveč stresa, kar je gotovo bolj škodljivo za srnjad, kot pa je primerno zimsko krmljenje!

Čeprav sem zaradi članka Streljati da, krmiti ne v zadnji številki, 6/2006, našega glasila Lovec, ko sem ga prebral, moral spremeniti moj že pripravljeni prispevek (da se z avtorjem ne bi ponavljala), sem piscu tega članka zelo hvaležen in mu iskreno čestitam! V svojem »mnenju« je napisal veliko pomembnega, resničnega za našo organiziranost, predvsem pa v korist naši divjadi! Z njegovim mnenjem se popolnoma strinjam in ga podpiram. Prepričan sem tudi, da bi v našem lovstvu zavladali vsestransko boljši časi, če bi se izboljšali tudi medsebojni odnosi, če bi zavladalo spoštovanje, upoštevanje in priznavanje drug drugega, kar prav gotovo ne bi škodilo naravi in naši divjadi!

Mirko Skudnik - Fridl,
član Komisije za stike
z javnostjo pri KLZ

Popravek

V Lovcu 7–8/06, na str. 337, v članku Zimsko krmljenje divjadi – da ali ne, avtorja Pavla Logondra, smo v uredništvu proti koncu prispevka v oklepaju pripisali pripombo, da je treba staro krmo »zažgati«. Oglasil se je avtor prispevka in povedal, da naš pripis v oklepaju ni na mestu. Če je bila krma pravilno vložena v pravilno izdelan kozolček, je to še vedno prvovrstna in zdrava krma. Zunaj je res plast rjave krme, a je v notranjosti še lepo zelena. Tako krmo zato oddamo kmetu za krmljenje govedi.

Za napačen pripis se avtorju opravičujemo.

Uredništvo

»Trudimo se dobro sodelovati z vsemi upravljavci lovišč«

Marko Jonozovič, univ. dipl. inž. gozd., je na Zavodu za gozdove Slovenije (ZGS) najpri-
stojnejša oseba za področje varstva in gojitve divjadi. Rodil se je leta 1969, je poročen,
ponosen očka treh otrok. Je član Lovske družine Boštanj. Zaprošili smo ga, naj za Lovca
odgovori na nekaj, recimo temu, aktualnih in za slovensko lovstvo ter lovce nedvomno
zanimivih vprašanj.

Mineva tretje leto od sprejema zakona o divjadi in lovstvu (ZDLov-1). Kako ocenjujete njegovo uresničevanje?

Zakon o divjadi in lovstvu je sodoben lovski zakon, ki upošteva skorajda stoletno tradicijo slovenskega lovstva in nova družbeno-ekonomska dejstva v naši samostojni Sloveniji, hkrati pa izpolnjuje tudi evropska pravila obnašanja do narave in njenih sestavin, kamor vseka-
kor sodijo divjad in druge prostoživeče živali ter njihovo okolje. V dobrih dveh letih od sprejema zakona je bilo opravljenega ogromno dela pri pripravi podzakonskih aktov in njihovem usklajevanju med zainteresiranimi stranmi. Ključni akti za nemoteno delovanje upravljavcev lovišč so sprejeti, pa vendarle še vedno nismo dočakali 'pike na i' v obliki podeljenih koncesij za lovišča. Menim, da slednje lovskih družin sicer ne ovira pri njihovem normalnem delovanju in dnevnih opravilih na številnih področjih, gotovo pa tako stanje pomeni dolgoročno pravno in tudi finančno nestabilnost. Iz tega veje tudi skrb, kako bo jutri z delovanjem več kot 415 lovskih družin in več kot 22.500 slovenskih lovcev. Omenjeno dejstvo pomeni tudi večje težave pri nekaj na novo osnovanih loviščih in tistih, kjer mejna vprašanja še vedno niso dejansko urejena; bi pa se uredila s podelitvijo koncesij.

Kaj bi v omenjenem zakonu takoj spremenili in česa ne bi?

Vedno je tako, da se težave skrivajo v podrobnostih, ki, če so narobe zapisane, povzročajo težave pri izvajanju. Takih neusklajenih podrobnosti je v ZDLov-1 kar nekaj in bi bilo mogoče zato še precej postoriti. V celoti pa zakona ne bi bistveno spreminjal, saj je prvenstveno ekološko naravnani in prijazen do narave in divjadi, hkrati pa daje možnost vključitve v lovsko dejavnost vsakomur, ki si to res želi. Temelji na trajnostni rabi naravnih virov, ne pa na golem, enostranskem izkoriščanju.

Pred vhodom na delovno mesto

Znano je, da ste zavzeto sodelovali v delovni skupini za pripravo osnutka ZDLov-1. Omenjenemu zakonu nekatere pravni pa tudi lovski strokovnjaki očitajo nepopolnost, nedorečenost in protislovnost. To se delno potrjuje tudi s številnimi izvršilnimi predpisi, ki pogosto zamegljujejo pravo bistvo zakona.

ZDLov-1, kakršen je bil sprejet, je največ, kar je pač bilo mogoče iztržiti v tedanjem političnem razmerju moči v Državnem zboru. To je eden od zakonov, ki je sam zase sprožal številne polemike, protislovja in izzval različne interese, kar nenazadnje dokazuje dejstvo, da se lovski zakon ni spreminjal že od leta 1976 ter da je bil od slovenske osamosvojitve to tudi eden zadnjih zakonov, ki ga še ni obravnaval DZ, čeprav izvira iz nekdanje države. Ali gre zakonu res očitati, kar navajate vi, je pač stvar zornega kota gledanja. Poznam tudi lovske strokovnjake in pravnike, ki menijo drugače. Seveda pa je tudi način, na katerega gledamo na zakon, skorajda ved-

no enostranski; želimo, da nam je vsaka vsebina všeč, pa vendarle je večinoma kompromis različnih interesov. Namen podzakonskih predpisov je vedno enoznačen: podrobneje in konkretnije razložiti splošno zapisana določila zakona. Tudi tu ni nič drugače. Zmede ni in je tudi ne more biti!

Kaj porečete o mnenju, da je zakon ZGS dodelil odločilne pristojnosti pri načrtovanju, hkrati pa potisnil na obrobje teh zadev upravljavce lovišč in vlogo Lovske zveze Slovenije?

Menim nasprotno: zakon je le zapisal in uzakonil tisto, kar smo na ZGS dejansko opravljali deset let pred sprejetjem novega lovskega zakona in kar je bilo zapisano že leta 1993 v Zakonu o gozdovih. Skratka, nič bistveno novega. Ne gre pozabiti, da je država lastnik divjadi, v njenem imenu izvršilne predpise pripravljata in sprejemata Vlada RS in Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, na lovskem področju pa izvaja

ZGS. Vedno je tako, da nekdo odloča. Vendar pri načrtovanju ne vidim nobene potiskanja upravljavcev lovišč na obrobje. Nasprotno, v postopek načrtovanja in sprejemanja načrtov, ki je javen in transparenten postopek, so le-ti vključeni od začetka procesa; seveda o zadevah na koncu postopka ne odločamo le lovci – in tudi prav je tako. Več glav več ve, zato smo za vse koristne pobude, podprte z argumenti, na ZGS vedno odprti in jih znamo tudi zagovarjati. Kar pa zadeva krovno lovsko organizacijo, ji v zakonu in pri načrtovanju pripadajo dokajšnje pristojnosti, ki so primerljive tudi s pristojnostmi v drugih državah. Menim, da so se v vseh letih mojega dela na ZGS odnosi med nami razvijali po sistemu »toplo – hladno«, predvsem zaradi togosti in želje po ohranjanju vseskozi istega. Pa so vendarle dinamične spremembe tisto, kar razvoj žene naprej!

Zakon vsebuje podlago za spremembe meja lovišč. Zakaj se to ne izvaja tudi tam in takrat, ko je utemeljeno z bistvenimi spremembami v habitatih, npr. po dograditvi avtoceste?

ZGS oz. njegov Oddelek za gozdne živali in lovstvo, ki ga vodim, je takoj po sprejemu ZDLov-1 odgovorno in strokovno pristopil k oblikovanju strokovnih podlag za oblikovanje novih lovsko-upravljalških območij (LUO) in tudi za oblikovanje lovišč ter lovišč s posebnim namenom (LPN). Pri tem smo imeli 'za pomoč' na voljo zakonska določila, dosedanja lovsko tradicijo in nekatere zgodovinske dokumente ter nenazadnje sodelovanje tistih, ki jih zakon določa kot sooblikovalci ali tisti, ki dajejo mnenje k pripravljenim osnovam. Veliko dela je bilo opravljenega z odkrito dobronamernostjo ZGS in odličnim sodelovanjem dosedanjih upravljavcev lovišč. Preseneča tudi veliko nesporazumov, lovskega netovarištva in izkazane nestrpnosti, saj smo se lovci pripravljeni spreti z do včeraj najboljšimi sosedi za »pol oslove sence« oz. za nekaj kvadratnih metrov. Najbolj boli dejstvo, da nova površina lovišča nima prav nobene povezave z doslej podeljenimi pravicami loviti na tej površini, da poleg tega lovišče ni še od nikogar, pač pa ga država podeljuje v upravljanje popolnoma na novo. Pri tem so se nekatere LD posluževale sicer legitimnih, pa vendarle, po mojem mnenju, napačnih poti, ko so v take zgodbe vpletale lokalne oblasti, pa poslance DZ, prijatelje, medije in ne vem koga še vse – zgolj za dosego svojih parcialnih interesov. Ko se o nečem ne moreta sporazumeti stranka A in stranka B, je kakršna koli odločitev vedno v korist ali škodo nekoga ali pa z rešitvijo celo ni zadovoljen nobeden. Spreminjati meje lovišč v

takem ozračju, verjemite mi, ni prijetno delo. Prav nič nisem zavidal niti svojim sodelavcem niti sebi, ko smo urejali stvari, tudi po večkrat, za ene in iste probleme ter lovišča. Pomoč organov LZS in tudi območnih lovskih zvez je bila pri tem zelo slaba. Pri oblikovanju LUO, ki naj bi strokovno neoporečno zaokroževala podobo območij za najbolj smotrno upravljanje z divjadjo in njenim okoljem, pa smo bili sploh najbolj razočarani! Tu tiči tudi neposreden odgovor na vaše vprašanje, saj bi bilo pri takih območjih smotrno upoštevati kot enega odločujočih določil tudi velike umetne ovire, kot so ograjene avtoceste, ki so in bodo v prihodnje še bolj odločilno vplivale na dinamiko divjad v Sloveniji. Pri tem ni bilo izkazane tiste strokovnosti, modrosti in lovskega poštenja priznati, da bi to nekoliko bolelo tudi pri oblikovanju meja lovišč, a bi bilo obenem za divjad dolgoročno bolje! Najbolj smo bili razočarani nad ljudmi, ki so vrsto let, če ne kar desetletij, soodločali, kako voditi našo krovno organizacijo, a jih pri tem očitno divjad ni zanimala niti tedaj niti dandanes. Trpko je spoznanje, da vsi, ki nosimo zeleno barvo oblačil, res nismo lovci.

Zavod je postal tudi upravljavec vseh gojitvenih lovišč, po novem lovišč s posebnim namenom (LPN), ki zajemajo dobrih 12 % vseh lovskih površin v Sloveniji. Kakšna je dolgoročna vizija in strategija njihovega delovanja, v kateri bo treba marsikaj spremeniti; ali pa tudi ne?

Nekdanja gojitvena lovišča (GL), po novem so to lovišča s posebnim namenom (LPN), so bila ustanovljena pred skorajda 60-timi leti. Čeprav se je njihov organizacijski status vseskozi spreminjal, pa se je njihov bistveni namen osnovanja ohranjal do zdaj. ZGS dandanes ne upravlja z vsemi, pač pa z desetimi od dvanajstih LPN (zunaj pristojnosti ZGS sta LPN Triglav, ki je del Triglavskega NP, in LPN Brdo, je del protokolarnega servisa Vlade RS). Vizija ZGS je nadaljevati z dobro tradicijo vzornega, strokovnega upravljanja z najbolj ohranjenimi habitatmi in živalskim svetom v teh loviščih. Tod so se vedno opravljale najpomembnejše raziskave o divjadi in drugih prstoživečih živalih v Sloveniji, hkrati pa so ta lovišča v preteklosti pomenila tudi reprezentančna lovišča za obiske najrazličnejših skupin ter posameznikov iz Slovenije in tujine. V zadnjih letih je bilo veliko obiskov namenjenih predvsem projektom o rjavem medvedu. Zavod je za boljše usklajevanje delovanja (koordinacijo) LPN oblikoval svojo službo, ki jo vodi že uveljavljeni lovski strokovnjak in do pred nedavnim

tudi nekdanji vodja strokovnih služb LZS, mag. Janko Mehle. Ključne spremembe, ki bi jih želeli izpeljati v prihodnjih letih, so predvsem urediti način financiranja teh lovišč, ko bi država prepoznala kup splošno koristnih dejavnosti, ki jih opravljajo LPN v dobro širše družbe, saj mora prihodke za njihovo izpeljavo ustvarjati izključno s svojo tržno dejavnostjo. No, ZDLov-1 prvič omogoča tudi financiranje iz proračuna. Bojim se le, da tisti, ki odločajo o financiranju in sploh o obstoju teh lovišč, ne bi nasedli dezinformacijam, da se v LPN opravlja izključno lov za politično in ekonomsko elito, kot se je to morda res dogajalo pred nekaj desetletji. Dandanes tega ni več, vendar pa je za skupaj skoraj 100 zaposlenih v LPN ter za njihove družine treba zagotoviti redne mesečne prihodke, ki so rezultat trdega dela. Res pa je, da le-ti zdaj prihajajo večinoma od lova. Da bi spremenili prav to, je naš cilj v prihodnje, prav tako pa želimo ohraniti in še poglobiti dobre odnose z vsemi lovskimi organizacijami, predvsem s sosednjimi lovišči. Menim, da smo tudi pri oblikovanju lovišč pokazali dobro voljo do sosedov in rešili večino nekdanjih težav, pa tudi sedanjih, ko je nekaterim LD zmanjkovalo nekaj malega zakonsko določene površine za samostojno lovišče.

V programu Natura 2000 je Slovenija opredelila kar 23 % vsega ozemlja. Pri tem nas presega le Slovaška s 25,2 %. V t. i. poročilu Evropske komisije (maj 2006) so slovenski ukrepi, čeprav pri tem glavno breme odgovornosti nosi Ministrstvo za okolje in prostor, ocenjeni kot nepopolni. Ali pri tem ZGS sploh sodeluje in kako?

V programu Natura 2000 gre za določanje režimov v območjih, v katerih so določeni vegetacijski tipi in rastlinske ter živalske vrste, ki so posebej pomembne za razvoj celotne skupnosti. Pri določanju območij za gozdne vegetacijske tipe je ZGS aktivno sodeloval, sicer pa smo sodelovali pri nekaterih vsebinah tudi kot posamezniki, izvedenci za določena področja oz. strokovne vsebine. Jaz sem, npr., pripravil osnove za določitev območij za velike zveri. Območja Nature 2000 in njihovi režimi bodo vključeni tudi v različne programske dokumente na področju gozdarstva in lovstva; tako že v dolgoročne načrte LUO, ki jih pravkar pripravljamo za obdobje naslednjih 10-tih let.

Upam, da se strinjate, da je dolgoročnost ohranitve velikih zveri odvisna od ohranjenosti in sonaravnosti habitatov. Trenutne razmere, načrti in želje različnih dejavnosti v jugovzhodni Sloveniji pa niso v taki vlogi, saj so konflikti z ve-

likimi zvermi vse pogostejši. Kako pre-seči tako stanje?

Vlak, ki je odpeljal s postaje, je zelo težko ustaviti. Pri medvedu, ki je najbolj izpostavljen od vseh treh vrst velikih zveri, to pomeni, da se t. i. 'politični habitat' nagiba v škodo te vrste ter v zadnjih letih spreminja (usmerja) podobo te zveri v negativno smer. Tistih ljudi, ki jih medved obiskuje iz dneva v dan na dvoriščih, jim uničuje premoženje, katerih otroci vsak dan srečujejo medveda na poti v šolo, ni mogoče več prepričati o normalnem sobivanju! Od dveh ciljev iz *Strategije upravljanja z medvedom v Sloveniji* je manjši problem doseči cilj dolgoročnega obstoja vrste in njenega okolja, kot pa zagotoviti sobivanje te velike zveri in človeka, čeprav sta oba cilja soodvisna med seboj. Naravne razmere, številčnost medvedje populacije in tudi izboljšani načini dela z medvedom so sicer zagotovilo za obstoj te vrste tudi za prihodnje rodove. Vmešavanje politike v stroko pa to vendarle lahko spremeni v krajšem času, kot si mislimo. Seveda t. i. sobivanje ni preprosto: ljudje na podeželju imajo z medvedi resne težave, ki jih 'ljubitelji medvedov' v mestih ne čutijo. Znana je misel, da se »ljubezen do medvedov veča z oddaljenostjo od epicentra dogajanja«. No, še vedno sem optimist; čedalje več delovnega časa meni in kolegom vzame prav ukvarjanje z medvedom, tako da tudi po svoje, iz dneva v dan, prispevamo pri reševanju medvedje zgodbe. Da gre za del naše naravne in kulturne dediščine, tudi ne smemo pozabiti; tu so še mednarodne obveznosti, ki smo se jih zavezali upoštevati z vstopom v EU, itn.

Kaj menite o pobudah za racionalnejše načrtovanje, v katerem bi upravljavcem lovišč omogočili več neposrednega sodelovanja in soodločanja, ZGS pa naj bi deloval predvsem globalno in strateško?

Gre bolj za neargumentirane kritike in odklanjanje pristojnosti ZGS z vrha lovske organizacije, vse od njegove ustanovitve, kot pa za dejanski odmik načrtovanja od realnosti, torej 'od terena'. Dosedanje sodelovanje na območnih nivojih, med mojimi kolegi na območnih enotah ZGS in upravljavci lovišč (LD in LPN) ocenjujem za zelo dobro, seveda pa se zavedam, da z doseženim nikoli ne bomo vsi povsem zadovoljni. Za sodelovanje in soodločanje morata biti zainteresirana vedno oba subjekta. Zakonskih in podzakonskih podlag je za to dovolj na voljo; tudi pri soodločanju za odločno in strokovno podprto delovanje lovske organizacije. Menim, da se je z oblikovanjem OZUL to sodelovanje le okrepilo in vzpostavilo na novo, da je težišče

skupnih interesov v prvi vrsti razvoj divjadi in okolja, manj pa za obrobne zadeve, kakšna naj bo, npr., gravura na lovskih puškah, barva žlebov na lovskih kočah ali lesk lovskega odlikovanja na lovskem kroju. Trudimo se tudi, da imamo konkretne stike z vsemi lovskimi organizacijami, z vsemi upravljavci lovišč, kar pa le ob strateških usmeritvah ne bi bilo mogoče. Utrip dnevnega dogajanja v loviščih je za nas, ki v lovstvu delujemo poklicno, še kako pomemben, saj se le tako lahko hitro in pravilno odzovemo in odgovorimo na vrsto težav. Zavedati se je treba, da so sedaj v proces načrtovanja vključeni tudi drugi souporabniki prostora, katerih beseda se sliši in jo je treba upoštevati. Verjetno v lovstvu nikoli ne bo več tako, kot je bilo pred nekaj desetletji, ko so lovske organizacije same načrtovale, opravljale in kontrolirale ukrepe v populacijah divjadi in v okolju.

Prve izkušnje pri spoznavanju velikih zveri ste si še kot študent pridobili v mednarodni ekipi, ki je 7 let vodila projekt Rjavi medved v Sloveniji. Kako se spominjate tistih časov, ki so očitno vplivali na vašo poklicno pot?

To so bila leta, ko sem z veliko žlico vpiljal nova znanja, spoznaval GL Ljubljanski vrh ter krovno lovsko organizacijo od znotraj, spoznaval sem nove lovske prijatelje ter njihovo zanesenjaštvo in pripravljenost na sodelovanje v LD, kjer smo izvajali omenjeni projekt. Hkrati sem pridobil 'ljubezen' do živalske vrste, ki me spremlja na moji poklicni poti zadnjih dvajset let in ki je prej nisem poznal. V lovišču LD Boštanj, kjer sem član že 20 let, medveda skorajda ne poznamo, čeprav se tudi to hitro spreminja; letos smo namreč pri nas opazili kar 5 medvedov skupaj. Skratka, to je film v moji glavi, ki si ga večkrat zelo rad zavrtim nazaj. Dobro se je spominjati dogodkov in ljudi izpred toliko let. Nekaterih ni več mogoče prepoznati v isti luči kot tedaj ...

Kako bi ocenili slovenski pa tudi vaš prispevek pri ponovni naselitvi rjavega medveda v Franciji in Italiji?

To je vsekakor ključna vloga Slovenije, njenih medvedov in ljudi, ki so sodelovali pri obnavljanju ostankov medvedjih populacij v teh dveh državah, pred tem pa tudi že v Avstriji. Odločitev, da smo leta 1998 prvič začeli z odlovi za naselitev v Italijo, in sicer samostojno, s svojimi ljudmi in z lastno tehniko, je bila na mestu. Zdaj je to že del uspešne zgodovine. Če nič drugega, ostane prijetna zavest, da smo 21 živih medvedov oddali drugam, da so to nekakšni začetki novega življenja te vrste, novih veselih in

žalostnih dogodkov ter medvedjih zgodb, ki pa jih v takih državah vedno povezujejo s Slovenijo. 'Medvedje usluge' Sloveniji z izpeljavo teh projektov prav gotovo nismo storili, prej nasprotno – a je to velika promocija naše dežele. Vezi, ki so se stcale med sodelujočimi, tudi ostajajo, za uspeh pa je pomemben prav vsak udeleženec operacij: poklicni lovci v LPN, vodje lovišč, veterinarji, državni uradniki, ki so odločali o izpeljavi projektov in potrebnih dovoljenjih, pa tudi kolegi iz tujine, ki smo jim medvede predali pred odhodom na dolgo potovanje v novo okolje. Sam sem bil del te ekipe. O mojem prispevku naj sodijo drugi, vendarle pa sem ponosen, da sem eden 'redkih norcev' v Evropi, ki odlavlja žive medvede. Tudi številka 80 odlovljenih živih medvedov ni ravno zanemarljiva v evropskem merilu.

Se strinjate, da je bila prepoved zaganja medvedjih mrhovišč premalo pretehtana in škodljiva?

Odločitev je bila posledica predpisov EU in našim državnim organom ni dopuščala veliko manevrskega prostora. O tem je bilo veliko napisanega, malo manj pa je bilo res natančnih informacij. Na voljo sta bili dve nasprotujoči si možnosti, ki nista dopuščali ugodnega kompromisa v korist krmljenja medvedov. Torej: ali ukiniti mrhovišča in dopustiti uporabo medvedjega mesa ali pa zadržati mrhovišča, ukiniti porabo medvedjega mesa za prehrano ljudi, posebej prirediti mrhovišča, da ne bodo dostopna drugim vrstam, katerih meso ravno tako uživamo (divji prašič!) ter tudi posebej obdelati živalske ostanke za polaganje na mrhovišča (odstranitev glave in hrbtenice). Oboje bi pomenilo velik finančni in časovni zalogaj za našo državo. V časovni stiski pred vstopom v EU je bila sprejeta ena od mogočih rešitev, zdaj pa se na podlagi hipotez o slabih dvehletnih izkušnjah nagibamo k drugi rešitvi – o ponovni vzpostavitvi mrhovišč, za kar ravno v tem trenutku na ZGS pripravljamo strokovne osnove. Osebnostno menim, da se medvedja problematika ne bo reševala samo z mrhovišči ali brez njih; to bo le en kamenček v mozaiku slovenske medvedje zgodbe. Strokovno pa sem ponovni vzpostavitvi vseeno bolj naklonjen kot ne.

Vodite intervencijsko skupino, katere dejavnost povzroča različne odmeve. Ali ne bi bilo primernejše, da se njeno delo ne bi ocenjevalo v pogosto razdvojeni javnosti, še zlasti pa ne v rumenem tisku. Pri tem so najglasnejši tisti, ki imajo izkušnje zgolj s plišastimi medvedki?

Delo intervencijske skupine je tudi v lovskih krogih dobilo negativen prizvok

zaradi pavšalnih ocen nekaterih posameznikov ravno v tem glasilu, ne samo v rumenem tisku! Pa ne gre za nevedneže, to je bilo narejeno z namenom, saj so delujoči v tej skupini v glavnem zaposleni v ZGS in še posebno glavnina v LPN Medved in LPN Jelen. Namen ustanovitve in delovanja ni nič drugega kot takojšnje reševanje težav z medvedmi, ko gre zadeva res čez meje normalnega, saj smo dan in noč dosegljivi prek številke 112 in 113. Pri tem smo tako rekoč obsojeni na vzorno sodelovanje z upravljavci lovišč, kar tudi počnemo. Verjamem, da tudi izkušnje lovcev v teh loviščih z nami niso slabe. Od 119 *izredno* odstreljenih medvedov smo v minulih 6 letih od ustanovitve intervencijske skupine sami odstrelili le 7 medvedov, preostale pa so odstrelili upravljavci lovišč. Od nobenega

ba grivarja in velikega kljunača (sloke) v Sloveniji?

Res je to nesmisel, ki si ga je nekdo privoščil pri pogajanjih ob vstopu Slovenije v EU, čeprav ustrezna zakonodaja za obe vrsti omogoča ločeno urejanje v posameznih članicah, skladno z nacionalnimi lovskimi zakoni. Osebo in tudi v okviru ZGS zagovarjamo trajnostno rabo naravnih virov, torej tudi divjadi in ne »ortodoksno konzervatorstvo«, ki ga želijo kot prakso dela z naravo vpeljati določeni krogi v Sloveniji. Zato smo se že leta 2005 pridružili pobudi za ponovno uvrstitev obeh živalskih vrst na seznam divjadi, določen z Uredbo Vlade RS. Strokovne osnove so že pripravljene, vendar končna odločitev na resornih ministrstvih še ni sprejeta. Upam, da bo za slovensko lovstvo ugodna, saj zdaj

ljivosti in računalniške nepismenosti nekaterih upravljavcev lovišč?

S tem se tudi ne morem v celoti strinjati; skrajni čas je, da gre tudi lovstvo v korak s časom. Noben od upravljavcev lovišč nima v celoti »računalniško nepismenih« članov, povsod imajo mlajšega lovskega tovariša, ki če že ne uporablja računalnika in interneta službeno, ga pa zagotovo doma, v svojem prostem času. Bolj problematično je, če smo take ljudi vključili v delo LD oz., če jih sploh želimo vključiti! Če je to, drugo, vse sloni na starejših kadrih in na žal preživelem pisanju na papir, kar zagotovo ni sodobna pot. To bi bilo izjemoma še nekako mogoče za eno samo lovišče. Kaj pa če potrebujemo podatke za celotno LUO ali celotno državo!? Žal si dandanes resnih strokovnih obdelav, prostorskih prikazov in izpeljave ustreznih zaključkov ne moremo predstavljati brez sodobne tehnike. Tudi projekt LISJAK, ki se ga je lotila krovna lovska organizacija, naj bi šel v to smer. Upam na resen in hitro odziven pristop vseh lovišč (upravljavcev) pri polnjenju predpisanih vsebin!

Zavod se kot 'podizvajalec' vključuje v mednarodni projekt INTERREG na primorsko-furlanskem območju. Kako poteka vaše sodelovanje?

Sodelujemo v koordinacijskem telesu tega projekta, prevzeli pa smo odgovornost za izpeljavo dela projekta, ki zadeva velike zveri na slovenski strani. Projekt je pomemben predvsem v luči čezmejnega sodelovanja s sosednjo Italijo, odkrivanja skupnih vsebin in načinov upravljanja z divjadjo, kar bo v prihodnje omogočilo pozitivne učinke za divjad pa tudi za lovce z obeh strani meja. Ravno beseda *meja* je pri tem ključna, saj jo kot administrativno delitev poznamo le ljudje, živalim ne pomeni prav nič.

V zavodovi lovski terminologiji so v uporabi besede 'odvzem', 'izločitev', 'osebek' in še kaj bi se našlo. Nekateri to ocenjujemo kot nepotrebno nasilje nad dolgoletnim in utečenim lovskim izrazoslovjem v Sloveniji.

Vse našete so lepe slovenske besede, ki jih najdemo tudi v Slovarju slovenskega knjižnega jezika. S tem nismo v ničemer oskrnili tradicionalne lovske terminologije. Beseda odstrel pač ne more zajeti tistega, kar naredimo lovci s puško in še izgub iz vseh drugih virov povrhu. Zato uporabljamo, na primer, izraz *odvzem*. Prav je tudi, da se o živih bitjih pogovarjamo kot o osebkih in ne o kosih, komadih, glavah itn. Menim, da smo se lovci tega že naučili in s tem morda obogatili svoj lovski slovarček.

Z Markom Jonozovičem
sem se pogovarjal – Blaž Krže.

Foto: B. Krže in A. Žigo

Marku Jonozoviču je oče Rudi življenjski in lovski vzornik.

medveda nismo zadržali ne trofeje ne mesa, v nobeno lovišče nismo vstopili brez poprejšnje najave odgovornim osebam krajevno pristojnega upravljavca. Odločili in v večja gozdnata območja smo preselili 17 živih medvedov, poskrbeli za plašenje medvedov z gumijastimi izstrelki, opravili številne stike in pogovore s prizadetimi občani, predstavniki lokalnih oblasti in državnih organov ter javnih medijev. Nekaterim prizadetim smo zagotovili tudi kemično in tehnično zaščito. Vse to se v rumenem tisku ne vidi in ne piše, a vendarle je pomembno, čeprav po izkušnjah nevhvaležno delo, ki ga pač nekdo mora opravljati.

Da se ne bi pogovarjala zgolj o medvedih. Zanima nas, kaj menite o, vsaj po mojem mnenju, v Evropi edinstveni in zato nesmiselni prepovedi lova na golo-

skorajda ni utemeljene nevarnosti, da bi živalsko vrsto iztrebili s puško. Lovci smo bili vedno prej kot drugi na strani divjadi, za urejanje ugodnega okolja zanjo, spremljali smo stanje teh vrst itn. Kaj se dogaja z gozdnim jerebom, ruševcem, kljunačem, golobom grivarjem in še s paleto drugih vrst, ki jih je država zavarovala leta 1993, ne da bi vprašala za mnenje lovce, ne ve malodane nihče. Takrat nekatere vrste niso bile na robu obstoja, dandanes pa so marsikateri! Torej za vse to ni kriva lovska puška! Zgolj uvrstitev na rdeči seznam ogroženosti torej ni rešitev, kar se je jasno pokazalo!

Menimo, da je zahteva, po kateri morajo upravljavci lovišč obvezno uporabljati elektronske medije, pretirana, še zlasti ob upoštevanju gospodarske zmog-

Gozdni jereb – naša pozabljena divjad

Že nekaj desetletij slovenski lovci zaskrbljeno ugotavljamo, da gozdni jereb izginja iz naših lovišč. Propadanje in izginevanje te lepe, a skrivnostne ptice je najobčutnejše v nižinskih in sredogorskih loviščih, manj pa v visokogorju. Izginja tudi iz tistih lovišč, kjer so bila še pred desetletji njegova najljubša stanišča in kjer je bila vrsta dobro zastopana. Zdaj, ko so večini naših lovcev dane možnosti za spoznavanje drugih vrst divjadi, se za druge vrste lova, ki so vsaj za nekatere privlačnejše, bolj »moderne in ugledne«, zdi, kakor da smo na našega gozdnega viteza – pozabili.

Gozdni jereb (*Bonasia bonasia*) je naša najmanjša (koconoga) gozdna kura in tudi zagotovo najredkejša gozdna kura pri nas. Je značilna ptica gozda, pravzaprav njegove podraستی in grmovnega sloja, vendar pa za preživetje potrebuje večslojen, mešan gozd s takšno vegetacijo, ki mu daje dovolj

hrane vse leto. To so predvsem določene vrste grmovnic, kot so jerebika, glog, krljika, mokovec, malina, jelša, črni bezeg, leska (pozimi se jereb rad prehranjuje z mačicami, moškimi cvetovi leske, in ga pri nas, sicer redkeje, poimenujemo tudi leščerka (hrv. lještarka, nemško Haselhahn) in gozdno jagodičje, ki

je sicer njegova najljubša hrana. Le v gozdu, ki mu ustreza, vendar to ni kakršen koli gozd, marveč gozd, ki izpolnjuje njegove življenjske zahteve, v katerem vse leto najde dovolj primerne, bogate in raznolike hrane, kjer je varen in ima možnosti za razmnoževanje, gnezdenje in vzrejo mladičev, se jereb še ohranja in je stalno prisoten. Če velja, da je optimalno stanišče divjega petelina star, redek gozd, ki je že na stopnji pomlajevanja, gozdnemu jerebu poleg pomlajenca v določeni dobi ustrezajo še druge razvojne stopnje gozda (mladovje, mlajši letvenjaki), celo gozd v nastajanju (pionirski gozd). Nadvse pa mu godijo raznodobni mešani gozdovi. Potemtakem so ravno velika pestrost rastlinskih vrst s potrebnim deležem jerebu »naklonjenih« drevesnih vrst in bogata slojevitost ter mozaičnost gozda pomembni in vplivni

Foto: M. Cerar – Diana

februarja. Časovno približno enako lovno dobo je užival tudi v času Marije Terezije. V poznejšem času je bilo njegovo varstvo odvisno od določenega deželne-ga lovskega zakona. Tako ga na Štajerskem niso lovili od 1. februarja do 31. julija, na Kranjskem pa od 1. februarja do 15. avgusta. Podobne varstvene dobe je bil jereb deležen še dolgo po 1. svet. vojni. Enotni zakon o lovu in odredba Dravske banovine iz leta 1935 sta ohranila to varstveno dobo, vendar pa je bila popolnega varovanja prvič deležna tudi kokoš gozdnega jereba. Tako se je njeno varstvo izenačilo s kokoškami divjega petelina in ruševca, ki so bile polno zavarovane že s prejšnjimi predpisi. Po 2. svet. vojni so varstveni predpisi opredelili približno enako varstveno dobo za jereba samca – začasni zakon o lovstvu iz leta 1946 mu je namenil varovanje od 16. decembra do 15. avgusta, odločba o lovnih dobah iz leta 1950 pa od 1. decembra do 15. avgusta. Enako obdobje varovanja je za jereba določil tudi zakon o lovu (1954–1966). Prejšnji lovski zakon (1976–2004) mu je lovno dobo še skrajšal, od 1. septembra do 30. novembra. Podzakonski akti sedaj veljavnega lovskega zakona jereba uvrščajo med vse leto nelovno divjad. Na vse bolj zaskrb-ljujoča dogajanja z jerebi v loviščih so kmalu začeli opozarjati mnogi; najprej njegovi častilci, ozaveščeni lovci – jerebarji, ki jim je vsako srečanje z gozdnim jerebom pomenilo veliko več kot njegov preparat v lovski sobi. Za njimi so na zaskrb-ljujoče stanje opozarjali poznavalci ter strokovnjaki; odzvale so se celo nekatere lovske organizacije ter **samo-iniciativno**, sicer zgolj lokalno, zavarovale jereba pred puško (prekinile odstrel s svojimi sklepi). Toda njegova številčnost je še naprej usihala, o njegovi prisotnosti se je vedelo vse manj, kot da bi se z njegovo številčnostjo zmanjševalo tudi zanimanje zanj. *Uredba o zavarovanju ogroženih živalskih vrst* iz leta 1993 leta mu je končno odredila popolno varstvo – **povsem upravičeno in potrebno!** Je pa gozdni jereb še vedno loven pri sosedih, Avstrijcih, pa tudi severnoitalijanski lovci ga jeseni še vedno lovijo s psi ptičarji, enako kot ruševca in divjega petelina.

Gozdnega jereba so lovili le na klic

Pri nas je bila najbolj priljubljena in lovsko pravična oblika lova na jereba z vabljenjem, na klic, in le slučajno so jereba odstrelili pred psom ali naključno. Tudi v Skandinaviji in evropskem delu Rusije ter v nepreglednih sibirskih tajgah (tam živita drugi podvrsti gozdnega jereba – t. j. skandinavska in sirska), kjer je

jerebov in drugih gozdnih kur še vedno največ, je lov na klic pogost, čeprav ga na veliko lovijo s psi, skupaj z drugimi gozdnimi kurami. Pri nas so za vabljenje jereba lovci – »jerebarji« – v vsakem jerebjem lovišču jih je bilo dobrih samo po nekaj – spretno uporabljali drobno piščalko, izdelano ročno, iz zajčjih, kunjih, mačjih kosti ali drugih materialov. V Skandinaviji, npr., vabijo jereba samo na tovarniško izdelane kovinske piščali. Naši jerebarji so pri lovu jereba na klic uporabljali tudi šušljo. Le-ta je povsem drugače oblikovana kot jerebje piščali; z njo so posnemali klic jerebove samice. Sicer redkeje kot petelinček se oglašata tudi kokoška, in sicer z manj izrazitim pridruženim cirikanjem, »šušlanjem«. Pri nas je lov jereba na klic veljal za edino lovsko pravičnega, temeljil pa je na znani teritorialnosti gozdnega jereba. Po drugi strani pa je bil odvisen od lovčeve veščine vabljenja, ki je bila pravzaprav zapuščina lovskega mojstra – mentorja lovskega »zelencu«. Ta simpatični gozdni petelinček označuje jerebov nagon po pripadnosti določenemu prostoru s prhutanjem, poskoki, krajšimi preleti na svojem izbranem teritoriju, predvsem pa z značilnim rezkim petjem, tankim cirikanjem, navadno sestavljenim iz sedmih zlogov. Jereb se, ko brani svoj prostor, odzove na klic vsakega sovrstnika. Prav to je spretnemu jerebarju pripomoglo do lovskega blaga in zelene vejice za lovskim klobukom. Mnogi mladi lovci niti ne vedo, da gozdnega jereba uvrščamo med divjad »visokega lova«. Pri nas lov na jereba nikoli ni bil množičen. Lov na gozdnega jereba na klic ni telesno zahteven, nasprotno, je dokaj lagoden način, primeren za starejše lovce. In prav med njimi je bilo največ dobrih jerebarjev, ki so ga znali priklicati, umetno pa so znali tudi izdelovati imenitne jerebje piščalke iz različnih nožnih kosti (kuna, zajec).

Podatki o odstrelu gozdnega jereba pri nas so zgovorni; poučijo nas, da se je najpozneje ob koncu 60-tih let začel odstrel jereba zmanjševati, tudi kot posledica hitrega zmanjševanja njegove številčnosti. Iz evidenc odstrela v letih, ko je bilo v naših loviščih še dovolj jerebov, povzemamo, da jih je bilo največ uplenjenih v osrednji Sloveniji, 24,5 %, na Štajerskem (CE 13,7 %, MB 16,7 %) in Koroškem, na Gorenjskem, 9,6 %, precej manjši odstrel je bil na Kočevskem, 7,1 %, Dolenjskem, 5,6 %, Notranjskem, 5,1 %, Posavju, 3,1 %, in v Zasavju, 6,9 %, ter Posavju, 4,1 %. Zgolj kot simboličen je bil zabeležen odstrel na Idrijskem in v Beli krajini, v drugih loviščih pa odstrel jereba ni bil zaznan (Obalno-Kraška ZLD, ZLD Prekmurje, ZLD Ptuj in ZLD Prlekije). Vsega 2,4 % delež

dejavniki gozda za obstoj gozdnega jereba. Gozdni jereb pa ni vezan samo na gorski (sredogorski) gozd. Njegova vertikalna prostorska razporeditev pri nas dokazuje, da je jereb (bil) pravzaprav prebivalec vseh višinskih regij – od najnižje ležečih stanišč, na vsega 300 m nadmorske višine ali še manj, pa vse do 1600 m, do zgornje gozdne meje in celo drevesne meje, vse do pasu ruševja. V evrazijski gozdni tajgi pa je jereb prebivalec izključno samo ravninskih gozdov.

Do 1993 leta pri nas lovna divjad

Gozdnega jereba omenjajo že stari Grki in Rimljani, vendar le kot cenjeno divjačino. Že v fevdalnih lovskih predpisih je gozdni jereb užival delno varstvo, ko so ga lahko lovili od 24. julija do 2.

odstrela pa je bil tedaj opravljen v takratnih »državnih loviščih«, še največ v GL Medved - Kočevje in Kozorog - Kamnik.

Je jereb res na robu preživetja?

Zaskrbljujoče zmanjševanje številčnosti in opazno manjši odstrel gozdnega jereba pri nas se je začel, kot sem že navedel, ob koncu 60-tih let. Mnogi poznavalci in strokovnjaki pa so prepričani, da se je zmanjševanje njegove številčnosti začelo že pred več kot 100 leti in se počasi ter vztrajno nadaljuje v vsem južnem in srednjeevropskem prostoru. Njegovega bistvenega zmanjševanja danes še ni zaznati v širnih gozdovih Skandinavije in v prostranstvu nepreglednih gozdnih evrazijskih tajg severne

Krasom in alpskim predgorjem. Nerazumljivo naglo izginja tudi iz teh stanišč, kjer je bil še pred dobrim desetletjem stalno prisoten. Čeprav je tu in tam še mogoče najti posamezno ptico ali celo jerebjo kito (družinsko skupnost), lahko ugotovimo le stagnacijo vrste in rešitve zagotovo ni več. Zmanjševanje številčnosti vrste pa se ne ugotavlja samo prostorsko. Mnogi jerebarji vedo povedati, da se tudi tam, kjer jerebu primerne življenjske razmere še omogočajo ohranjati vrsto in kjer je še prisoten, zelo slabo in negotovo razmnožuje. Tudi tam, na značilnih jerebjih prostorih, kjer smo jeseni spodili kito ali dve, naslednjo jesen spet najdemo samo eno do dve kiti. Ni novih kit in torej ni prirastka! Uganka je, zakaj se jerebi tako slabo razmnožujejo. Iz razgovorov s starimi jerebarji

tudi vsi 4 predstavniki gozdnih kur), zato vsaka sprememba hitro vpliva na njihovo številčnost. Znano je, da za nazadovanje in izginjanje določene živalske ali rastlinske vrste navadno ni ključen en sam dejavnik, temveč skupek več negativnih vplivov. Če le-ti delujejo hkrati, je njihov učinek na vrsto še temeljitejši, še hujši in opaznejši. Vendar pa tudi dandanes ne moremo zagotovo reči, zakaj je z jerebom tako. Večina tistih, ki o njem kaj vedo, je prepričanih, da je bistveni vzrok njegovega nazadovanja v spreminjanju njegovega življenjskega okolja; pri jerebu je to samo in zgolj gozd. Dogajanja v gozdovih v daljši in bližnji preteklosti, kot so: premene mešanih gozdov v enodobne monokulture, favoriziranje iglavcev in zasmrečenje, čiščenje plodonosnega grmovnega sloja, so mogoči vzroki na daljši rok, niso pa to poudarjeni trenutni vplivi. Med zadnje zagotovo sodi odprtost in dostopnost gozdov, stalna vznemirjenost v gozdu zaradi nenehnega obiskovanja gozda (gozdne prometnice in odprtost gozdov, rekreacija, izletništvo, nabiranje gozdnih sadežev vseh vrst). **Potemtakem gozdarstvo, enako kot pri divjem petelinu, zelo vpliva na gozdnega jereba.** Gospodarjenje z gozdom nedvomno vpliva na obe specializirani vrsti, zato bi se bilo treba odločiti za različne ukrepe za dolgoročno ohranitev in povečanje njunih populacij, kot sta ohranjanje in izboljšanje prehranjevalnih in bivalnih razmer. Biotopska vloga gozdnogospodarskega načrtovanja je še vedno premalo izražena in pri lovskem načrtovanju je poudarek večinoma le na lovnih vrstah. Načrtovanje in delo v gozdu ter odnos do varovanih vrst bi morali aktivneje uskladiti z novimi naravovarstvenimi zahtevami.

Foto: G. Bolčina

Nekaj lovske nostalgije

Rusije in Sibirije. Vse gozdne kure, tudi gozdni jereb, spadajo med tiste živalske vrste, ki se populacijsko zelo odzovejo na spremembe v habitatih in na motnje v ožjem življenjskem prostoru. Če se pojavijo neugodne razmere, se najprej zmanjša populacijska gostota, tam pa, kjer so motnje stalne in najhujše, se vrsta začne redčiti. Tako postajajo manj številčne vrste zaradi svoje redkosti še bolj ranljive in le še hitreje izginejo (izumro). Žal se z gozdnim jerebom prav to dogaja v naših loviščih! Z mnogih območij, ki jih je jereb še ne tako dolgo naseljeval v zadovoljivi številčnosti, je že popolnoma izginil! Tako kot v vsem alpskem loku je tudi pri nas začel najprej izginjati iz njegovih najnižje ležečih stanišč, t. j. iz poplavnih dolin večjih vodotokov in z gričevnatega sveta na nizkih nadmorskih višinah. Za njim je prišel na vrsto hribski svet našega sredogorja, z visokim

in poklicnimi lovci našega visokogorja pa le veje določen optimizem – jereba je na višje ležečih staniščih, nad 1.000 m n. v. pa vse do zgornje meje njegovega areala, resda manj kot v preteklosti, pa vendar »je še vedno tam, kjer mora biti«, pravijo.

Vzroki in razlogi njegovega izginevanja

Pri nas torej številčnost gozdnega jereba hitro nazaduje, z določenih območij pa celo izginja! Vzrokov, zakaj je tako, je več! Vedeti moramo, da vsaka živalska vrsta potrebuje za svoj obstoj povsem določene življenjske razmere! Obstajajo pa vrste, ki imajo veliko sposobnost prilagajanja na spremembe v habitatih (oportunistične vrste, npr. določeni parkljarji in plenilci), in vrste, ki se težje ali sploh ne prilagodijo (mednje sodijo

Mnogi so prepričani, da je treba prave krivice za sedanje stanje gozdnega jereba iskati tudi med plenilskimi vrstami gozdnih kur. Res so plenske živali in plenilci vseskozi uravnoteženo živeli drug od drugega, v sonaravni korelaciji številčnosti plena in plenilcev, vendar pa se je skokovito povečanje številčnosti nekaterih plenilcev v zadnjih letih moralo zgoditi zaradi plena. Zmanjšano zanimanje za lov plenilcev zaradi ničvrednosti kožuhov, bojazni zaradi občasne prisotnosti stekline in še vrsta drugih vzrokov le povečujejo število plenilskih vrst. Občutno zmanjšanje številčnosti male divjadi plenilci poskušajo nadomestiti tudi s povečanim iskanjem hrane v gozdu. V vseh naših loviščih je veliko preveč kunbelic (*Martes foina*), ki jih tudi steklina ni občutno prizadela, lovci pa ne znamo najti učinkovitega načina lova nanjo. Paсти so prepovedane, obsledovanje belice v snegu ali čakanje na mrhovišču pa da sta le pičle lovske uspehe. V avstrijskih

Foto: G. Bolčina

Piščalka in šušlja za vabljenje jereba

deželah se zavedajo agresivnega vpliva obeh kun (tudi zlatice – *Martes martes*) na gozdne kure, zato so s podzakonskim predpisom(!) od upravljavcev lovišč zahtevali, da so na vseh evidentiranih rastiščih divjega petelina napravili vsaj po en visok (za zlatice) in en nizek (za belice) lesen kunji pah (past padalico). Belica vse bolj agresivno zaseda prostore, kjer je ni bilo še nikoli. Mednje sodijo tudi naše visokogorske planote Jelovice, Pokljuke, Pohorja, Trnovskega gozda in Nanosa, ki so pravzaprav tudi zadnja zatočišča gozdnih kur. V jerebjih habitatih je dandanes tudi veliko divjih prašičev in jazbecov, saj obe vrsti potencialno vplivata na populacijsko dinamiko vseh talnih gnezdk, tudi na gnezda gozdnega jereba in divjega petelina. Od ujed na jereba najbolj vpliva kragulj.

Gozdne kure so »borealna« (severnjaška) vrsta razširjenosti; so divjad severne zemeljske poloble, divjad hladnih območij Starega in Novega sveta. Ljubši jim je mraz kot vročina in so torej hladoljubne živalske vrste. Prilagojene so živ-

ljenju v ostrih (hladnih) podnebnih razmerah, pa vendar nanje drastično vplivajo povprečne okoljske temperaturne spremembe. Globalno segrevanje ozračja in emisije toplogrednih vplivov sta pojava, ki po besedah strokovnjakov iz leta v leto le napredujeta; seveda v negativnem pomenu. Severna polobla se segreva hitreje kot južna, saj je večji del njene površine kopno, ki se na atmosferske razmere odziva hitreje kot ocean. Dolgoročni temperaturni podatki povedo, da se je samo v zadnjem desetletju povprečna temperatura dvignila za 0,65 stopinje! Zagotovo tega ne moremo uporabiti kot edini dokaz in zveličavni vzrok izginevanja gozdnih kur. Vsekakor je globalno segrevanje ozračja zagotovo eden od vzrokov za izginevanje nekaterih vrst, ki se nizajo v konglomeratu negativnih vplivov. Našteti so samo nekaj negativnih vplivov. Zagotovo dandanes še ne moremo reči, da je dokončno znano vse, zakaj gozdni jereb in za njim vse gozdne kure postopoma izginjajo iz naših lovišč.

Zapostavljen tudi v stroki in literaturi

Od gozdnih kur je bilo v preteklosti in tudi dandanes še največ raziskav in strokovnih razprav namenjenih divjemu petelinu (*Tetrao urogallus*) in manj ruševcu (*Lyrurus tetrrix*). Spomnimo se samo popisovanja rastišč obeh petelinov (Adamič 1987, Čas 1999), opredelitev njihovih varovalnih ukrepov v lovskih in izvedbenih gozdarskih načrtih ipd. Za gozdnega jereba pa kot da je zmanjkalo denarja, volje in znanja. Nič o njem ni novega, o njem je znano in se piše vse manj! Da bi se pri nas z njim kdo podrobneje ukvarjal, ga celo raziskoval, ni zaslediti. Občasno izvajanje monitoringa (spremljanje stanja), ki ga opravljajo redke lovske organizacije pri nas, je vse premalo. Žarek upanja je posvetil ob

sklenitvi *Sporazuma o varovanju in gojitvi velikega petelina, ruševca, belke, gozdnega jereba in planinskega zajca* v mejnih loviščih z avstrijsko Koroško (lovska okrožja Beljak, Celovec in Velikovec). Sporazum so 27. 2. 1997 s Koroškim lovstvom sklenila vodstva ZLD Gorenjske, Celje, Maribor (za sedanja koroška lovišča) ter GL Kozorog - Kamnik z namenom skupnega gospodarjenja, ukrepanja in proučevanja gorske divjadi. Proti pričakovanjem pa ta sporazum, vsaj kar zadeva gozdnega jereba, ni dal vidnejših rezultatov, saj sporazum žal zgolj spremlja dogajanja.

V primerjavi z bogato strokovno literaturo o gozdnih kurah, ki je imajo v tujini zelo veliko, pa imamo Slovenci le skromno bero. O »slovenskem« jerebu sta napisani vsega dve publikaciji: prof. **Franz Valentinitsch** je leta 1892(!) v nemščini napisal klasično monografijo o tej divjadi z naslovom *Das Haselhuhn*. V njej je navedel podatke in izkušnje tudi iz naših lovišč. Leta 1984 pa je v založbi Zlatorogove knjižnice izšla strokovna knjiga *Gozdne kure* avtorja inž. **Vitomirja Mikuletiča**. Poleg zelo občnih sestavkov o gozdnem jerebu v Lovcu in tudi *Gozdarskem vestniku* (glej odlično razpravo **Mirka Peruška** v letošnji 3. številki GV o primernosti habitatov gozdnih kur v gozdovih) je žal to vse! In podobno je stanje celo v domači lovski fotografiji! Kaže, da je jereb že tako redek, da je celo njegovih fotografij malo. Vsaj približno dobre objavljene posnetke naše najmanjše kure lahko preštejemo na prste ene roke, ob tem pa se spomnimo obilice odličnih posnetkov divjega petelina (tudi na račun »norih« petelinov) in ruševca. Očitno je, da je fotolov nanju privlačnejši, morda lažji, pa vendarle; le redki navdušenci še vstajajo sredi noči in gredo v goro »poslušat petelina«. Mlajši lovci komajda še vedo, kje so petelinova ali ruševčeva rastišča. Z gozdnim jerebom je samo še slabše; njegovo prisotnost, če izvajamo naključna srečanja, lahko ugotovimo samo z vabljenjem na piščal. Preprosto ga moramo najti, slišati njegov napev in šele potem vemo, kje je in da sploh je – drugače preprosto ni mogoče! Ob tem je treba petelinčka s poslušom in pravilnim napevom **znati priklicati**. Vendar kako, ko še dobrih jerebjih piščali ni več mogoče dobiti. Prav tako tudi ni več večine dobrih starih »jerebarjev«, ki so še znali večje izdelati jerebjo piščal iz kunje kosti in na kakšnega navdušenega mladega lovca (večinoma so le-ti dandanes že vsi stari) prenesti to večšino.

Za strokovno recenzijo tega prispevka se iskreno zahvaljujem **Vitomirju Mikuletiču**, univ. dipl. inž. gozd.

Branko Galjot

Kaliber .30-06 Springfield – krepak stoletnik 3

Zagotovo je to najbolj vsestranski in najbolj razširjen lovski naboj sploh. Težko bi dodali še kakšen »naj« naboj, ki prav letos slavi stoletnico svojega obstoja. Čeprav je malo mlajši od obeh evropskih nabojev, ki smo ju že obravnavali v prejšnjih člankih v Lovcu, ima enak vojaški izvor in v marsičem podobno povezano zgodovino.

Leta 1886 so Francozi presenetili svet s prvo vojaško puško na brezdimni smodnik, kal. 8 mm Lebel. Oborožitvena tekma se je s tem začela ...

Američani, zelo aktivni udeleženci oborožitvenega tekmovanja, so leta 1892 uvedli svoj prvi »brezdimni« naboj kal. .30-40 Krag. v njihovo različico norveško-danske puške Krag-Jorgensen. To je bil prvi v vrsti ameriških vojaških nabojev kalibra 7,62 mm, kot bi ga označili Evropejci. Naboj z robom pa se v kombinaciji s puško Krag-Jorgensen ni najbolje izkazal, čeprav je bil balistično kar soliden. Posebno se je to pokazalo v epizodi na Kubi, o čemer smo že pisali pri opisu kal. 7 mm Mauser.

Malo pred koncem stoletja so Nemci predstavili puško Mauser M-1898, ki velja za eno najboljših, če že ne najboljšo vojaško repetirko vseh časov sploh. Model 98 je imel vse: zelo močan zaklepni sistem, nadzorovano vlaganje naboja v ležišče in možnost polnjenja nabojnika z naboji iz okvirčkov. Njegov naboj, kal. 7,9 mm (8mm Mauser), je daleč prekašal naboj .30-40 Krag. Američani so hitro spoznali učinkovitost tega modela in pet let pozneje predstavili lastno različico Mauserja, puško model 1903 Springfield, kalibra .30-03, pri čemer prva številka pomeni oznako kalibra v stotinkah palca ali cole ($25,4 \text{ mm} \times 0,30 = 7,62 \text{ mm}$), druga pa letnico uvedbe v oborožitev. Po naše bi temu rekli kaliber 7,62 mm, ki je bil sprejet v oborožitev leta 1903. Naboj je imel tež-

Naboj, kal. .30-06, Spr. s 11,7 g kroglo Norma Vulkan

Foto: B. Kavčič

tudi prehitro obrabljala prehodne konuse v ceveh.

Medtem se je v Evropi pojavila koničasta vojaška 'spitz' krogla z izboljšano balistiko in Američane spet poslala nazaj za konstruktorsko mizo. Balističnih prednosti nove koničaste krogle ni bilo mogoče spregledati in leta 1906 je bil v Ameriki odobren nov naboj za uporabo v puški Springfield M-1903, zdaj **legendarni kal. .30-06**. V bistvu je enak kot .30-03, z rahlo krajšim vratom tulca, prilagojenim lažji, koničasti krogli. Originalni vojaški naboj z oznako **Ball Cartridge, caliber .30, model of 1906**, je imel 9,7-gramsko koničasto kroglo z ravnim dnom in začetno hitrost dobrih 820m/s. Naboj .30-06 je bil ameriški vojaški naboj v obeh svetov-

Naboji .30-06 Springfield (od leve): 1. – osemstrelni okvirček z ostrimi vojaškimi naboji za puško US M1 Garand; 2. – vojaški naboj s prebojno kroglo; 3. – vojaški šolski naboj (brez smodnika in netilke); 4. – vojaški naboj za sobno streljanje; 5. – v Severni Ameriki priljubljen naboj (za daljnosežne strele na gosi) s podkalibrskim izstrelkom Accelerator (v nekaterih članicah EU je prepovedan); 6. – naboj Igman Konjic z 11,7-gramsko kroglo (pred časom priljubljen oz. eden redkih nabojev, ki je dosegljiv slovenskim lovcem), 7. – naboj s kroglo ABC našega konstruktorja dr. Franceta Avčina iz generacije prvih poskusnih, neserijsko struženih krogel.

Foto: G. Bočina

ko, 14,3-gramsko cilindrično kroglo z zaobljenim vrhom, kakršna je bila v tistih časih v navadi. Začetna hitrost je bila okrog 700m/s. Pri vojakihi ta naboj ni bil priljubljen zaradi močnega odsuna pri streljih, dolga in težka krogla pa je

nih vojnah in v korejski vojni. Standardni vojaški naboj je ostal do leta 1954, ko ga je zamenjal 7,62 NATO (.308 Win.), v mitraljezih pa je ostal v uporabi še vse tja v sedemdeseta leta.

Pri naboju moramo sprego-

voriti o specifičnem načinu označevanja ameriških oz. angleških nabojev. Z razliko od evropskega metričnega sistema, ki je razširjen v celinski Evropi, Američani uporabljajo colski način označevanja kalibrov oz. streliva. Način je dokaj nepregleden, ker ne navaja oznake za dolžine tulcev tako kot evropski (npr. 7 x 64), ampak označuje samo oznako kalibra v stotinkah ali tisočinkah cole oz. palca. Tako na podlagi oznake kalibra ne moremo sklepati o moči naboja, kot je to mogoče pri evropskem načinu. Kalibrske oznaki, ki je pri nekaterih nabojih natančna, največkrat pa bolj ali manj le približna, so velikokrat dodane druge številke, ki lahko pomenijo marsikaj, ali pa imena. To so lahko imena konstruktorjev, tovarn ali druga opisna imena, ki opisujejo neko lastnost naboja. Način označevanja je, kot že rečeno, nepregleden in je Evropejcem, navajenim metričnega sistema, težko razumljiv. Zato smo v Evropi udomačenim ameriškim nabojem dodali tudi evropske metrične oznake. Tako je naboj, kal. .30-06, znan tudi kot 7,62 x 63, da si lažje predstavljamo njegove mere in s tem tudi približno moč, ki jo od njega lahko pričakujemo.

V lovski zgodovini tega naboja je dobro vedeti, da so ga uporabljali za lov divjadi skoraj vseh vrst na svetu. Veliko »optimističnih« lovcev je ta naboj uspešno uporabljalo tudi za odstrel največje in najtežje afriške divjadi.

Znani pisatelj **Ernest Hemingway** je na svojem afriškem safariju leta 1936 uporabljal puško, kalibra .30-06, Springfield za lov na leve, bivele in nosoroge. Predvsem s 14,3-gramsko polno oplasčeno kroglo so ga veliko uporabljali tudi poklicni lovci za odstrel slonov.

Predvsem po drugi svetovni vojni se je naboj razširil po vsem svetu in je danes zagotovo najbolj razširjen lovski

Foto: B. Kovčič

Naboji, kal. .30-06 (od leve): 9,7 g Nosler HP; 11,7 g TXP (Swift A) Norma; 11,7 g Vulkan Norma; 9,7 g Mega Lapua; 10,7 g DK RWS in vojaški, s prebojno kroglo

Foto: G. Bolčina

Repetirka, model 1903 Springfield, kalibra .30-06, Springfield, ki že na prvi pogled zelo spominja na vzornika – razvpiti Mauser, Mod. 98.

naboj. Zadnjih trideset let se njegova uporaba neprestano veča tudi pri nas

V Evropi so naboji tega kalibra izjemno priljubljeni za lov težje parkljaste divjadi, predvsem jelenjadi in divjih prašičev. Precej tržne pogače je odtegnil evropskima nabojema kal. 8 x 57 IS in 7 x 64, ki sta v resnici zelo podobna naboju, vsaj kar zadeva lovsko uporabnost.

Nasploš se je naboj kalibra 7,62 mm (v širšem pomenu) v praksi pokazal kot zelo us-

pešna balistična kombinacija premera in mase krogle in je bil oz. je še vedno, že stoletje dolgo, v raznih oblikah razširjen v številnih državah po vsem svetu. Prav v tem se skriva tudi razlog njegove uspešnosti, ki je ena njegovih največjih prednosti; torej, njegova razširjenost in ogromno vlaganj v njegov razvoj.

Naboj kal. .30-06 velja za najbolj vsestranski lovski naboj na svetu

Izbira tovarniško polnjene-

ga streliva tega naboja je največja, skoraj nepregledno velika pa je tudi izbira različnih krogel zanj. Krogle za naboje kalibra .30 imajo oznako .308. **Kaliber .30 pomeni premer cevi med polji** (7,62 mm). Mimogrede lahko omenimo, da je kaliber .30 eden redkih, ki za oznako kalibra navaja njegovo dejansko vrednost. Vemo pa, da mora biti krogla nekoliko debelejša, da se ob strelu dobro vreže v vrtež v cevi. Od tod razlika med kalibrom cevi in premerom krogle ($25,4 \text{ mm} \times 0,308 = 7,82$ – kar je obenem premer cevi med žlebovi). Teže krogel se večinoma gibljejo od približno 7 pa do dobrih 14 g. Velika večina krogel tehta od 9,7 do 11,7 g. V takem razponu najdemo tudi optimalno balistiko za ta naboj. Lovsko strelivo je nekoliko močnejše polnjeno kot originalni vojaški standardni naboj, ki je na začetku prejšnjega stoletja predvideval hitrost 2.700 fe-
etov (823 m/s) za 9,7 g težko kroglo. Cevem lovske puške pač ni treba zdržati 20.000 strellov, pa tudi metalurgija in razvoj smodnika sta od takrat opravili dolgo razvojno pot.

Tako so dandanes standardne hitrosti tovarniško poljnega streliva približno 890 m/s za 9,7 g kroglo; 860 m/s za 10,7 g; 823 m/s za 11,7 g in 735 m/s za 14,3 g kroglo.

Zunanja balistika krogle je približno enaka kot pri nabojju 7 x 64.

Najsodobnejši smodniki, ki so zaenkrat na voljo samo za tovarniške polnitve, so naboju dodali novo moč. To so t. i. »hladni smodniki«, ki pri iz-gorevanju razvijajo manjšo temperaturo in nižji tlak. Kri-vulja tlaka je sicer nižja, ven-dar veliko enakomernejša in brez strmega padca, ki je zna-čilen ob iz-gorevanju standard-nih smodnikov. Zato je tlak (pritisk) v cevi bolj enakomer-no razporejen na večji dolžini, kar omogoča večjo začetno hitrost in manjšo obremenitev cevi. Pri visokoenergetskih polnitvah z oznako »HE« (high energy) ali Light Mag-num pa naboj .30-06 dosega energetski nivo naboja kal. .300 Holland & Holland ali zmernih polnitev kal. .300 Win. Mag. To ga po moči iz vrste standardnih nabojev že dvigne med 'magnume'. To-vrstno strelivo je tudi bistveno

Foto: G. Bolčina

US M1 Garand. Polavtomatska osemstrelna naslednica repetirke 1903 Springfield, kalibra .30-06, Springfield. Osnovna orožje v 2. svetovni ter korejski vojni.

dražje in je primerno, če se morda odpravljate na lov prek morja. Za uporabo v domačih lojih je nepotrebno.

Kot smo že navedli, je naboj dovolj močan praktično za vsak lov. Pri nas je najprimernejši za lov jelenjadi in divjih prašičev. Seveda lahko z njim lovimo tudi srnjad, kar pa vam bo nerealno dvignilo zaupanje v vaše strelske sposobnosti in spotoma ustvarilo zgrešeno predstavo o reakciji divjadi na strel, saj je za odstrel srnjadi odločno premočan. Za razliko od 8 x 57 IS je tudi bistveno hitrejši, predvsem z lažjo, 9,7-gramsko kroglo. Zato lahko povzroča večje podplutbe tkiva in mehko srnjad preveč raztrga. Pri taki krogli in dobrem zadetku ponavadi srnjad ne bo naredila niti koraka več in bo, kot temu pravijo odlični strelci, obležala 'v ognju'.

Čeprav v resnici ne obstaja pojem »preveč ubiti«, pa je to v tem primeru kar res. Uplenjeno divjad je treba prinesiti tudi do hladilnice in jo oddati za prehrano ljudi. Zato izgovor, da je bolje izgubiti kak kilogram mesa, kot pa jo iskati s psom, vsaj v primeru srnjadi pri tem kalibru ne velja. Sicer odlična krogla 9,7 g Remington Core Lokt in njej podobne iz srnjadi delajo »kašo«. Že po nekaj streljih sem opustil uporabo tega naboja za srnjad.

Če nimate druge izbire kalibra, se pač bolj potrudite pri ustrenejši izbiri krogle. Danes, še posebno pri tem kalibru, to res ni več težko. Trg je zasičen z dobrimi krogami. Potrebujete trdo kroglo, recimo bakreno Barnes X kroglo, Winchester Fail Safe, ki pa sta dragi, ali posebno, nežno polnitev Norma, prilagojeno za odstrel srnjadi. Morda poznate prijatelja, ki sam polni strelivo in vam bo za srnjad pripravil naboje z nežnejšo polnitvijo. Vsekakor pa si poiščite kombinacijo, ki vam ne bo preveč razbijala divjadi. Recept je v zmanjševanju hitrosti krogle in v izbiri trše krogle.

Vrhunska divjad, kot je gams, si sicer »zasluži« evropski naboj, priznam, evro-

centrizem. Pri lovu na gamse kal. .30-06 res nima balističnih omejitev, le nekako se ne vključuje v alpski kontekst. Posebno s krogami v razponu od 9,7 do 10,7 gramov bomo segli prek naših strelskih sposobnosti in mejo etičnega strela.

Kot že omenjeno, se naboj najbolj izkaže pri lovu na jelenjad in divje prašiče, saj šele pri divjadi take telesne mase njegova moč pride do polnega izraza. Po svoji učinkovitosti je najbolj primerljiv s kal. 8 x 57 IS. Od slednjega ima večjo hitrost in zato prednost pri streljih na večje razdalje. Večja hitrost krogle pa ni nobena prednost na poraščenem terenu; prej obratno. Zaradi velike ponudbe sodobnih trdih krogel si spet lahko izberemo tako, ki ne razpada na rastlinskih ovirah. Ponovno moram poudariti, da je vsak strel skozi rastlinje nezanesljiv in neetičen! Vsaka krogla, tudi polno oplasčena vojaška, se na ovirah odklanja. Vprašanje je samo, koliko, kar pa je odvisno od mnogih dejavnikov. Pri tem so struktura ovire, oddaljenost cilja od ovire, oblika, zgradba, masa in hitrost krogle zgolj le nekateri od njih. Takim strelom se je treba izogibati v največji mogoči meri. Čeprav vsi vemo, da taki streli niso zanesljivi, poglejmo resnici v oči in priznajmo, da se jim pri gozdnem lovu na divje prašiče in pri iskanju obstreljene (ranjene) divjadi ni mogoče izogniti v celoti. V zadnjih letih je industrija streliva ponudila kar nekaj lovskih krogel, ki so za tak namen boljše in se na ovirah ne razbijejo v drobce. Tudi po deformiranju obdržijo večino svoje mase, tudi več kot 90 odstotkov. Krogle, kot so prej omenjene Barnes X, Lapua Naturalis, Winchester Fail Safe in Federal Bear Claw, so značilne predstavnice take nove skupine krogel. Čeprav si njihovi proizvajalci lastijo zasluge za izum »tople vode«, so v bistvu samo različice in nadaljnji razvoj koncepta, ki ga je že davno začel slovenski konstruktor dr. **France Avčin** s svojo znano kroglo ABC.

Trde krogle lažje prestrelijo telo divjadi kot mehkejše, zato divjad po njih pogosto odskoči. Pri dobrem zadetku ne gre več daleč. Zaradi drugega krvnega sleda tudi ni težav pri zasledovanju.

V skupino trših krogel spadajo še Norma Orix, Swift A Frame, ki ga polnita Remington in Norma, ter Blaser CDP. Vsako leto se pojavljajo nove, ki pa se morajo šele dokazati.

Pri čistih streljih na odprtem terenu ne potrebujete trde krogle, nič pa ni narobe, če jo uporabljate. Pri streljih na jelenjad in divje prašiče bodo primerne vse od 9,7 do 14,3 gramov.

Meni se je dobro izkazala Remington Core Lokt PSP 9,7 g. V standardni izvedbi sicer ni vrhunsko natančna, vendar je izjemno lovsko uporabna. Take zaustavne učinke sem imel še z redko katero drugo kroglo. Samo, za božjo voljo, s to kombinacijo ne streljajte srnjadi! Krogla je tudi v novejši različici »premium« z vezanim jedrom.

V naši trgovinah sta dostopni Norma Orix in Swift A Frame (Norma TXP). S kate-

ro koli od obeh krogel lahko pri nas in po vsem svetu lovite praktično vse, razen debelejših krogcev.

Čeprav je kal. .30-06 zelo močan naboj, njegov odsun ob strelu še vedno ni tako močan, da bi bil moteč za večino lovcev, za razliko od 8 mm Mauserja, ki nekatere že moti. Posebno z lažjimi, 9,7 g krogami njegov odsun ni opazno močnejši od večine drugih standardnih nabojev.

Lovska prijateljica prisega na naboj kal. .30-06 in 9,7g Lapua Mega kroglo. Že nekaj let jo poskušamo prepričati, naj si izbere kakšen zmernejši kaliber, na primer 7 x 57, pa noče niti slišati. Učinek naboja ji vliva preveč veliko zaupanje, da bi zamenjala, pravi. In prav ima; zakaj bi vendar menjali konja, ki vleče že sto let in prav nič ne popušča. Kaliber .30-06 je odlična kombinacija natančnosti, vsestranskosti in učinka na divjadi. To so glavni razlogi za njegovo izjemno, že stoletno priljubljenost in prav malo verjetno je, da bo to mesto kaj kmalu izgubil.

Boris Kavčič

Preglednica streliva

Proizvajalec	Krogla g	V ₀ m/s	V ₁₀₀ m/s	E/100 y
Norma	11,7 Oryx	823	722	3048
Norma	11,7 TXP (Swift A Frame)	823	749	3286
Hirtenberger	9,7 Nosler	895	820	3261
Sellier&Bellot	11,7 Barnes XLC	800	757	3343
Sellier&Bellot	9,7 SPCE	880	770	2876
RWS	11,7 TUG	840	755	3335
RWS	10,7 DK	870	767	3147
Federal HE	10,7 Bear Claw	914	824	3630
Federal HE	11,7 Nosler	878	813	3858
Hornady LM*	11,7 BTSP Interlock	883	821	3934
Hornady *	9,7 SST Interlock	887	818	3258
Lapua	12 Mega	800	710	3023
Federal (St)	11,7 Bear Claw	823	742	3209
Remington	9,7 Core Lokt PSP	887	798	3093
Sako	14,3 Hammerhead	735	665	3158

* podatek za strel na 100 jardov (91 m)

HE, LM - High Energy in Ligh Magnum = visoko energetska polnitev

St - primerjalna standardna polnitev – glej razliko V₀ pri enaki teži krogle

TUG – različica krogle TIG; spodnje trše jedro je spredaj koničasto oblikovano = srednje trda krogla

Trophy Bonded Bear Claw – ameriška krogla Federal, podobna ABC = trda krogla

TXP (Swift A Frame) ameriška krogla v polnitvi Norma, podobna krogli Nosler z dvojnim jedrom in prekatom; vezano jedro, debele stene, v prerezu spominja na črko A = trda krogla

Interlock – odlična krogla firme Hornady, obročasta odebeltitev plašča (interlock) preprečuje ločevanje jedra; različne oblike vrha, različica SST s plastično konico in zoženim zadkom; zelo natančna = srednje trda krogla

Mega – krogla finske Lapua = srednje trda krogla

Hammerhead – finska krogla Sako, primerena za odstrel težke divjadi = srednje trda krogla

Core Lokt – uveljavljena krogla Remington z odebeltitvijo plašča = srednje trda krogla

Sobivanje z medvedom

Nedolgo tega me je sošolec iz srednje šole, ki se čuti ogroženega zaradi medvedov, ker živijo v bližini njegovega doma, povabil k premisleku o vzrokih za težave bivanja/sobivanja ljudi z medvedom. Ugotovil sem, da je prav, da res razmislimo o tem. Najprej moramo opredeliti problem. Želimo samo bivati ali sobivati? Zavedanje tega problema zagotovo pomeni začetek poti za njegovo reševanje, kar pa mora biti tudi naš skupni interes. Živimo namreč v okolju, kjer živijo tudi medvedje, ki jim prav tako pripadajo določene pravice. To je dejstvo, ki ga ne moremo spremeniti, če nočemo uničiti naravnega okolja in živalskih vrst v njem. Tega pa si ne želimo. Postavi se torej vprašanje, kako naj sobivamo z medvedji?

Razpravljati je treba o razlogih

Ob nasprotujočih si strokovnih mnenjih, kako in na kakšen način reševati sobivanje z medvedji in drugimi velikimi zvermi, bi pričakoval ustrezno, na natančnih podatkih in argumentih podprto razpravo. O morebitnih vzrokih za vse pogostejše pojavljanje medvedov v naseljenih krajih sploh ni bilo posebne javne razprave. Razprava vedno poteka le o posledicah in morebitnih nevarnostih; na eni strani za ljudi, na drugi za okolje, kar pa je premalo, da bi dejansko rešili problem. Pogloblja se le razhajanje. Povsem jasno je, da smo ljudje del okolja in še bolj, da razprava ni mogoča na izhodiščih posledic. Razpravljati je treba o razlogih.

Kakšni so razlogi, da se dandanes medved vse pogostejše pojavlja v naši bližini, pravzaprav ne vemo natančno. Zato tudi sploh nimamo odgovorov: ali je za to kriva njegova prevelika številčnost, je vzrok temu krčenje njegovega značilnega življenjskega prostora, morebiti česa drugega. Vsaj verodostojnih ugotovitev nimamo.

Za preveliko številčnost dela slovenske populacije, ki naj bi bila pomemben vzrok, nimamo konkretnih argumentov, saj nimamo natančnih podatkov o številčnosti medveda pri nas, pač pa imamo zgolj približne ocene, ki so vedno bolj ali manj natančne. Medvedja populacija ni označena, zato niti ne more biti natančno prešteta! Drugi vzrok, ki ga največkrat slišimo, naj bi bilo krčenje njego-

vega življenjskega prostora. Ob nenehnih opozorilih kmetijske stroke o zaraščanju kmetijskih zemljišč, ki naj bi znašalo tudi do 10 % na leto, ima tudi ta podatek precej »kratko sapo«. Četudi sprejmemo podatek, da se kmetijska zemljišča zaradi opuščanja kmetovanja zmanjšujejo 10 % na leto, bi to, zelo na grobo rečeno, pomenilo, da v dvajsetih letih skoraj nimamo več kmetijskih zemljišč. Ker pa očitno tega ni mogoče potrditi, najbrž tudi za krčenje življenjskega prostora medvedov nimamo konkretnih argumentov. Povsem mogoče je, da je številčnost ocenjena pravilno ali pa se kmetijska zemljišča dejansko ne zaraščajo tako intenzivno, kakor se trdi, vendar tega ne vemo zagotovo. Nadaljnja razprava na takšnih izhodiščih in brez

tehtnih podatkov je zato neustrezna in tudi ne more pripeljati do ustreznega cilja, ki pa je **sobivanje ljudi in medvedov**.

Ker obstajajo tudi drugi mogoči razlogi, o katerih bi bilo vredno prav tako razmisliti in se o njih strokovno pogovoriti, še posebno, če se želimo resnično zavedati celovitosti te problematike, vas vabim k razmisleku in mojim dodatnim predlogom.

Mrhovišča - krmišča za medvede

Medved je divjad, zver, prehransko pa vsejed in mrhovinar, ki uživa vse: od sadja do mesa in ki ob pomanjkanju hrane v naravnem okolju rad zaide med ljudi, kjer na smetiščih išče kaj zase uporabnega (glej zapis Medved na Zaplani). Stoletja smo medveda s pomočjo mrhovišč, kamor smo mu nastavljali hrano (poginula trupla živali), poskušali odvrniti od poseljenih krajev. Leta 2003 je bila uporaba mrhovišč prepovedana z razlago, da je to tako opredeljeno v **Uredbi (ES) št. 1774/2002 Evropskega parlamenta in Sveta (3. oktobra 2002) o določitvi zdravstvenih pravil za živalske stranske proizvode, ki niso namenjeni prehrani ljudi (nadalje Uredba 1774/2002)**. Do sem je vse pravzaprav lepo in prav. Republika Slovenija je uskladila svoj pravni red z *Aquis Communitarie*, a žal zaradi toge birokracije v EU drugače, kot je, tudi ne more biti. Mrhovišča, razen za nekatere ptice ujede, naj bi bila prepovedana od konca leta 2003. Uredbe so namreč akti, ki naj se neposredno uporabljajo v vseh državah članicah. Ker Slovenija ob sprejemu Uredbe Sveta EU 1774/2002 še ni bila članica, je prevladalo mnenje, da na njeno vsebino ni mogla vplivati. Vsem je znano, da so v zahodni Evropi že predavnimi časi medvede preprosto iztrebili, ker so preveč motili živinorejo, zato se pri pripravi Uredbe 1774/2002 na Komisiji EU menda nanje (na medvede) ni

niti pomislilo. Razprava o problemu se je zato ustavila na opredelitvi **togosti predpisa in razlagi**, da se je to zgodilo zaradi ne dovolj premišljenega načrtovanja pri pripravi predpisov v EU. Torej bi zavedanje problema na tej ravni lahko prineslo spoznanje, da se zato, ker ne smemo uporabljati tradicionalnih načinov odvrčanja zveri od urbanih okolij, medved vse bolj približuje naselju in da je zaradi togih predpisov EU nastalo stanje, ki ogroža ljudi. Vendar smo si s tem, da se medved vse pogosteje pojavlja v neposredni bližini naših bivališč, razložili, da je medvedov ravno zaradi vse pogostejšega pojavljanja v urbanih okoljih odločno preveč. S takšnim zavedanjem in na takih temeljih postavljenim problemom je edini mogoč sklep, da je nujno treba odstreliti toliko živali, kot je določeno v odločbi MOP.

Vse polemike, ki so se razvnmale ob tem, ali je število (številčnost) medvedov pravišnje ali ne, zavedanja problematike niso poglobile v smeri razumevanja, pač pa so le še bolj razdvajale tiste, ki jim je kaj malo mar za medveda in ustrezno naravno ravnoesje ob sobivanju z njim, od tistih, ki so zagovarjali in predstavljali predvsem razloge za njihov odstrel. Lahkotnost sprejemanja površne razlage, da je za navedeno stanje kriva ne dovolj domišljena Uredba 1774/2002 in posledično (?), menda »preštevilčna medvedja populacija«, je dejansko skrila vse morebitne druge razloge za stanje, s katerim nihče ni zadovoljen. Pri vsem tem pa je zanimivo, da **Uredba 1774/2002 sama po sebi sploh ne prepoveduje krmjenja zveri, kaj šele uporabe uporabe mrhovišč**. Nasprotno, v uvodnem besedilu, v točki 13, jasno piše ... »odstopanja od predpisov o uporabi stranskih živalskih proizvodov so lahko primerna osnova za omogočanje krmjenja živali, ki niso namenjene prehrani ljudi. Pristojni organi morajo nadzorovati tovrstno uporabo«. Ko si polbže pogledamo, kaj je omo-

gočeno z odstopom, preberemo v 23. členu Uredbe: »*Države članice lahko odobrijo, pod nadzorom pristojnih organov, uporabo stranskih živalskih proizvodov za hranjenje živali in v skladu s pravili, določenimi v Prilogi IX.*«

Stranski živalski proizvodi so: snovi kategorije 2, pod pogojem, da so pridobljene od živali, ki niso bile ubite ali niso poginile zaradi prisotnosti ali suma nalezljivih bolezni za ljudi ali živali in se jih sme uporabljati za prehrano pri naslednjih kategorijah živali:

- i) živali iz živalskih vrtov;
- ii) cirkuške živali;
- iii) plazilci in ptice roparice, razen živali iz živalskih vrtov ali cirkuških živali;
- iv) kožuharji;
- v) divjad, katere meso ni namenjeno prehrani ljudi;
- vi) psi iz priznanih vzrejnih legel ali legel lovskih psov;
- vii) črvi za ribiške vabe.

Iz besedila je torej povsem jasno razbrati, da prepovedi za krmljenje divjadi s stranskimi živalskimi proizvodi, ob izpolnjevanju preprostih pogojev (kot je odsotnost kužnih bolezni, za ugotovitev katerih pa je RS dolžna poskrbeti tako ali tako že ob vsakem poginu živali. To pomeni, da morajo biti poginjele živali pregledane, zaradi česar tudi ne bi smelo biti vprašanje, ali so primerne za položitev na mrhovišče ali ne) ni, niti ni ta prepoved določena z drugimi predpisi. Da v Sloveniji gnezdi jastrebi, ki se hranijo z mrhovino, je splošno znano, Slovenija pa je tudi dobila odstop, ki je opredeljen v 23. in 24. členu Uredbe sveta 1774/2002. Z njim je Sloveniji dovoljeno na podlagi 23. člena: »*da lahko odobri uporabo stranskih živalskih proizvodov kategorije 2, predelanih iz živali, za katere se predvideva, da niso okužene z boleznijo, ki se prenaša na ljudi ali živali, in kategorije 3, za hranjenje živali iz živalskih vrtov, cirkusov in kožuharjev, plazilcev in ptic roparic, ki niso živali iz živalskih vrtov in cirkusov, divjih živali, katerih meso ni primerno za*

prehrano ljudi, psov iz pesjakov in črvov za ribiške vabe.«

Torej: Zakaj v Sloveniji ne smemo več uporabljati mrhovišč za krmljenje medvedov, ki so tradicionalno odvrčala medvede od urbanih okolij in tako učinkovito zmanjševala možnosti neželenih stikov z ljudmi, če to ni prepovedano!?

Medvedje meso kot živalski proizvod oz. »**živilo**« ali kot živalski stranski proizvod oz. »**neživilo**«?

Odgovor na prejšnje vprašanje, ki je zelo preprosto, se skriva v odločitvi Slovenije, da je medvedje meso **živilo** – živalski proizvod. Torej medvede »**gojimo**« zato, ker jih bomo po odstrelu jedli. Tako smo jim določili mesto rejnih živali, ki živijo in obstajajo samo zato, da bodo nahranili prebivalce Slovenije. Odvzeli smo jim vse značilnosti prostoživečih živali, kjer v ohranjanju veljajo pravila habitata, v katerem živijo, in jih opredelili kot gojeno divjad, ki dobiva kontrolirano krmo. Ob številčnosti slovenskih medvedov, ki je ocenjena na nekaj več kot 600 do 700 živali, pa je takšna opredelitev za prostoživečo in ogroženo vrsto svojevrstna paradija. Več kot jasno je namreč, da bo njihovo meso lahko jedla le peščica izbrancev. Vsake-mu laiku pa je jasno, da si bo medved postregel tudi z mrhovino, ki je namenjena jastrebom, in drugo mrhovino, ki jo bo našel kjer koli v svojem okolju. Krmišča za jastrebe so res dvignjena od tal, a da medved ne bi znal splezati tudi malo višje, je le težko verjeti.

Ali je to, da je medvedje meso ocenjeno kot primerno za prehrano ljudi, nacionalni interes, ki ima vsesplošno podporo in se z njim verodostojno predstavljamo kot država, ki ji je veliko do ohranjanja biotske raznolikosti in varovanja naravnih habitatov, kakor piše v Naturi 2000, je gotovo eno izmed vprašanj, na katero bi bilo treba odgovoriti. Prav tako tudi, koliko ljudi je sploh že okusilo medvedje meso oziroma, koliko Slovencev je sploh pripravljeno uživati medvedje meso.

Povsem drugo vprašanje pa je, če »gurmani« – katerim je užitek tudi jed iz medvedjega mesa – sploh vedo, da je medved mrhovinar, kar pomeni, da uživa meso poginulih prostoživečih živali, npr. hijene ali lisice.

Ustreznost kategorizacije medvedjega mesa kot živilo?

Če odmislimo vprašanje zaradi država uživanja mesa mrhovinarjev in druga etična vprašanja, je samo po sebi vprašljivo, ali se medvedje meso v Sloveniji sploh sme kategorizirati kot živilo. Glede na določila 1. odstavka, 4. člena, Uredbe Sveta EU 1774/2002, je to namreč strokovno vprašanje, saj je ravno tu določeno, da so: »*snovi 1 kategorije (se pravi naj nevarnejše snovi za prenos bolezni, ki jih je potrebno obvezno sežgati) vsi deli telesa živali, vključno s kožami naslednjih živali ...*«, kjer je med naštevanjem različnih kategorij živali, ki pomenijo tveganje, naštet tudi divjad, če obstaja sum, da je okužena z boleznimi, nalezljivimi za ljudi in živali.

V Sloveniji je med divjadjo prisotna steklina, posebno nevarna kužna bolezen, ki se prenaša tudi na ljudi. Žal na internetnih straneh pristojnega ministrstva in njegovega strokovnega organa ne moremo več preveriti, kolikšna je stopnja okuženosti divjadi s steklino, ker tovrstnih podatkov preprosto ni več. Le iz medijev izvemo, ko nam vsako pomlad in jesen sporočajo, da je treba imeti pse na vrvičah, da se opravlja imunizacija (cepljenje) lisic proti steklini. Prav tako je treba meso vsejedih živali v Sloveniji, kjer predpis med drugim našteje tudi divjega prašiča in medveda, pred uporabo obvezno pregledati na prisotnost lasnice *Trichinella spiralis* (zajedavca), ker se ve, da je tovrstna divjad v Sloveniji lahko invadirana z zajedavsko glistico. Navedeno pomeni, da se predvideva, da je v Sloveniji prostoživeča divjad dovzetna za steklino in

da je invadiranost s *Trichinello* pogost pojav. Druga pomembna podrobnost je tudi, da živali, katerih meso je opredeljeno kot živilo, naj ne bi uživale proteinov živalskega (sesalskega) izvora zaradi transmisivnih (prenosljivih) spongiformnih encefalopatij (TSE). To je opredeljeno v Uredbi Sveta EU 999/2001, ki je bila pred nedavnim sicer spremenjena in dopolnjena, vendar še vedno velja enaka omejitev. Zato tudi velja prepoved uporabe mesno-kostne moke za vse rejne živali. Da je medved še vedno uvrščen med divje živali, ki ji ne določamo prehrabnih navad, pa tudi še vemo.

Vabilo k razmisleku

Administrativno določanje števila živali, ki jih bomo, menda v dobro njih samih, vsako leto odstrelili, nas zapelje v zgodbo z volkovi. Nauk zgodbe: v preteklosti so z uporabo administrativnih ukrepov zmanjševanja populacije volkov in neupoštevanja bioloških značilnosti vsakega habitata povzročili, da so volko-

vi skoraj izginili iz naših gozdov. Najbrž se enako lahko zgodi tudi pri medvedih, saj pri nas njihovega pravega števila ne poznamo, njihovo pogostejše pojavljanje pa tudi ne kaže, da je odvisno samo od njihovega povečanega števila. Upamo lahko tudi, da se bo propadanje kmetij končno enkrat le upočasnilo, saj propadajo že toliko časa, da je ob takšnem odstotku letnega propada in tako dolgem časovnem obdobju, ko to poslušamo, že skoraj vprašanje, če je matematično sploh mogoče, da bi kakšna kmetija sploh še obstajala. Torej, tudi sama velikost življenjskega prostora medvedov, kjer pravzaprav sploh ne vemo, ali se le-ta zmanjšuje ali povečuje, ne more biti vzrok za naša pogostejša srečanja z medvedom.

Prepoved krmljenja medvedov na mrhoviščih je glede na določbe predpisov, ki veljajo v državah članicah EU, nepotrebna, kar pomeni, da lahko, če seveda želimo, vrnemo v to okolje tradicionalne in že preizkušene načine zadrževanja divjadi na omejenih območjih s pomočjo mrhovišč.

Foto: M. Mašterl – Diana

Kategorizacija mesa medvedov kot živilo je etično in še bolj strokovno ter zdravstveno sporna, pa tudi povsem nepotrebna. Države članice EU, med katerimi je tudi Slovenija, vsako leto namenijo več 100-milijonske zneske v € samo za izvoz svojih kmetijskih presežkov, to je mesa in mleka. Zaradi navedenega v Sloveniji ni potrebe ali nuje po mesu mrhovinarja - medveda. Za vse gurmane, ki bi si ga morebiti zaželeli jesti in, če jim je tako ljubo, se lahko še vedno dopusti, da ga uživajo kot uplenitelji in seveda na lastno odgovornost. Problem sobivanja urbanega človeka z medvedom je večplasten in soodvisen od ukrepov ter dejanj, ki jih izvaja človek. Hitre spremembe v naravnem okolju, ki nastajajo zaradi gradnje cest ali naselij, spremembe uporabe kmetijskih zemljišč in tudi naših navad (šport in rekreacija) ponavadi privedejo do odziva tistih, ki se takim spremembam niso zmogli prilagoditi in še vedno živijo v prepričanju, da je vse tako, kot je bilo. Naša dolžnost pa tudi tistih, ki smo spremembe povzročili, je, da jim pomagamo znati se v okolju, ki smo si ga uredili po lastni meri, je pa povsem neprilagojeno za vsa druga živa bitja. Seveda, če želimo sobivati in ne le bivati!

Predlagam:

1. ustrezno **označitev medvedov in spremljanje njihovih premikov v okolju;**
2. uporabo **konkretnih in ne zgolj populističnih podatkov o rabi kmetijskih zemljišč;**
3. ponovno **dovoljenje tradicionalnih načinov krmljenja medvedov, kamor spadajo mrhovišča;**
4. prepoved **uporabe medvedjega mesa za javno porabo;**
5. uporaba **ustreznih načinov varovanja rejnih živali v medvedovih habitatih;**
6. spodbujanje **terenskih raziskav o medvedih in vplivih okolja nanje.**

Mag. Zoran Kovač,
dr. vet. med.

Vir: <http://www.gibanje.org>

Kaj vse so o divjadi, lovu in lovci pisali časopisi na Kranjskem ...

Piše: mag. Romana Erhatič Širnik

(Nadaljevanje)

Varstvo medveda - od nekdanj »uporabna« politična tema

Leta 1912 se je razvnela polemika o medvedih, ki naj bi jih knez Auersperg gojil v svojih gozdovih. Širile so se vesti, da so se medvedi zelo namnožili in postali strah in nadloga prebivalcev. Oblasti bi morale ukrepati. Zveri bi bilo treba pokončati in tako zavarovati življenje in lastnino domačinov (Slovenec št. 39., 17. februar 1912). Čez nekaj dni so bile razmere že tako resne, da na Kočevskem ni bilo več varno hoditi na prostem. Posebno nevarni so bili Auerspergovi lovski revirji. Ker oblasti niso ukrepale, so za pomoč prosili poslance, ki naj bi oblastem dopovedali, da je knez Auersperg državljani kot vsi ostali in da zanj veljajo enake postave (Slovenec, št. 41., 20. februar 1912). Konec februarja je sledila vložitev interpelacije na seji kranjskega deželnega zbora, naslovljena na predsednika vlade. Z njo so zahtevali, naj se zagotovi varnost in odredi pokončanje medvedov. Poudarili so, da gospodi ne zavidajo zabave z medvedorejo, pač pa da zahtevajo rešitev problema, saj naj bi zaradi nekaj gospodskih medvedorejcev in pasijoniranih lovcev trpelo vse kmečko prebivalstvo (Slovenec, št. 43., 22. februar 1912).

Vlada na interpelacijo ni odgovorila. To je bil za nekatere dokaz, da podpira lovce, še posebno pa mogočne gospode, kot je bil knez Auersperg. Nasprotnike medveda je še posebno razburilo stališče lovcev, zbranih v Slovenskem lovskem društvu, objavljeno v Lovcu (Medvedja nadloga na Kranjskem, Lovec št. 2, letnik III, str. 34–36). Ti so obsodili nesmiselno zatiranje medvedov, zapisali pa tudi, da v medvedu vidijo »kralja naše favne, naravni spomenik iz davnih dni in junaka naših pradedov«. Poudarili so, da je lovcem in vsem drugim, ki imajo čut za naravo in ljubijo domačo zgodovino, »medved drag« in da ga bodo zato tudi branili. Zavrnilo so vse navedbe o medvedji nevarnosti. Lovcem so zaradi takšnih stališč namenili vprašanje, zakaj so medveda, nedolžno zver, iztrebili povsod v kulturnem svetu, na Kranjskem pa jih gojijo. Nekateri so že tedaj izrazili bojazen, da se utegnejo medvedi kmalu sprehajati tudi po ljubljanskih ulicah.

Polemika je imela politične razsežnosti, vznemirjala je tudi narodoljubna čustva. Ker so lovci Auerspergom, Schönburgom in Windischgratzom priznavali njihove zasluge za bogato in pestro zastopanost mnogih vrst divjadi, so jih pri Slovencu obdolžili, da branijo nemško aristokracijo. Lovci so tudi opozarjali, da se bodo nasprotniki medveda z brezkompromisno gonjo proti medvedu osramotili v tujini. Ti so jih takoj zavrnilo z navedbami iz nemških časopisov, ki so že pisali o »medvedji nadlogi na Kranjskem«: o napadih na ljudi, škodi in prestrašenih starših, ki otrok niso upali več pošiljati v šolo. Orožniki in uslužbenci okrajnih glavarstev da ne ukrepajo, ker so večkrat Auerspergovi lovski gostje. Posledica takšnih razmer je bila, da medvedi napadajo otroke, pa to nikogar ne briga. Zato bi morali človeku nevarne živali – vse Auerspergove medvede – postreliti. Posameznike so skušali pridobiti za sodelovanje pri pokolu medvedov z nagradami. Spomnili so, da oblasti še vedno izplačujejo nagrade za pobite medvede (90 kron za medvedko in 70 kron za medveda); postava da smiselno zahteva, da se vsi medvedje pokončajo. S takšnimi neresničnimi in nepreverjenimi obljubami so zavajali bralce. Premije/talije za pokončevanje zveri je kranjski deželni zbor ukinil na XIII. seji 11. oktobra 1909.

Uničenje medvedov naj bi bilo nujno tudi zaradi razvijajočega se turizma. Pričakovali so, da se bodo za Kočevsko in Kolpsko dolino začeli zanimati turisti. Predvidevali so, da v primeru, da bodo tam kraljevali Auerspergovi medvedi, turistov ne bo. Zatrjevali so: medvedje na prostosti – to ne gre in to bi morali tudi romantični občudovalci medvedov razumeti (Slovenec, št. 50., 1. marec 1912).

Epilog

Navkljub polemikam so tisto leto poročali o uplenitvi enega samega medveda: v knezovih gozdovih ga je ustrelil orožnik iz Koprivnika. Medvedov kožuh so poslali knezu Turjaškemu, meso pa prodali v Kočevju (Slovenec, št. 118., 24. maj 1912).
(Se nadaljuje)

O medvedu na železniški progi

Železniški vlak nekje na tujem je v gozdu obstal za celo uro, ker se eden od medvedov ni hotel umakniti s proge. Medvedov je bilo več. Potniki so nanje metali kamnje, vendar živali to ni odgnalo. Medvedje so se umaknili šele po prihodu orožnikov, ki jim jih je uspelo pregnati z gorečimi baklami (Slovenec, št. 196., 29. avgust 1904).

Medved na Otočcu

Poslanec v hrvaškem saboru, Krajacs, je bil na oddihu na Otočcu. Neke sobote je odšel s svojim sinkom v gozd v bližini gradu. V gozdu se je sin oddaljil od očeta in padel v jamo, v kateri je spal medved. Otrok se je zvalil na kosmatinca. Medved ga je zagrabil za nogo. Kljub temu se je dečku posrečilo pobegniti in splezati na drevo. Z drevesa je klical na pomoč. Prvi je pritekel lovski pes, se vrgel na medveda, a ga je ta raztrgal. Medved se je zatem napotil k drevesu, kjer je čepel prestrašeni deček. V zadnjem hipu je prišel gospod Krajacs in z dvema dobro pomerjenima streloma podrl medveda. Tako je rešil dečka, obenem pa si pridobil redko trofejo (Slovenec, št. 154., 8. julij 1911). Julijska so še enkrat poročali o medvedih v okolici Otočca, ki da so raztrgali več goved, telet in drobnice (Slovenec, št. 164., 20. julij 1911).

Kranjski lovci pa svoje srčnosti niso izkazovali samo doma. V Ameriki so se trije kranjski fantje v nekem cirkusu spopadli z medvedi. Eden je vrgel medveda na tla, drugima dvema pa je bil medved »mojster«. Prvemu je občinstvo – večinoma Irci in Finci – burno zaploskalo in priznalo pogum in srčnost kranjskih fantov (Slovenec, št. 160., 15. julij 1911).

Medvedi v ujetništvu

Leta 1890 je knez Windischgratz pripeljal štiri mlade medvedke iz Litve. Grajski lovci so jih hranili z mlekom po steklenički. Medvedki so bili zelo simpatični in ljudje so jih posebno radi opazovali pri igri. Leto prej je v knezovem zverinjaku poginil daleč naokrog znani medved Miško. Zato so v graščini načrtovali, da bodo medvede, ko bodo odrasli, nastanili v zverinjaku (št. 75., 2. april 1890). O medvedih so poročali znova čez tri leta. Takrat je bilo rečeno, da je knez štiri medvedke pred leti pripeljal iz Rusije. Bili so trije samci in samica. Ko so medvedi odrasli, so jih zaprli v zverinjak; po dva skupaj v dva ločena obzidana prostora. Hranili so jih največ s polento. Par, ki je bival skupaj – samec in samica – sta se vedno ravšala za hrano. Nekoč je bilo tako hudo, da je samcu prekipelo, napadel je samico in borba se je končala z njeno smrtjo. Leta 1894 je eden od medvedov ušel iz zverinjaka na Planini in lovcem ga je uspelo ustreliti. Preostala dva medveda so pozneje izpustili na prostost (št. 160., 16. junij 1894).

Grizliji v Severni Ameriki

Njihovo številčno večanje povečuje nevarnost napadov na lovce na veliko divjad

Populacije grizljev so zavzele ponoven razširitveni zamah na območju ameriških držav, ki se navezujejo na Skalno gorovje (Rocky Mountain), še posebno v območjih, kjer poleg ljudi živi tudi velika divja parkljarja: vapitiji (*Cervus elaphus canadensis*) in mulasti jelen (*Odocoileus hemionus* sp.). Zaradi povečevanja številčnosti grizljev se je povečala možnost, da bi pogostejše napadali in ubijali lovce, pa tudi živino na rančih. Leta 2004 je grizljeva medvedka, ki je vodila dva mladiča, v Montani ubila lovca Timothyja Hilstona. To je tako zelo vznemirilo nekatere vlade zveznih držav, da so ponovno pretehtale svoje načrte upravljanja in predvidele tudi omejen odstrel grizljev (*Ursus arctos horribilis*). Takšne načrte je mogoče uresničiti šele, ko bodo za grizlje spremenili status v nekaterih ali vseh območjih njihove razširjenosti. Spet bi jih morali uvrstiti na spisek lovne divjadi in izbrisati s spiska zavarovanih vrst.

Zgodovinski areal: Nekoč so grizliji naseljevali pretežni

Foto: Foto Spring – MB

Nekdanji in zdajšnji areal rjavega medveda – grizlija v Severni Ameriki

del severnoameriškega Zahoda; živeli so od Dakote do Kalifornije, ki sta bili t. i. »medvedji državi.« Grizljiva naravna agresivnost je povzročila in pokazala, da je mogoče uspešno uničevati tudi takšno vrsto. Novi naseljenci so jih namreč množično streljali in ubijali ter jim dokazovali, kdo je pravi gospodar skupnega ozemlja.

Življenjsko območje v 19. stoletju: Od poznega leta

1800 so bili grizliji že v strmem številčnem zmanjševanju, tako da so do sredine 20. stoletja kolebali že na skrajni meji njihovega izumrtja. Njihova odrešitev je bila, kot tudi v primeru nekaterih drugih vrst (npr. ameriškega bizona), dobro zasnovana naravovarstvena akcija posebnih načrtov in varstvenih gibanj za njihovo ponovno razmnožitev in razširitev, pri čemer so sodelovali lovci pa tudi drugi varstveniki narave.

Zdajšnja razširjenost grizljev: Po uspešni akciji v Severni Ameriki zdaj govorimo o 6 ponovno odkritih in namenskih ekosistemih za grizlje v t. i. ameriškem Lowerju 48: North Cascades v severozahodnem Washingtonu, v Selkirksu, vzdolž meje s Kanado v Idaho Panhandleju,

Cabinet-Yaaku v severozahodni Montani, v severnem celinskem razvodju (Northern Continental Divide) v Montani (grizljiva samica, ki je oktobra 2004 ubila Timothyja Hilstona, je pripadala tej populaciji – op. B. L.), v Bitterroot Mountainsu v Idaho in Panhandleju ter Yellowstoneu, na obsežnem območju, kjer se srečajo meje držav Montana Idaho in Wyoming. Na skupno 9.200 kvadratnih miljah živi samo v ponovno odkritem velikem ekosistemu Yellowstonea najštevilnejša obstoječa populacija grizljev v ZDA, ki je vključena v 3.300 kvadratnih milj velik Yellowstoneki narodni park.

Ocena zdajšnje številčnosti grizljev: Po podatkih Chrisa Servheena (2006) z

Oddelka za ribištvo in divje živalstvo (FWS) živi v šestih, določenih ekosistemih za razvoj populacij grizljev približno **1.200 živali**; kar polovica jih pripada veliki yellowstoneški populaciji. Kar koli se bo že zgodilo glede zahteve po spremembi statusa grizljev v ponovno vzpostavljenem yellowstoneškem ekosistemu, ki zajema okroglo 600 živali (živijo v petih ostankih nekdanjega skupnega območja), pa uradne spremembe statusa ni mogoče pričakovati prav kmalu. Še vse premalo je namreč znanega o populacijski dinamiki grizljev. Spoznanja bi bila lahko podlaga za takšno spremembo.

Boris Leskovic

Vir: OutdoorLife, december 2005, str.91; Colin Moore: Where the Bears Live

Na kratko iz tujega tiska ...

Belgija: Na skupnem sestanku predstavnikov pristojne evropske komisije, različnih nevladnih organizacij in približno 20 nacionalnih lovskih zvez ter predstavnikov FACE (združenja evropskih lovskih zvez) so se dogovorili, da bo FACE takoj po koncu lovskega leta 2006/07 začelo zbirati podatke o uplenjeni divjadi v državah Evropske skupnosti. Projekt se imenuje Artemis, cilj pa je pridobiti kolikor je le mogoče veliko podatkov o odstrelu na prostoru držav EU. Tako zbrani podatki naj bi bili eden od temeljev za strokovne odločitve, v končni fazi pa tudi politične v okviru EU na področju trajnostnega gospodarjenja z divjadjo in naravnimi viri. Pristojna komisija EU za leto 2010 načrtuje pripravo akcijskega načrta za zagotavljanje vrstne pestrosti, kjer ima brez dvoma svojo vlogo tudi lovstvo.

(Wild und Hund, 15/2006)

Nemčija: Prvi pojav medveda Bruna na nemških tleh po 170 letih in njegov poznejši odstrel še vedno burita duhove v nemškem tisku. V povezavi s tem se večkrat omenja tudi Slovenijo, od koder prihajajo starši uplenjenega medveda, ki so bili v okviru projekta ponovne naselitve medveda v alpski prostor izpuščeni v italijanskem Trentinu v letih 2000 in 2001. Samo kot zanimivost še omenimo, da je ekipa finskih vodnikov s svojimi psi lajkami, ki so jih poklicali, da bi izsledili in nato odlovili omenjenega medveda, v 14 dneh svojega delovanja na nemških tleh stala okroglih 100.000 €.

(Wild und Hund, 15/2006)

Poljska: Po podatkih agencije za prestrukturiranje in posodobitev kmetijstva je v zadnjem letu 877 lovskih okrožij v tej državi od skupno 2.503 vložilo zahteve za finančna sredstva EU. Do februarja 2006 so bila sredstva izplačana 377 lovskim okrožjem v skupni vsoti več kot 396.000 €. Poljski lastniki kmetijskih zemljišč, ki jih obdelujejo in posadijo s kulturami, ki jih navaja pristojno ministrstvo, lahko za obdelovanje le-teh prejmejo do 72,80 € subvencij iz evropskih sredstev. Po podatkih poljske lovske zveze poljski lovci

Foto: Foto Spring - MB

Vsako leto se jesenskega lova na lose na Švedskem udeleži 250.000 lovcev.

opravijo na leto za več kot 16 milijonov € del v loviščih in opravijo več kot 3 milijone delovnih ur, kar pri povprečni urni postavki v tej državi pomeni dodatnih 6,5 milijona €. To pomeni, da vsak poljski lovec prispeva za gojenje in varstvo divjadi (in ne za lov) na leto približno 58 €, z evropskimi subvencijami pa pridobijo povprečno 4,23 €.

(Wild und Hund, 15/2006)

Francija: Od junija naprej v tej državi velja prepoved lova na vodno divjad s svinčnimi šibrami. Kdor namerava torej v Francijo na lov na vodno divjad ali na kinološke preizkušnje v vodnem delu, naj to upošteva.

(Wild und Hund, 15/2006)

Nigerija: 10 žiraf, 50 zeber, 21 kravjih antilop, 50 impal, 50 skokonogih gazel ali skočičev, 10 elandov ali volovskih antilop, 20 oriksov in 23 gnujev je junija letos prispelo iz Namibije v novo domovino. Tedanji namibijski predsednik Sam Nujoma je namreč živali obljubil predsedniku Nigerije ob njegovem obisku v tej državi. Na listi želja nigerijskega predsednika so se znašle tudi vrste, ki niso nikoli živele v tej državi, nekatere pa celo v Afriki: velika drop-lja, šakal, nosorog, tiger ...

(Wild und Hund, 15/2005)

Nemčija: Statistika legel lovskih psov v tej državi leta 2005 kaže naslednje rezultate: 7.349 mladičev resastih jazbe-

čarjev (8,2 % manj kot leta 2004), 3.106 nemških žimavcev (-8,3 %), 2.345 labradorcev (-1,39 %), 2.053 zlatih prinašalcev (+8,11 %), 1.588 koker španjelov (-13,18 %), 1.383 kratkodlakih nemških ptičarjev (+8,9 %), 1.173 Parson Russell terierjev (+2,63 %), 1.088 malih münsterlandcev (-3,46 %), 863 nemških lovskih terierjev (-10,01 %), 830 beaglov (-5,57 %), 731 nemških prepe-ličarjev (-12,24 %), 657 weimeranskih ptičarjev (+14,66 %), 630 nemških dolgodlakih ptičarjev (+0,8 %), 569 foksterierjev (-16,08 %), 515 irskih setrov (+21,18 %), 398 velikih münsterlandcev (+9,04), 376 gordon setrov (-22,15 %), 311 madžarskih vižel (+55,5 %), 292 gladkodlakih prinašalcev (+58,7 %), 188 slovaških kopovov (+23,68 %), 184 angleških špringer španjelov (+20,26 %), 139 Jack Russell terierjev (+43,3 %), 94 angleških setrov (+84,31 %), 93 nemških brakov (+29,17 %), 92 alpskih brak jazbečarjev (+6,98 %), 82 bavarskih barvarjev (+57,7 %) ...

(Wild und Hund, 15/2006)

Nemčija: Statistika opravljenega izobraževanja za lov-ske izpite na Bavarskem kaže, da so bili rezultati v letošnjem spomladanskem roku razmerno precej slabši kot v minulih letih. Tako je od 498 prijavljenih kandidatov lovski izpit opravilo samo 345 kandidatov, kar pomeni 69,3 % uspešnost.

(Pirsch, 16/2006)

Švedska: Bliža se sezona lova na lose, zato nekaj podatkov o tem: v južni in osrednji Švedski se sezona lova na lose začne drugi ponedeljek oktobra, v severnem delu te države pa prvi ponedeljek septembra. Število uplenjenih večletnih losov je omejeno, medtem ko število mladih živali, ki jih je dovoljeno loviti, ni omejeno, čeprav kakšne zakonske uredbe, ki bi določala odstrel po starostnih kategorijah, zaenkrat še ni. Velja nekakšno splošno določilo, da je treba doseči ravnovesje med starejšimi in mladimi živalmi. O tem, kaj se lovi, odloča vodja lova, obvezno pa velja pravilo: »Nikoli odstreliti krave pred teletom!« Odstrel losov na Švedskem je bil v zadnjih nekaj več kot 100 letih približno takle: leta 1880 je bilo uplenjenih 826 losov, leta 1950 16.895, leta 1970 35.836, leta 1980 174.709, leta 1990 129.597 in leta 2000 102.854 losov. Povprečno se lova na lose na leto udeleži 250.000 lovcev, vključno z lovskimi gosti iz drugih držav. Lov na lose je dovoljen zgolj s puškami z risano cevjo, uporaba strelnega daljnogleda je priporočljiva. Tujci potrebujejo za lov s svojim orožjem evropski orožni list, vendar pa morajo za vnos svojega orožja zaprositi pristojno policijsko upravo najmanj 6 tednov pred svojim prihodom za območje, kjer bodo lovili.

(Pirsch, 16/2006)

Pripravil:
mag. Janko Mehle

Vmeri je ...

JERNEJ MAROLT

Jutro bolj slutim, kot vidim. V temi se trudim neslišno vstati iz tople postelje. Če jo bom zbudil, me bo prošnja v njenih čudovitih temno rjavih očeh zagotovo prepričala, da bom ostal. Izmuznem se izpod zmečkanih rjuh in postojim sredi spalnice. Skozi polodprto okno opazim le spodnji krak meseca, ki s svojo svetlobo prebija tančice oblakov in srebrni speči gozd pod mojo domačo hišo. V nosu me požgečka nežno sladki vonj sušicega se sena. V Sekundarjevem sadovnjaku najprej boječe zacvrči, nato pa pogumno zapoje svoj: »pi-ču, pi-ču ...« drobni menišek, ki mu odgovori škorec v grmovju nad Dolinko. Nato pa kot sprožen plaz sledi tekmovanje ptic, katera poje lepše in glasneje. Nad malolaški grič sonce rine pred seboj prvo jutranjo svetlobo.

Smuknem skozi vrata po stopnicah

v hodnik. V temi rutinsko natikam nase obleko, klobuk in nahrbtnik, nazadnje trdno zavežem gojzarje. Pred omaro z orožjem malo oklevam, nato pa vendarle potegnem ključ iz žepa, jo odklenem in vzamem ven svojo bokarico. Že prejšnji večer sem jo zbrisal in pripravil, čeprav nisem bil prepričan, ali jo bom potreboval.

Odtipam proti glavnim vratom in stopim ven. Svež jutranji zrak mi napolni pljuča in požene kri po žilah. Moje oči pijejo iz vodnjaka nastajajočih barv in nikoli napisana simfonija ptičjega petja mi razvaja ušesa. Spomnim se besed pokojnega Centovega Lojza: »Ljudje, vi ne veste, kaj zamujate, ko jutra prespite ...«

Počutim se polnega moči; v tem trenutku me nobena sila ne bi mogla zadržati. Lahko bi plezal v najbolj strmo skalno steno, na rami bi nesel najtežje-ga gamsa, zasledoval bi ranjenega naj-

večjega medveda ali merjasca, počutim se nepremagljivega ... Na »svojega« srnjaka grem.

Tega lepotca sem prvič opazil, ko je kot mladič skupaj z materjo in sestrico boječe stopical po travniku. Bil je precej večji od sestrice in od večine mladih srnjačkov njegove starosti. Celo njegovo rogovičje v prvem letu je bilo višje kot rogovičja njegovih vrstnikov. Že takrat sem vedel, da se bo iz njega razvil močan samec.

V drugem letu starosti je bil že šesterek, ki se je uspešno postavljajl po robu celo starejšim samcem in uspel obdržati svoje območje, na katerem sem ga lahko opazoval vsa leta. Njegovo rogovje je vsako leto višje, bolj grbičavo in razkrečeno. Od drugih samcev se loči tudi po temnejši barvi in globokem prsnem košu. To leto pa je razvil še prav posebno trofejo – nepravilnega osmera-

ka. Za takšne srnjake lovci menda včasih v šali pravijo: »Naslednje leto bo že jelen!«

Zalaz tega srnjaka ni bil nikoli kakšen strašen podvig. Po stezi, ki omogoča mačje tiho hojo, se pride do vrha skalnega previsa, ki se kot stena dviga kakšnih pet odraslih moških višin nad logom ob Rašci. Previs je fantom iz bližnjih vasi omogočil prve plezalne izkušnje, nudil nam je streho ob poletnih nevihtah, ki so nas presenetile med kopanjem v bližnjem tolmunu, pod previsom smo kurili svoj »taborni ogenj«, pekli krompir z Ujcovcve njive in »na roke« naložljene postrvi, ki so jih v plitvo vodo meandra odložile previsoke spomladanske vode. Na vrhu previsa je majhna polica, na kateri raste zveržen hrastič, ki lovcu nudi kritje in oporo tako dobro, kot da je to njegova edina vloga v tem ekosistemu. Z vrha je lepo viden dobršen del logov ob Rašci, nad katerimi se dvigujejo njive levo proti Jakičevim, naravnost pa proti gozdnemu kompleksu med Stopami in Hrustovim. To je kraljestvo »mojega« srnjaka.

Po začetku lovne dobe sem ga tisto leto opazoval že triindvajsetkrat. Ponosno dvignjena, bogato kronana glava, izrazito temen smrček in tršato telo, na katerem so plale močne mišice, kadar je preganjal nadobudnega tekmeča. Opazil pa sem, da v prsku ni bil tako ihtavo zaletav kot prejšnja leta, ko je tekmeča neusmiljeno podil, četudi se je le-ta že zdavnaj umaknil, dokler ni ubogi krmežljavec od upehanosti skoraj izpustil dušo. Stal je ob svoji srnici, ki ga je spremljala že od zgodnje pomladi, pokončno kot zmagovalec, ne le bitke, ampak vojne, kakor bi hotel povedati: »Kdo mi kaj more?« Dovolj je bilo, da se je proti morebitnemu tekmeču ozrl in malo popraskal po tleh. Vsak se je spoštljivo umaknil. Tudi tisti enorogi srnjak s pod jakičevskih njiv, ki je bil eden najbojevitejših v revirju in mu je srno v ljubezenskem diru prignal prav pred nos, se je ustavil kot od strele zadet in mu prepustil sladkost nadaljevanja svojega rodu. Tisto leto je »moj« srnjak očitno stopil na svoj vrh.

Hitro in previdno stopam čez njive in travnike in nežna sapica mi razvaja lica. Stopim na stezo v mrakobnem smrekovem sestoju, ki je bogato nastlana z iglicami, in v nosnicah me poboža vonj gozda. Kot bi hodil po najdražjih perzijskih preprogah, se skoraj neslišno premikam po stezi, umikajoč povešenim smrekovim vejam, ki me spominjajo na težka krila ženic v zadnjih klopih na »ženski strani« cerkve. Zatohla vročina v gostem smrečju mi

na čelo priključuje prve znojne kaplje, ki se združujejo v drobne potočke in padajo na mehka tla. Počasi umiram korak, na koncu steze že vidim modrino zgodnjega jutra. Na zaraščajoči jasi prestopim deblo podrtega orjaškega hrasta in se previdno odplazim proti polici nad previsom. Usidram se v mah in travo pod skrivenčnim hrastičkom in rutinsko napolnim puško. Umirim se. Prepotena srjaca se mi je s sluzasto mokroto neprijetno nalepila na hrbet pod nahrbtnikom. Ko sem ga odložil ob hrastič, me je zmrazilo po ledvicah; pa kdo bi se oziral na takšne malenkosti.

Po nekaj minutah, ko moje dihanje postane podobno dihanju sitega spečega otroka, počasi vzamem v roke daljnogled in v medli svetlobi zarje začnem opazovati travnik pod seboj. Prej neizrazite sence se iz trenutka v trenutek intenzivneje začno oblikovati v grmič-ke, travne šope in krtine. Ptičje petje postaja skoraj moteče glasno. Travnik prečka lisica in velika siva čaplja kriče preleti moje skrivalšče. Takrat ga uzrem.

Leži v zavetju manjšega grma in z uhljema otepa muhe. Ravno miganje ga izdaja, saj je iz grma in trave viden le del njegove glave. Počasi dviguje nos in preizkuša zrak. Očitno je zadovoljen, saj se kot mladenič počene navzgor, se najprej postavi na prvi, nato še na zadnji nogi, strese svoje mišičasto telo in visoko dvigne svoj naglavni okras, kot bi klical na »korajžo«. Počasi, s paradnim korakom se odpravi proti sredini travnika, kjer raste detelja, za njim pa prav takrat kar nekako boječe pristopica njegova spremljevalka. Prizor me očara in na puško ne utegnem niti pomisliti.

Po nekaj minutah izbiranja cvetkov in bilk lepi živali postaneta nemirni. Na zatilju začutim rahlo sapico in ugotovim, da je veter izdal mojo prisotnost. Srnica boječe odskoči do najbližjega grmovja, srnjak pa ponosno dvigne glavo in se nepremično zatre proti meni, kot bi hotel reči: »Kaj čakaš?«

Počasi se obrne in mi pokaže svoje levo pleče. Desnica mi sama prime za puško in jo ponese k licu. Pri tem se pas zatakne za suho hrastovo vejo, ki odleti od debela z glasnim pokom in se za nameček še zakotali po bregu. Pridušeno siknem ne prav lepo besedo in v daljnogledu ujamem mogočno srnjakovo postavo. Še vedno se ni premaknil, on, stari gospodar Podskale ... Gleda me in zopet imam občutek, da hoče reči: »Ne upaš?« Po rezkem poku mogočno kronana glava omahne in srnjak izgine iz objektiv.

Počasi pobiram stvari in se odpravljam navzdol. Že med hojo proti srnja-

ku razmišljajoč pričakujem tisti grenki občutek in tesnobo po odstrelu, o katerih je bilo že toliko napisanega ... Nič. Nikakršne grenkobe ne čutim. Le veselje in ponos. Na lep lov vsa ta leta, na opazovanja sedaj uplenjenega srnjaka, vzdrževanje lovske steze, zimska krm-ljenja, gaženje v visokem snegu pozimi, izdelavo in zalaganje solnic spomladi ... Ali ni lepa trofeja nagrada za vse to, prelep spomin na muke, iz katerih se rodijo lovski užitki? Smo lovci res pobijalci ubogih živalic, kot nam očitajo kvazi ljubitelji živali? Zakaj nas vidijo samo ob uplenjenem srnjaku in nikoli takrat, ko do kože premočeni gazimo do riti globoko v sneg, da lačnim živalim prinesemo koš sena in pese? Nekoč me je moj profesor vprašal, kako lahko trdim, da imam rad živali, če pa jih ubijam. Če razmišljam najbolj grobo: Ali kmet nima rad prašička, ki ga zredi za zakol in ga pred božičem spravi v klobase? Ali nima rad kozlička, telička, piščanca ...? Rad, še kako rad! Ampak tak je pač zakon Narave. Lov in uplenitev sta nekaj podobnega, le mnogo bolj prvin-skega. Celo praprvinškega. Priznam pa, da je to težko razložiti, še zlasti nekomu, ki noče razumeti. Kako že piše v Bibliji tisto o metanju biserov pred svinje? Da bi lahko razumel lov, mora biti v tebi ...

Moj srnjak je padel po doseženem vrhu svojega življenja. Uspel je izpolniti svoje poslanstvo. Pobožam negibno mogočno telo in se mu tiho zahvalim. Hkrati mu nemo obljubim: »Še bom skrbel za tvoj rod ...«

V letih šolanja sem pridobil precej teoretičnega znanja o lovstvu. Tisto pravo, uporabno lovsko znanje pa sem pridobival med svojimi mnogo bolj izkušenimi lovskimi tovariši: ob Francetu, Janezu, Lojzu, Zdravku, Igorju in drugih možeh, ki so me »vzgjajali« v lovstvu ter samostojno v nedrjih našega lovišča, ki mu je uspelo uiti ostrim krempljem neusmiljene industializacije. Tako sem se učil divjad v prvi vrsti opazovati in razumeti. Učil, ne naučil ... Človek se vse življenje uči, pa še neumen umre, so rekli stari ljudje ...

Včeraj sem po dobrem letu in pol zopet odšel sedet pod skrivenčeni hrast vrh skale. Moje oko je podzavestno iskalo mojega srnjaka. Po nekaj minutah sem zagledal njegovo spremljevalko, kako je vodila dva mladička. Eden je bil samček. Veliko večji je bil od samičke. Njegovo rogovičje je bilo mnogo večje od rogovičij njegovih vrstnikov ...

Novo poglavje v sodelovanju Ministrstva za okolje in prostor in Lvske zveze Slovenije

Lovski čuvaji se bodo že pozimi lahko dopolnilno izobraževali za naravovarstvene nadzornike.

Minister za okolje in prostor je 13. 9. 2006 je na sedežu MOP sprejel predstavnike Lvske zveze Slovenije.

Bogdan Mahne, predsednik Lvske zveze Slovenije, je na začetku pogovorov ministru **Janezu Podobniku** predstavil dejavnost LZS, ki bo prihodnje leto praznovala 100-letnico svojega delovanja. Naloge, ki jih opravljajo lovci, so namenjene ohranitvi in varstvu divjadi, varstvu

Predstavniki MOP in LZS, ki so sodelovali na sestanku predsednika LZS z ministrom MOP.

Foto: B. Leskovic

Minister za okolje in prostor **Janez Podobnik** in predsednik LZS **Bogdan Mahne** sta na sestanku, ki je bil 13. 9. v Ljubljani, ugotovila, da je še precej neizkoriščenih možnosti za uspešno skupno sodelovanje.

življenjskega okolja divjadi, ki se zagotavljajo s sonaravnim upravljanjem dejavnosti javne službe, je poudaril Mahne. Zaradi svojega prispevka pri ohranjanju narave in divjadi je LZS že pridobila številna strokovna priznanja in odlikovanja doma in v tujini. Razvito ima tudi svojo, dolgoletno založniško dejavnost. Prav tako je povedal, da bo zveza v

kratkem na MOP naslovila vlogo za pridobitev statusa naravovarstvene organizacije, ki deluje v javnem interesu, za kar izpolnjujejo tudi vse pogoje in kar izhaja tudi iz ZDLov-1.

Glede na to, da so lovci v prvi vrsti naravovarstveniki, so predstavniki Lvske zveze Slovenije ministra za okolje in prostor prosili, da bi ministrstvo lvske ču-

vaje vključilo v program usposabljanja za naravovarstvene nadzornike. Lovski čuvaji, ki jih je okoli 1000, to nalogo že opravljajo, vendar so brez ustreznih

del spremljanja stanja ohranjenosti narave, kot javno službo opravlja Zavod Republike Slovenije za varstvo narave, ki sedaj tudi pripravlja metodologijo za monitoring teh vrst.

Boris Leskovic

Tretjič na EP, dve tretji mesti Sloveniji!

Od 28. junija do 2. julija letos je potekalo **VIII. evropsko prvenstvo v lvskem streljanju** na Češkem, ki ga je organizirala Lvska zveza Češke. Prvenstvo je bilo organizirano v Češkem mestu **Kromeriz** na Moravskem. Na pot, dolgo več kot 400 km, smo se odpravili z dvema voziloma. Iz Slovenije nas je pot vodila prek Dunaja in mejnega prehoda Mikulov med Avstrijo in Češko, nato pa naprej v Brno in končno v Kromeriz. To idilično mesto, nekdanje mesto škofov iz Olo mouca, je uvrščeno na Unescov spisek svetovne kulturne dediščine. Ponaša se s prečudovitim velikim mestnim trgom in s stari mi, dobro ohranjenimi zgodovinskimi spomeniki ter stavbami, med katerimi še posebno izstopa mestni grad v centru mesta. Če vas bo pot kdaj zanesla na Češko – Moravsko, si je mesto vsega vredno ogledati.

Strelišča so bila na obrobju mesta, od centra oddaljena kakih pet kilometrov. Zgrajena so na zelo majhnem prostoru in prireditelji so, posebej za to prvenstvo, vsa preuredili tako, da so bili razmere za tekmovanje zelo dobre. Strelišče je ponujalo 20 strelnih mest za kroglo (100 m), strelišče za A-trap in strelišče za kompak sporting.

Tekmovanja, ki je potekalo štiri dni, se je udeležilo **151 strelcev iz 14 držav**. Tekmovali smo v kombinaciji (obsegala je 20

potrebnih dodatnih znanj in pooblastil.

Predstavniki ministrstva so pobude LZS pozdravili. Pripravili bodo predlog usposabljanja za to nalogo, čez zimo pa bi že lahko začeli tudi z dodatnim usposabljanji lvskih čuvajev.

Lvska zveza je ministra seznanila, da je že sodelovala pri projektu LIFE monitoringa rjavega medveda, zelo pa je zainteresirana še za sodelovanje pri monitoringu divjega petelina, ruševca, gozdnega jereba in belke.

»Veseli nas, da se želi LZS aktivno vključiti v aktivno spremljanje stanja populacij ogroženih živalskih vrst,« je dejal minister Podobnik. Kot podizvajalec bi se LZS vsekakor lahko aktivno vključila v procese spremljanja stanja živalskih vrst, za katere je prav tako zainteresirana. Spremljanje stanja rastlinskih in živalskih vrst, njihovih habitatov, habitatnih tipov, ekološko pomembnih območij, posebnih varstvenih območij in ekosistemov, ki je

lovski informacijski sistem

Lisjak

OBVESTILO – OPOZORILO

Vse pooblaščenke LD za vnos podatkov v LISJAK obveščamo, da morajo najpozneje do 10. oktobra 2006 vnesti

podatke o odvzemu divjadi iz lovišča za obdobje od 1. 1. 2006 do 31. 9. 2006.

Prav tako opozarjamo, da je treba urediti vpis članstva za leto 2006 najpozneje do 20. 10. 2006.

Lvska zveza Slovenije

strelcov z lovsko risanico, streljanje na 25 golobov, lovski položaj (A-trap) in 25 golobov v disciplini kompak sporting.

Po nastopu v Avstriji in predlani v Estoniji je bil to že naš tretji nastop s ciljem in željo, da bi še izboljšali rezultate in dosegli vsaj takšno uvrstitev, ki smo jih že dosegli na dosedanjih prvenstvih.

Rezultati, ki smo jih dosegli, so glede na našo opremo in priprave pred prvenstvom več kot odlični. V ekipni uvrstitvi smo v disciplini *lovska kombinacija* zasedli 6. mesto, v disciplini *streljanja z lovsko risanico* pa 7. mesto. Prav odlični so bili naši dosežki v posamezni uvrstitvi, kjer je član naše ekipe **Mitja Kersnik** zasedel 3. mesto v *lovski kombinaciji* in 5. mesto v *streljanju z lovsko risanico*, **Uroš Kovačič** pa je v *streljanju z lovsko risanico* zasedel 3. mesto.

Kot zanimivost naj napišem,

Selektor reprezentance Lovske zveze Slovenije Branko Kurnik v strelskem elementu

boj za tretje mesto sta nadaljevala le še naš **Mitja Kersnik** in Nemec **Moser**. Trinajstega, dodatnega goloba je Nemec zgrešil, naš Mitja pa, ki je ob podpori številnega občinstva vzdržal pri-

spremenile z začetimi aktivnostmi za gradnjo takega strelišča v Gaju pri Pragerskem in v Gornjem Gradu ter da bo temu sledil še kdo v Sloveniji. Tako bomo slovenski lovci lahko streljali tudi »ta pravo lovsko« streljanje na glinaste golobe!

Rezultati na EP:

KOMBINACIJA – ekipno:

1. Finska	1845 točk
2. Nemčija	1841
3. Češka	1812
4. Avstrija	1800
5. Poljska	1770
6. Slovenija	1768 ...

KOMBINACIJA – posamezno:

1. Helmut Roskopf (A)	385 točk
2. Hubertus Kieferle (D)	376
3. Mitja Kersnik (SLO)	376
4. Rolf Moser (D)	376
5. Seppo Kosamo (Fin)	376
6. Dennis Essenburg (NL)	376
18. Pičulin	363; 32. Zupan 352;
38. Verstovšek 34; 39. Kurnik 349;	
43. Brezovšek 348; ...	

RISANICA – ekipno:

1. Finska	989 točk
2. Avstrija	983
3. Švedska	965
4. Estonija	965
5. Češka	962
6. Nemčija	960
7. Slovenija II.	957...

RISANICA – posamezno:

1. Henrik Wagar (Fin)	200 točk
2. Iivonen Kimmo (Fin)	199
3. Uroš Kovačič (SLO)	199
4. Pekka Karhunen (Fin)	198
13. Mitja Kersnik (SLO)	197
22. Žehelj 196; 39. Jelen 192;	
40. Pičulin 192; 47. Zupan 191.	

GOLOBI – posamezno:

	golobov
1. Helmut Roskopf (A)	48
2. Jidrich Korinek (Č)	47
3. Pawel Zaloga (Pol)	46
4. Seppo Kosamo (Fin)	46
5. Pavel Zazvorka (Č)	46
6. Rolf Moser (D)	46
9. Kersnik 45; 34. Zupan 42; 38.	
Pičulin 42; 47. Kurnik 41; 48.	
Verstovšek 41; ...	

Glede na to, da je na EP sodelovalo več kot 150 strelcev, so se organizatorji prvenstva ves čas trudili prvenstvo izpeljati brezhibno, kar pa jim žal ni povsem uspelo. Popolnoma jim je zatajila služba za objavo rezultatov, saj nekaterih uradnih rezultatov niso uspeli objaviti prej kot ob zaključku prvenstva. Svojo slabo organizacijo na tem področju so uspeli nekako omiliti z zelo dobro organiziranimi otvoritveno in zaključno slovesnostjo, ki sta bili v centru mesta in v mestnem gradu, z bogatim kulturnim sporedom in pogostitvijo vseh sodelujočih. Svoj prispevek k temu je dodal tudi znani švedski strellec **Jocke Smalanning** iz Švedske s

Razstreljevanje v disciplini kompak sporting za 2. in 3. mesto.

da je v *kombinaciji – posamezno* že drugič zapored zmagal Avstrijec **Helmut Roskopf** in tako dokazal, da je najboljši lovski strellec v Evropi. Po končanem tekmovanju v kombinaciji – posamezno pa je kar pet tekmovalcev zbralo enako število točk in so bili uvrščeni na drugo mesto. Zato se je žirija, zaradi nejasnega prevoda pravil, odločila za dodatno streljanje serije 25 golobov v disciplini kompak sporting. Strelci so bili spet zelo izenačeni, saj je bilo po dodatni seriji znano le drugo mesto, ki si ga je pristreljal Nemec **Kieferle** s 23 zadetimi golobi, preostali štirje tekmovalci pa so vsi zadeli po 22 golobov in nadaljevali tekmovanje na izpadanje (shoot-off). V nadaljevanju je najprej odpadl Nizozemec, nato še Finec in

tisk tako napetega zaključka, je osvojil 3. mesto.

Še eno zanimivost je treba omeniti: v disciplini streljanja golobov v lovskem položaju (A-trap) je na prvenstvu zadelo v polno (t.j. vseh 25 golobov) 12 tekmovalcev, od katerih so bili kar štirje naši tekmovalci (**Kersnik**, **Zupan**, **Urbančič** in **Kurnik**). Torej, če bi disciplino A-trap upoštevali kot posamezno disciplino (kar se bo zgodilo na naslednjem EP), bi Slovenci zmagali pred Avstrijci, Poljaki, Čehi in Finci. To je dokaz, da lovske strelske discipline, ki jih streljamo in vadimo tudi doma (krogla in A-trap), odlično obvladamo, nekoliko težav pa imamo s kompak sportingom, za katerega pri nas še nimamo strelišča. Upam, da se bodo razmere

Razglasitev rezultatov 8. evropskega prvenstva v lovskem streljanju je bila v lovskem dvorcu Komerič.

svojim »eksibicijskim« strelskim nastopom.

V času prvenstva so bili tudi trije sestanki vodij ekip, na katerih smo razpravljali o spremembah pravil, organizaciji evropskih prvenstev v prihodnjih letih in tudi o morebitnem svetovnem prvenstvu v lovskem streljanju. Sprejet je bil predlog za spremembo pravil, in sicer, da se upošteva strelska disciplina *glinasti golobi* tudi kot posamezna disciplina v ekipni in posamični konkurenci. Prav tako se bo odslej rezultat, dosežen pri streljanju s kroglo, v kombinaciji, upošteval tudi v samostojni strelski disciplini *lovška risanica*. Sprejet je bil tudi program organizacije prvenstev do leta 2012, tako da bo **EP leta 2008 na Poljskem** (Katowitce), **1. 2010 v Liechtensteinu** in **1. 2012 v Litvi**.

Kot vodja ekipe, ki je častno in zelo uspešno zastopala slovensko lovstvo na **8. evropskem prvenstvu**, bi se vsem članom ekipe rad ponovno zahvalil za velik trud, hrabrost in vse, kar so vložili za doseg dobrih rezultatov, s katerimi smo dosegli postavljene cilje. Z doseženimi rezul-

tati smo lahko več kot zadovoljni, saj smo poleg odličnih rezultatov v posamični konkurenci dosegli tudi odlične rezultate v ekipni.

S takimi rezultati smo popravili tudi nekaj dosedanjih državnih rekordov: **ekipno v A-trapu, 121 golobov** in pri risanici – posamezno **Uroš Kovačič, 199 točk**.

V zadovoljstvo in čast mi je bilo voditi takšno ekipo, ki svoje odlike pokaže tudi z enotnostjo in največjim trudom ob pravem času.

To je bila tretja udeležba slovenske lovske reprezentance na evropskih prvenstvih in menim, da smo dokazali, da v lovskem strelstvu že sodimo v sam evropski vrh.

Brane Kurnik

Novi izprašani lovci na območju ZLD Ptuj - Ormož

Tako se je veliko let govorilo za tistega lovca, ki je opravil lovski izpit. Če me spomin ne

Foto: S. P. Krope

Mag. Milan Trafela, predsednik ZLD Ptuj - Ormož, izročja spričevalo najboljšemu pripravniku Milanu Volgemutu.

vara, je izraz »izprašan lovec« pomenil lovca z opravljenim lovskim izpitom in je bila to tudi zahteva v marsikaterem predpisu, tudi starem in že dolgo več neveljavnem. V 7–8 številki Lovca smo zasledili kar nekaj prispevkov o opravljanju izpitov za lovske pripravnike – teoretični del. Ker so bili tudi na območju naše ZLD, sem sklenil, da še jaz

pripišem kakšen stavek v našo revijo.

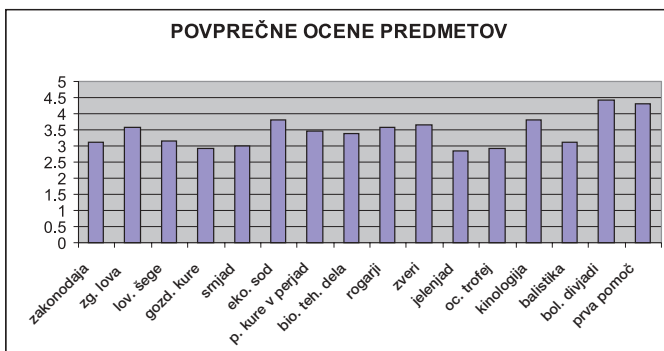
V času od februarja do maja 2006 je na območju ZLD Ptuj - Ormož potekalo predavanje in izpiti za lovske pripravnike. Tokrat zadnjič po starem pravilniku, naslednje generacije bodo opravljale svojo obveznost že po novem. Če bi poročal na kratko, bi bilo približno takole: »Pre-

davanj se je udeležilo **24 pripravnikov** iz dvanajstih lovskih družin. Večjih težav ni bilo, imeli smo en komisijski izpit pri lovski kinologiji, drugače je 'šlo kot po maslu'. Eden še ni končal in ima popravni izpit iz zakonodaje. Med vsemi je bila tudi lovka, stara komaj tisoč in še nekaj tednov, najstarejši pa jih je štel 49 let. Najboljši uspeh s povprečno oceno 4,25 je dosegel starešina razreda in krajevni policist **Milan Volgemut**, ki je na podelitvi spričeval imel tudi zaključni govor. V njem se je posebej zahvalil **Mirku Obranu**, ki je alfa in omega strokovne službe ZLD Ptuj - Ormož. Ker pa je opravljanje lovskega izpita resna

Lovka Maja Svenšek pri podpisu zaprisege

Povprečne ocene pri posameznem predmetu (lovskem izpitu) (ZLD Ptuj - Ormož; 2006)

zadeva, moram prejšnji odstavek dopolniti.

Predavanj so se udeleževali pripravniki iz 12 lovskih družin, in sicer: pet pripravnikov iz LD Jože Lacko, štirje iz LD Trnovska vas, trije iz LD Cirkulane, po dva iz LD Sveta Marjeta, Žetala in Ormoža in po en pripravniki iz LD Destričnik, Tomaž pri Ormožu, Ptuj, Ivanjkovci, Bresnica - Podgorci in Leskovec. Povprečna starost skupine je bila 35,21 leta. Skupna povprečna ocena vseh predmetov je bila **3,43**. Najboljše ocene so že standardno pri predmetih boleznih divjadi in pri prvi pomoči. Najslabša povprečna ocena je bila pri predmetu jelenjad. Povprečne ocene pri posameznih ocenjevalnih predmetih so razvidne iz priloženega grafa. V njem niso navedene ocene praktičnega streljanja na MK tarčo srnjak in glinaste golobe.

Za potrebe komisije in izobraževanje smo posamezne podatke o uspešnosti pripravnikov na izpitih zbrali in obdelali s programom za obdelovanje statističnih podatkov *SPSS 12 for Windows*. Iz zbranih podatkov smo analizirali ocene za posamezne-

ga pripravnika in uspešnost predavatelja pri predmetih. Iz splošnih ugotovitev za čas predavanja in izpitov se pokaže še marsikaj drugega, morda celo zaskrbljujočega. V nekaterih lovskih družinah nimajo prave skrbi ali občutka za nove člane, zlasti ne za lovske pripravnike. To je bilo mogoče sklepati že na praktičnih preizkusih, kjer so pripravniki prihajali brez mentorja, brez orožja, pri nekaterih se je ugotovilo, da do praktičnega preizkusa lovske puške sploh še niso imeli v rokah ipd. Skrb za mlade lovce očitno ni več prioriteta v nekaterih lovskih družinah, kar pa je strateška napaka, ki lahko vpliva na usodo našega lovstva. Na podelitvi spričeval in ob podpisu sprejema Etičnega kodeksa je bilo sicer lepo, vendar je bil med vsemi prisotnimi mladimi »izprašanimi lovci« in člani predavateljskega tima le en mentor, ki je bil tudi v svoji temeljni vlogi – vlogi starešine LD Ormož. Pa naj še kdo reče, da zgledi vlečejo. Novim lovcem dober pogled, ravne cevi in »suh pulfer«, kot so rekli včasih.

Mag. Srečko F. Krobe,
član izpitne komisije

Štajerski in koroški lovci ustanovili svoje Pohorsko OZUL

Devetčlanski IO bo vodil štajerski lovec mag. Boris Podvršnik

Čeprav zadnje dni julija tudi mnogi koroški in štajerski lovci odidejo na zaslužen dopust, je mariborski in koroški lovski zvezi uspelo sklicati ustanovni Občni zbor **Pohorskega lovskoup-ravljalskega območja (POZUL)**. V priloženem koroškem gostišču Pri Izidorju na Muti se je 27. julija zbralo 18 predstavnikov LD iz Koroške lovske zveze (KLZ) in 16 predstavnikov LD iz LZ Maribor. Pomembnega občnega zbora so se udeležili tudi: lovska inšpektorja **Drago Križan**, ki je zadolžen za Koroško, in **Bojan Kotnik**, ki nadzira lovstvo na Štajerskem, **Tone Pridigar** iz ZZG OE Slovenj Gradec, mag. **Edvard Osrajnik**,

kandidat za IO POZUL, in **Jože Potočnik**, predsednik Statutarno-pravne komisije pri KLZ. Žal na Muti ni bilo **Martina Krajnca**, predstavnika lovišča posebnega namena Pohorje (LNP), ki je bil poleg **Branka Kurnika**, predsednika LZ Maribor, in **Dušana Leskovca**, predsednika KLZ, zadolžen za sklic ustanovnega občnega zbora. Od povabljenih na Muti tudi ni bilo predstavnika LD Puščava in LD Bukovje.

Kot se za vsak občni zbor spodobi, da se začne s kulturnim programom, je to še posebej veljalo za ustanovnega na Muti. Goste in delegate, starešine LD, so z ubranim petjem in igranjem pozdravili, mnoge pa tudi presenetili pevci Lovskega okteta LD Prežihovo - Kotlje in rogisti LD Muta. Z lepim nagovorom jih je v imenu koroških lovcev pozdravil tudi **Dušan Leskovec**. Ustanovni Občni zbor, ki bo zaradi svoje pomembnosti ostal v lepem spominu, je spretno vodilo delovno predsedstvo, v katerem sta bila poleg **Branka Kurnika**, ki ga je vodil, še **Dušan Leskovec**, starešina LD Slovenj Gradec, in **Karel - Daco Markovič**, starešina LD Bistra.

Kronologija poteka dogovorov med tremi ustanovitelji POZUL za Koroško in Štajersko je bila menda kar pestra. Čeprav zakon ZDLov - 1 nalaga upravljavcem lovišč ustanovitev OZUL, je bilo menda kar nekaj koroških in štajerskih lovcev, ki so v novonastalih OZUL videli zgolj drugo obliko območne lovske zveze. Tudi sam (podpisani) poznam kar nekaj lovcev, ki še vedno ne verjamejo, da OZUL ne bodo čez čas, ko bodo razmere zrele, prevzeli vloge sedanjih območnih lovskih zvez. OZUL je le strokovni organ, prek katerega bodo

Ustanovnega občnega zbora na Muti se je udeležilo 34 predstavnikov štajerskih in koroških LD ter nekaj pomembnejših gostov. Žal na Muti ni bilo Martina Krajnca iz LPN Pohorje.

Foto: F. Rotar

Koroški in štajerski lovci spet »združeni« v Pohorskem območnem združenju upravljalcev lovišč (POZUL). Na fotografiji so člani novega IO POZUL. Predsednik IO je mag. Boris Podvršnik, šesti z leve, mag. Edvard Osrajnik, prvi podpredsednik, pa je tretji z leve.

v prihodnje upravljalci lovišč lahko izražali in tudi uresničevali svoja stališča. Več o prihodnjem poslanstvu OZUL je delegatom v uvodu povedal tudi Branko Kurnik. »Prav zato so v predlogu pravil Pohorskega OZUL zapisana samo osnovna izhodišča za delo novega organa. Kar pa ne pomeni, da se Pravila POZUL v posameznih členih ne morejo spremeniti,« je razložil Kurnik.

Še ne povsem dorečena in usklajena pravila, le-ta so delegati in gostje pravočasno dobili z vabili, so bila obravnavana tudi na nekaterih sestankih lovskogojitvenih bazenov (LGB), na katerih so tudi izvolili kandidate za člane IO POZUL. Tako so bila Pravila tudi glavni povod v dokaj pester začetek razprave. Koroški lovec **Dušan Kudrnovsky**, starešina LD Dravograd, je pozval delegate, naj se v razpravi omeji samo na posamezne spremembe v pravilih, ki naj bodo tudi strokovno utemeljene. **Jože Grah**, starešina LD Golavabuka iz LGB Slovenj Gradec je menil, da so pripravljena pravila pomanjkljiva, saj v njih ni navedeno, kje bo sedež POZUL, da pravila menda niso bila usklajena tudi med ustanovitelji, kar sta Leskovec in Kurnik izrecno zanikala. Predlagal je, naj bi bil sedež POZUL tam, kjer je sedež načrtovanja. Po njegovo naj bi bil to Slovenj Gradec, ker je v pravilih napisano, da bo operativni sedež koroško-štajerskega POZUL na sedežu tiste območne LZ, od koder bo tudi predsednik POZUL; zato bo v prvem mandatu to Maribor.

Lovski inšpektor **Drago Križan**, ki ga koroški lovci poznamo kot zelo delavnega in doslednega, je v svojem privlačnem in

zanj značilnem slogu posegel v razpravo in vse tiste, ki so še vedno menili, da je OZUL »muhena enodnevica«, da bo sam sebi namen, dodobra seznanil z nekaterimi zakonskimi določili. »V Pravilniku o lovskogojitvenih načrtih so opredeljeni tudi roki za posamezna opravila. To združenje ima izreden pomen in vpliv na gospodarjenje z divjadjo. Zato bi vsako zavlačevanje z ustanovitvijo tega organa v prihodnje vplivalo tudi na potrditev lovskogospodarskih načrtov. Lovski inšpektorat bo samo ugotavljal, ali imajo upravljalci lovišč še osnovo za upravljanje z lovišči. Zato predlagam, da predlog pravil sprejmete z morebitnimi popravki in dopolnitvami,« je poudaril Križan. Čeprav so nekateri delegati v razpravi že predlagali nekatere spremembe in dopolnila Pravil POZUL, so na koncu delegati le soglasno potrdili pripravljena pravila. Izvršni odbor POZUL pa ima nalogo, da v najkrajšem času zbere vse nove predloge in pripravi predlog sprememb.

Končno so delegati z javnim glasovanjem izvolili 9-članski IO Pohorskega OZUL. V njem imata LZ Maribor in Koroška lovška zveza vsaka po štiri člane, en član je iz LPN Pohorje. Prav je, da zapišemo, od kje izhajajo člani prvega IO POZUL: mag. **Boris Podvršnik** je predsednik IO POZUL (LD Zreče; Pohorski LGB), mag. **Edvard Osrajnik** je prvi podpredsednik (LD Orlica – Vuhred; Pohorsko – kobanski LGB), **Martin Krajnc**, drugi podpredsednik (LNP Pohorje; Pohorski LGB), **Zdravko Brezovšek** (LD Šmartno na Pohorju; Pohorski LGB), **Ivan Golob** (LD Remšnik; Radeljski LGB), **Jožef Grah** (LD Golava-

buka; Slovenjegraški LGB), **Zoran Lakožič** (LD Vurmat; Kozjaški LGB), **Leopold Mori** (LD Bistra; Mežiški LGB) in **Anton Navodnik** (LD Prežihovo - Kotlje; Mežiški LGB).

Franc Rotar

Ljubljanski metropolit blagoslovil lovski dom LD Jezersko

Po starih slovenskih pa tudi lovskih običajih sta farni župnik **Janez Ham** in nadškof, ljubljanski metropolit dr. **Alojzij Uran** blagoslovila lovski dom LD Jezersko pod Turni na Zg. Jezerskem. Lovci so se odločili, da se pred uradnim odprtjem lovskega doma, bolj interno, objekt tudi blagoslovi. Slovesnost je potekala v družbi domačih lovcev in lovcev iz sosesčine. Vsi so

je tudi učinkovito zatočišče novo nastajajočemu Savinjsko-Kamniškemu regijskemu parku. Starešina je še posebej omenil dobro sodelovanje in mnoga »darovanja« domačinov posestnikov, ki so po svojih močeh prispevali les za objekt. Še zlasti ne smemo pozabiti, da sta domačiji Jenk in Koprivnik po sprejemljivi ceni LD Jezersko prodali zemljišče, kjer zdaj stoji etnografsko projektiran in zgrajen dom v alpski arhitekturi, ki je značilna za Jezersko.

Jezerski župan **Milan Kocijan** je bil presrečen, da je projekt LD Jezersko odprt, saj je tudi za kraj velika pridobitev. Lovstvo na Jezerskem je del tamkajšnje tradicije in dejavnosti ljudi, ki je prisotna povsod. Še posebno se je zahvalil starešini, »ki je projekt speljal do konca«, kot je dejal. Nadškof Uran je v izjemno naravovarstveno naravnem sporočilu dejal, »naj lovski dom služi kot zavetje vsem lovcem, ki skr-

Nadškof in ljubljanski metropolit dr. Alojz Uran v družbi jezerskih lovcev

bili v svečanih lovskih oblačilih, skrbno pa so bili urejeni in okrašeni tudi novimi prostori v lovskem domu. Notranjost doma krasi kip sv. Huberta, zavetnika lovcev, darilo matičnega člana LD, Dava Karničarja.

V kulturnem programu so sodelovali pevski Kvartet bratov Smrtnik, ki so tudi člani LD, lovci LD Jezersko in Domžalski rogi.

V pozdravnem nagovoru je France Ekar, starešina LD Jezersko, poleg zahvale duhovščini za izkazano pozornost še posebej poudaril, da se le v sožitju in prijateljstvu lahko zgodijo in zgradijo taki objekti, kot je ta naravovarstveno-lovski objekt. Služil naj bi, kot so zapisali pred osmimi leti: druženju, izobraževanju, naravovarstvenim ciljem, lahko pa

bijo za divjad in gorsko naravo. Še posebej pa naj se s tega mesta namenja vsa pozornost naporom za ohranjanje narave in skrbi za njeno ravnovesje. Uničevanje narave pomeni nevernost. Kaj lahko in zelo hitro se lahko zgodi, da narava namesto zavetniške vloge postane naša grobnica,« je še opozoril nadškof.

Po slovesnosti so se v prisrčnem lovskem druženju združili sodelujoči tudi v pesmi, ker se je tudi sicer izjemno ljudsko in planinsko naravnani nadškof Lojze Uran pridružil petju.

Jezerski lovci si izkazano pozornost duhovnega cerkvenega dostojanstva štejemo v veliko čast, ki pa ni namenjena samo jezerskim, ampak tudi vsem drugim slovenskim lovcem.

F. E.

Slavec bo spet pel!

»Vedel sem, da bo nekoč ta potok ponovno zasajen, vendar ne v tako hitrem časovnem obdobju. Niti v sanjah nisem pomislil, da bom zdaj zasa-
jal to, kar sem pred več kot petin-
dvajsetimi leti žalostno in z gne-
vom nemočno opazoval, kako
uničujejo Naravo.« Ves ta čas so
bile dovoljene le sanje, ki so se
naposled uresničile! Danes je
nov dan. Lepši in svetlejši. Svet-
lejši za človeško prihodnost.
»Človeka je srečala pamet,« mi
je dejal prijatelj, katerih misli so
zapisane v začetku tega zapisa.

kušenj je bilo zelo malo, vendar,
kot smo ugotavljali pozneje, smo
kljub nekaterim »napakam« pri
varstvu okolja naredili velik ko-
rak, tako kot tudi pri vzgoji do-
ločenega dela prebivalstva. Ne-
kaj ostrih nasprotnikov naših pri-
zadevanj je moralo popustiti pod
težo tehtnih dokazov, vendar so
se tu in tam še pojavila kakšna
nagajanja, ki so počasi zamrla. Iz
leta v leto so se v družini, na vsa-
kem sestanku ali občnem zboru
odpirala vprašanja o izboljšanju
okolja za divjad. Generalni sklep
na nekem občnem zboru je bil,
da bi vsa sredstva, pridobljena od
gospodarjenja (beri turizma) s sr-

Krona 'kanala', pripravljena za zasaditev

Sadilni material je pripravljen.

Nič novega ne bom zapisal, če
napišem, da naša lovska družina
spada med pionirje na področju
aktivnega varstva narave in je
tudi ena prvih, ki je začela z na-
bavo in urejanjem remiz, poseb-
no za ogrožene vrste; to pa je vsa
mala divjad. Za takšno odločitev
je botrovalo vse drugo kot so-
naravnost takratne kmetijske po-
litike, ki se je, spodbujena od
države, obnašala do okolja kot,
oprostite, »svinja z mehom«. Dandanes je stanje bistveno dru-
gačno, zahvaljujoč drugačnim
pogledom na naravo in zaradi
spodbud ter zavez določenim
evropskim smernicam, protoko-
lom in konvencijam. Tudi odnos
do narave v domačem okolju se
je spremenil, vendar še vedno ni
popsem zadovoljiv. Za to prema-
lo naredi predvsem lokalna skup-
nost, ki se mnogokrat ukvarja le
sama s seboj. Vzpodbudno pa je
sodelovanje z delniško kmetij-
sko organizacijo, ki ima na na-
šem območju velike zemljiške
površine.

Več kot petintrideset let je mi-
nilo od ureditve prvih remiz. Iz-

njadjo, namenili nakupu površin,
ki ustrezajo za ureditev remiz.
Imeli smo srečo, da je bil med
nami **Boris Kočevar**, ki je bil in
ostal zagrižen borec za varstvo
narave nasploh, obenem pa je
tudi pravno »podkovan«. Prav
njemu, ki je obenem tudi zdajšnji
starešina LD, smo zaupali to na-
logo. Pri tem projektu je strokov-
no pomagal tudi domačin, biolog
Marjan Govedič.

V zadnjem času je Boris na na-
šem območju vodil dva velika
projekta: prvega, zelo odmevne-
ga, v sodelovanju z dansko nara-
vovarstveno fundacijo, in zad-
njega, letošnji evropski projekt,
ki sodi v Naturo 2000 in je v bist-
vu čezmejno sodelovanje Slove-
nije in Avstrije. Ta projekt zaje-
ma obnovitev ekološko pomemb-
nih habitatov v porečju Drave.
Nosilec projekta je bila Maribor-
ska razvojna agencija, program
pa je pripravila mariborska enota
Uprave RS za varstvo narave. V
veliko pomoč je bil tudi sloven-
ski DOPPS, s katerim dobro so-
delujemo kljub nekaterim dru-
gačnim pogledom na lovstvo.

Kot sem zapisal že v uvodu, je
bil konec sedemdesetih let nare-
jen na potoku Trnava, ki teče
skozi vzhodni predel Trga, velik
hidroregulacijski poseg, katere-
ga posledica je bila hitra odvod-
nja, po kateri so občasno, prej
kot ne, odtekle fekalije. Upravl-
javec je brežine »skrbno« vzdr-
ževal. Močan odpor okolja, ki je
edinstven v tem makropodneb-
nem subpanonskem pasu, mu je
povzročal velike težave, saj je
potok sam, brez kakršne koli člo-
vekovske pomoči, začel urejati na-
ravne meandre, ki so jih »stro-
kovnjaki« pozabili projektirati.
Kmalu za takim drastičnim pose-
gom je bila nevarnost, da bodo
regulirali tudi zgornji tok potoka,
ki pa je ekološko neprimerno
bolj zanimiv in pester. Z Zavoda
za kulturno dediščino, ki jo je
takrat vodil biolog, prof. **Matjaž
Jež**, smo dobili vso pomoč pri
zavarovanju tega območja. Tako
je tamkajšnji del že več kot pet-
najst let pod strogim varstvom in
zaščito. Pri tem velja zahvala le

Lanski jubilar Branko Horvat pripravlja sadike.

nekaterim članom domače lov-
ske družine, ki so s svojo daljno-
vidnostjo ohranili pomemben
habitat vidre, potočnega raka in
školjke – potočnega škvrčka. Eden
izmed takšnih je dolgoletni član
Branko Horvat iz Središča, ki
je lani slavil 70 let uspešnega in
delovnega življenja. Njegovo več-

Del udeležencev akcije po obilnem lovskem golažu v lovskem domu

Vse foto: F. Krmjak

no vodilo je bilo: Kaj dobrega storiti za naravo in divjad. Prav on je bil »tehnična sila« pri pripravi parcel za zasaditev vseh pomembnih biotopov, bil pa je tudi dolgoletni nosilec pomembnih funkcij v LD.

Sčasoma, tudi z generacijsko-demografskimi premiki, sta se pogled in miselnost prebivalstva zelo spremenila v korist ohranitve okolja, v katerem živi. Še vedno pa je nekaj ekološko neukih »zadrtežev«, ki jim je kaj malo mar, v kakšnem okolju živijo. Poseben problem je še vedno spomladansko kurjenje trave in odpadnih avtomobilskih pnevmatik ter raznih plastičnih embalaž, s katerimi nas proizvajalci in trgovci dobesedno zasipajo. Pri tem se sproščajo smrtonosni *dioksini*, pred katerimi nas skoraj vsak dan opozarjajo resni raziskovalci in strokovnjaki. Celotno v strnjениh naseljih si nekateri brezvestneži privoščijo takšne ekološke avanture.

Projekt renaturacije potoka Trnava, ki smo ga speljali aprila 2006, je bil med domačini v glavnem ugodno sprejet. V ta namen je bilo zasajenih, v dvakratni dolžini po 1.200 metrov in širine dva in pol metra, 3.200 sadik avtohtonih vrst pretežno grmičastega rastlinja. Med njimi smo posadili tudi nekaj plodonosnih dreves. Strmini brežin bo mogo-

če še naprej vzdrževati, vendar to ne bo imelo večjega vpliva na tok potoka, saj ni več nevarnosti poplavljanja. Z zasaditvijo se bo zmanjšal ali celo preprečil vnos pesticidov v vodotok, ki je zakonsko opredeljen, vendar ga doslej poljedelci niso upoštevali. Preprečevala se bo tudi kmetijska obdelava v sami kroni regulacije, ki si jo nekateri mejni lastniki lastijo kot svojo posest. Avtohtone grmovne in stebelne vrste, ki smo jih posadili, ne bodo imele le krajinsko-estetske vrednosti, temveč je ustvarjen pomemben habitat z zanimivo vrstno raznolikostjo (biodiverzitetjo), ki bo z gotovostjo daljnosežno uravnaval mikroklimo. Rastlinska in živalska združba bo tako obogatila bližnje in daljne habitate, ki bodo med seboj sicer povezani kot pred degradiranjem. Iz vidika lovstva smo pridobili približno 60 arov odličnih remiz za malo divjad na območju, ki je že zelo degradirano. Iz ekološkega vidika takšna remiza ni pomembna samo za malo divjad, temveč za celotno življenjsko združbo (ekosistem).

Letošnji sedemnajsti april bo v družinski kroniki LD Središče zapisan z debelimi črkami. Tudi v medijsko dobro pripravljenem projektu so sodelovali, poleg lovcev, ki so bili nosilci projekta, domači čebelarji in ribiči. Četita

osemintridesetih zanesenjakov je v dobrih sedmih urah skrbno posadila sadike v že pripravljeno zemljo. Sadike smo v ta namen nabavili v drevesnici Volčji Potok. Saditveni material je bil vreden 960.000 sit ali dobrih 4.000 €, ki jih je plačala Evropska komisija iz namenskih sredstev programa Natura 2000. Tudi v prihodnje so načrti smeli. V nadaljnjih načrtih družine ostajajo še enaki projekti ponovne vzpostavitve naravnega stanja (renaturacije) dveh ali treh vodotokov, ki so bili prav tako urejeni v odvodne kanale, a so usodno pomembni za preživetje vednopogostejše vidre in drugih pomembnih organizmov, npr. skoraj endemičnega nočnega metulja hromega volnoriteža (*Eriogaster catax*) in petelinčka, za zavarovano vrsto dnevnega metulja, katerega gosenice živijo na rastlini podrašec.

Ponovno nas bo čez kakšno leto ali več zopet razveseljeval in vznemirjal s svojim petjem slavec, ki ga je bilo v preteklosti tod na pretek. Tudi zdaj se s svojimi sedmimi napevi še oglašata tam, kjer ima ustrezne življenjske razmere. Prav potok, obrasel z nizkim grmičevjem, je pravo stanišče za tega glasovnega lepota, njegovo petje pa najbolj očara v spokojni noči. Če se z malo nostalgije ozrem v preteklost, mi je v živem spominu slavčevo petje,

ki se je slišalo iz vsake mejice v mojem rojstnem kraju. Poseben čar sem doživel ob polnočnem petju slavca in skrivnostne poljske prepelice. Kdor je doživel takšen blagor, ne bo pozabil čara poznopomladanskih noči. Zazrt v prihodnost in upanje se mi bo moja mladost v tem pogledu obilno povrnila.

Franč Krnjak
LD Središče

Lovski oktet LD Prežihovo - Kotlje deluje že 15 let

V okviru **Lovske družine Prežihovo - Kotlje** na Koroškem deluje tudi Lovski oktet, ki prepeva že dobrih petnajst let, in sicer na pobudo treh lovcev starešin: **Toneta Navodnika, Bena Kotnika in Jožeta Logarja**. Potem ko so se pevci, člani zelene bratovščine, zbrali, so si dejali, da bodo peli predvsem za svojo dušo ter za člane LD Prežihovo - Kotlje. Ob ustanovitvi so k oktetu povabili znanega Korošca **Mitjo Šipka**, vsestranskega pisca in novinarja. Mitja je za oktet pred nekaj leti napisal pesem **Uršlja gora**, kajti pesem govori o divjadi, gori in lepotah Koroške, predvsem pa o članih zelene bratovščine.

Lovski oktet LD Prežihovo - Kotlje

V oktetu Mitja Šipek in **Milan Tušek** sicer nista lovca, sta pa oba častna člana LD Prežihovo - Kotlje. Nastopajo in pojejo po Sloveniji, na avstrijskem Koroškem ter na raznih praznovanjih lovskih družin. Radi se udeležujejo lovskih srečanj s pobrateno LD Kobilje v Prekmurju. Sicer pa pesem pevce - lovce navdihuje, jim daje novih poletov in moči. V LD Prežihovo - Kotlje, ki letos praznuje 60-letnico obstoja in delovanja, je vključenih 56 članov, ki upravljajo 3.800 ha veliko lovišče. V njem je zastopana domala vsa divjad, pri čemer so nadvse ponosni na gamsa, gozdne kure, prevladujejo pa zajci in fazani. Lično so uredili tudi lovsko kočjo. Pred desetimi leti so si lovci uredili lovski dom ob Ivarčkem jezeru, ki je med lepšimi v Sloveniji, predvsem pa je bil zgrajen z udarniškim delom članov. O Lovskem oktetu in LD Prežihovo - Kotlje smo se pogovarjali s pevcem okteta in članom odbora LZS za lovsko kulturo **Francem Rotarjem**.

Bojan Žerdin

Srečanje lovskih pevskih zborov štirih dežel

V soboto 3. junija, je sredi Krasa, v Zgoniku, potekala prireditev, na kateri so prepevali lovski zbori štirih dežel: **LPZ Matko Leginja** iz Klane na Hrvaškem, **LPZ iz Dekanov** pri Kopru, **LPZ iz Železne Kaple** na avstrijskem Koroškem ter domači **LPZ Doberdob** iz Furlanije-Juljske krajine, ki je tudi organizator letošnjega srečanja.

Ker prireditev postaja že tradicionalna, je to dokaz, da je bila zamisel prijateljev iz Dekanov prava. Predlagali so namreč, da bi se enkrat na leto srečevali lovski pevski zbori iz Hrvaške, Slovenije, Furlanije-Juljske Krajine in z avstrijske Koroške.

Tako druženje je imelo, zaradi takratnih vojnih grozot v neposredni bližini, močan moralni naboj, saj je tkanje in vzdrževanje prijateljskih vezi v obdobju, ko so se meje postavljale na novo, presegalo tedanja trenja. Prepričani smo, da so tudi v novih raz-

merah, ko vsi stopamo pod skupno evropsko streho, takšna srečanja še vedno aktualna zato, da povečujemo medsebojno zaupanje in kulturno raven, kar je edini pogoj za mirno in ustvarjalno sobivanje, saj smo vendar vsi moralni dediči Prešernove vizije, ko »ne vrag, le sosed bo mejak«! V sklopu kulturnega snovanja je prav glasba tista, ki najlažje prodre med množice, pa tudi zborovsko petje, ki je najbolj neposreden in spontan način izražanja čustev ter razpoloženja. Poudarek na kulturnem, zlasti glasbenem področju je vizitka, s katero se predstavljamo pred številčno evropsko družino narodov, pred katerimi, kljub naši majhnosti, nikakor ne zaostajamo.

Te misli je po uvodni skupni pesmi Pozdrav izrekel predsednik LPZ Doberdob **Stanko Budin**, pozdrave pa sta prinesla tudi zgoniški župan **Mirko Sardoč**, ki je sam lovec, ter **Danilo Perdec**, ki je v imenu LZS izročil odlikovanja nekaterim zaslužnim članom DSL F-J K – Doberdob. Najprej so program soobli-

sti, predvsem najmlajšim in tudi drugim lovcem lovskih družin Pomurja. Tako so člani zelene bratovščine prostore svojega lovskega doma v Kobilju obogatili s priložnostno lovsko razstavo. Predvsem so predstavili nagačeno divjad in lovske trofeje iz njihovega lovišča. Na ogled so postavili tudi fotografije drugih živali, med katere sodijo, denimo, zavarovane veverice in jež, ki prav tako živijo v lovišču LD Kobilje. Da se trofeje ohranijo za spomin in poznejše rodove, lovci divjad nagačijo, kar posredno služi tudi za učne in druge namene. Včasih postanejo žrtev prometa redke in ogrožene živali, pa jih propada rešijo prav lovci, ki jih odnesejo k preparatorju. Vse razstavljene lovske trofeje so precejšnja vrednost za lovce.

Razstava je bila odprta do začetka letošnjega šolskega leta in so si jo ogledali tudi šolarji ter drugi obiskovalci Kobilja. Domala vse razstavljene predmete so na ogled postavili člani LD Kobilje, pri čemer velja omeniti, da so lovci pokazali obiskoval-

Foto: B. Žerdin

Lovsko razstavo LD Kobilje si je z zanimanjem ogledala predvsem šolska mladina.

kovali posamezni zbori, ki so odpeli vsak po štiri pesmi, sklenili pa so s skupnima pesmima **Doberdob** in **Vrabčevo Zdravico**.

Vodstva zborov so se po koncertu dogovorila, da bo **naslednje srečanje v Železni Kapli** na avstrijskem Koroškem.

Stanko Budin

Bogata lovška razstava LD Kobilje

V LD Kobilje so se odločili, da bodo delovanje lovstva na Kobilju pokazali širši javno-

cem tudi nekatere trofeje iz drugih lovišč. Kobiljski lovci namreč kot gosti hodijo loviti tudi v druga lovišča, kjer si velikokrat pridobijo trofejo.

B. Žerdin

Lipov drevored ob lovskem domu Bakovci - Dokležovje

Ob lovskem domu LD Bakovci - Dokležovje, v gozdnem revirju Müzge, streljaj od Dokležovja, so si lovci v idilič-

Foto: S. Budin

Tretjega junija letos je bilo v Zgoniku pri Trstu srečanje lovskih pevskih zborov iz treh sosednjih dežel.

nem naravnem okolju pred leti zgradili ličen lovski dom, kjer se srečujejo po svojih lovskih »turah«. Pred leti so se tamkajšnji lovci odločili in v spomin na nekdanje umrle lovce pred leti začeli s projektom Zasaditev spominskih lovskih lip, o čemer smo pisali. Na vsaki posajeni lipi je namreč na drevesu zapisano ime lovca, kdaj se je rodil in kdaj umrl. Doslej so lovci LD Bakovci - Dokležovje v lovskem drevoredu zasadili 17 lip, ki jih tudi med letom negujejo, zalivajo ter obrezujejo.

Jože Žerdin

Člani Lovske družine Rače ob 60-letnici

Lovci LD Bakovci - Dokležovje so posadili lovski lipov drevored, ki ga med letom negujejo, zalivajo in obrezujejo.

Lovci LD Rače ob 60-letnici obstoja

LD Rače je bila ustanovljena davnega leta 1946. Med nami še vedno živita dva izmed ustanovnih članov te LD, **Dragomil Ferk** in **Jože Pesek**. Sta legendi račkih lovcev, saj sta odprti knjigi, ki premoreta in z veseljem posredujejo vse izkušnje in spomine od ustanovitve naše LD pa vse do danes. Predvsem Pesek se še vedno rad udeležuje lovov in svoj prosti čas preživlja med lovci.

Skozi desetletja se je LD spreminjala, predvsem pa številčno krepila. Od ustanovnih 16 članov se je do zdaj številka povzpela kar na 72 članov. Takemu številu lovcev se pridružujejo še 3 pripravniki.

Vsa leta smo si prizadevali za ohranitev avtohtone divjadi, kar nam je bolj ali manj tudi uspelo; bolj pri srnjadi in manj pri mali divjadi. Kljub vsakoletni vzreji fazanjih kebkov in izpustu fazanov v lovišče so rezultati skrom-

ni. Predvsem pa smo lovci v LD ekološko ozaveščeni in to zavest posredujemo tudi širšim množicam. Že 35 let vsako leto organiziramo spomladansko čistilno akcijo. V zadnjih petih letih smo k sodelovanju povabili tudi bližnje osnovne šole, ki so se z veseljem odzvale povabilu. Opažamo, da v tej širši akciji iz leta v leto sodeluje več ljudi, in sicer otrok ter odraslih občanov, kar pomeni, da se je razširila zavest o varovanju okolja in pomembnosti takih akcij. Na to smo lovci zelo ponosni. Na velik posluh smo naleteli tudi pri županih občin, ki nas obdajajo. Lovci zagotavljamo, da bomo s to potrebno akcijo še nadaljevali.

15. 7. 2006 smo v počastitev naše okrogle obletnice organizirali proslavo, na kateri se je zbralo kar veliko lovcev in vaščanov od blizu in daleč. S svojo prisotnostjo so proslavo počastili: župan Občine Rače - Fram **Branko Ledinek**, župan Občine Duplje **Janez Ribič**, ki je prav tako lovec, in podpredsednik Lovske zveze Maribor **Marjan Gselman**. Pripravljen je bil svečan

Branko Ledinek, župan Občine Rače - Fram, izroča priznanje LD Rače starešini Francu Koširju na proslavi ob 60-letnici LD.

kulturni program, na katerem so nastopili razni pevci in pevke ter rogisti. Vsemu skupaj je dal nepozaben pečat operni pevec **Tim Ribič**. Tako kot se za jubilej spodobi, smo razdelili tudi priznanja za posebne dosežke in trud. To pot so si jih prislužile predvsem soproge lovcev, ki so aktivno sodelovale in se trudile za pozitivno razpoznavnost ter uspešnost naše lovske družine.

Ob tej priložnosti bi rad pohvalil delo celotnega IO LD Rače, predvsem pa delo vodje in starešine **Francu Koširja**, ki je bil pobudnik, spodbuda in vzor za dobro delo ter odnose v LD. Tako smo postali razpoznavni kot družina, ki jo lokalna skupnost ceni in spoštuje, kar je podaril tudi župan v svojem govoru.

Ob koncu uradnega dela proslave se je začela tradicionalna lovska veselica z bogatim srečelovom, z dobro jedačo (srnjakov golaž) in prijetno štajersko kapljico. Ansambel je veselo zaigral in približno tisoč ljudi se je veselilo vse do zgodnjih jutranjih ur.

Drago Vešner

60 let LD Kresnice

Lovska družina Kresnice je bila ustanovljena 15. septembra 1946 v gostilni Na gričku v Kresnicah. Ustanovilo jo je 17 lovskih navdušencev, ki so se zavezali, da bodo z loviščem upravljali v skladu z zakoni, smernicami LZS in interesi drugih dejavnikov v lovišču. Zaradi tega in na podlagi odločbe državnega organa OLO Ljubljana jim je bilo zaupano lovišče, katerega meje so potekale po grebenu Velikega Ciclja na severu, Pogonika na vzhodu, Kampljevega hriba in Janč na jugu ter do Slapnice na zahodu.

Leta 1963 jim je bil – zaradi prenehanja delovanja LD Prežganje – dodeljen še del lovišča južno od Kampljevega hriba, to je do ceste Šmartno-Ljubljana.

Takšne meje lovske družine so bile ponovno potrjene tudi s samoupravnim sporazumom o dodelitvi lovišč leta 1983 in so bile z nebitvenimi spremembami predlagane, usklajene z ZGS, zabeležene in potrjene leta 2004, to je po sprejetju Zakona o divjadi in lovstvu.

Zdaj je skupna površina lovišča 4.503 ha zemljišč, od tega je 272 ha nelovnih površin. Lovišče se razprostira na obeh bregovih reke Save, od nadmorske višine 240 pa do 825 m.

Mešani sestoji gozdov v lovišču nudijo zavetje srnjadi, divjim prašičem, zajcem, jazbecem, lisicam, kunam, vevericam, prehodno jelenjadi, v rebri Ciclja tudi gamsu, bregovi Save pa številni obvodni perjadi. Vse pogostejše nas obišče tudi medved.

Sprejetim načelom upravljanja, podkrepjenim s strokovnim razvojem lovstva in etičnim normam, sledimo tudi mi – naša generacija lovcev. Prepričani smo, da je to pravi način obravnavanja in delovanja v našem okolju ter jamstvo, da ohranimo vse lepote narave tudi zanamcem. Trudimo se, da z najrazličnejšimi posegi vzdržujemo stanje, ki bo prijazno tudi divjadi tistih vrst, ki so težje prilagodljive na razmere zdajšnjega časa. Nadvse veseli smo in štejemo si kot zaslugi in rezultat našega dela ter pravilnega načrtovanja, da se po naših logih in poljanah pase številčna in zdrava divjad. Žal smo nemočni pri ohranjanju pevca s srebrnim glasom – gozdnega jereba. Da bi ohranili vsaj spomin na to plemenito ptico, ki je bila včasih zelo številčna v našem lovišču, smo jo ob popolnem varstvu upodobili na našem emblemu in

sprejeli kot zaščitni znak LD Kresnice.

Prizadevamo si za primeren stalež divjadi vseh vrst in za ravnovesje ter sožitje z drugimi uporabniki prostora. Prepričani smo, da nam to v veliki meri tudi uspeva in želimo si, da bi bilo tako tudi v prihodnje.

Ko ugotavljam, da smo delavni in uspešni pri gojitvi in varstvu divjadi ter okolja, ne smemo pozabiti tudi drugih dejavnosti in aktivnosti članov naše družine, ki smo jih opravljali in jih še vedno. Že leta 1963 smo si nad vasjo Senožeti zgradili lovsko kočo. Le nekaj let pozneje smo začeli graditi lovski bivač na Tujem grmu in ga dokončali leta 1973. Dobro desetletje za tem smo kočo v Senožetih prenovili v pravi dom LD, pred nekaj leti pa dogradili tudi sodobno hladilnico. V vse je bilo vloženo ogromno prostovoljnih ur dela, prispevkov članov in zanesenjaške volje predsednikov ter članov UO.

Prostovoljnega dela smo lovci vajeni; to je samoumevni del našega udejstvovanja, druženja in življenja. Le tako lahko obdelujemo in kdaj tudi pospravimo pridelek s krmnih njiv, zasadiamo plodonosno drevje, čistimo gozdni rob, poravnavamo razrite travnike, vzdržujemo steze in krmišča, postavljamo vzorno izdelane visoke preže, ocenjujemo nastalo škodo od divjadi, sodelujemo pri nakupu in postavitvi električnih pastirjev, se udeležujemo čistilnih akcij in še in še ...

Vzamemo pa si tudi čas za naše lovske prijatelje, s katerimi se povsimo na lovske večerje, se družimo na skupnih lovih ali tekmuje v lovskem streljanju. Prijetna so srečanja na skupnih lovih z LD Moravče in LD Laze. Na teh lovih doživljamo vse tisto, kar vsakega od nas navdušuje in bogati: iskrena in prijateljska beseda, izmenjava izkušenj, prijetno druženje sosedov, lovskotovariški odnosi in kdaj ob obilnem plenu tudi spoznanje, da gospodarimo prav in dobro.

Prijateljevanje z drugimi LD iz ZLD Zasavje izkazuje ob vsakoletni organizaciji strelske tekme. Na zemljišču, ki ga imamo na podlagi najemne pogodbe z Ministrstvom za obrambo, smo zgradili strelišče, na katerega se radi vračajo vsi, ki so ga kdaj obiskali ali na njem tekmovali.

Pred 12 leti smo sklenili še eno prijateljevanje, celo več, pobratenje, in sicer z lovci iz LD Dobrnič, ki svojo lovsko dejavnost opravljajo v srcu Dolenjske. Z dogovorom smo opredelili med-

sebojna razmerja, ki spodbujajo tesno lovsko tovariško sodelovanje.

Volje in zagnanosti nam torej ne manjka. Delovni in ustvarjalni elan nam nekoliko grenijo le dogajanja v zadnjih letih zaradi novega Zakona o divjadi in lovstvu ter z njim povezanimi podzakonskimi akti, krivični in nerealni pogled dela javnosti na delovanje slovenskih lovcev in ne nazadnje nepotrebna dogajanja in polemiziranja glede novega

nice. In kako lepše izraziti zahvalo vsem udeležencem slovesnosti, kako iskreneje izraziti zahvalo in priznanje za opravljeno minulo delo članom LD Kresnice ter vsem drugim, ki so sodelovali sedanjo podobo lovske družine, kot z recitacijo naše Zdravljice! Plemenitost Prešernovih besed ter kozarček rujnega v roki sta nas tisti trenutek znova zavezala, da bomo tako nadaljevali tudi naslednjih 60 let.

Branko Zupančič

Člani LD Kresnice so svojo 60-letnico praznovali 27. maja 2006.

sistema organizacije slovenskega lovstva. Toda tudi to nam ni vzelo volje, da ne bi 27. maja 2006 slovesno proslavili naših 60 let dela, gospodarjenja in gojitve divjadi ter varstva narave. Jubilej smo proslavili s kulturnim programom in družabnim srečanjem. Skrbno izbran program slovesnosti je izvenel ob zvokih Zasavskih rogistov, okrepljenih s člani Godbe slovenske policije, ob čutnih melodijah harfistke **Erike Gričar** in mladega harmonikarja **Nandija Bizjaka** ter umetniški besedi dramskega igralca **Jožeta Logarja**. Tudi ponosne besede starešine LD **Branka Zupančiča**, nagovori, čestitke in lepe želje starešine pobratene LD Dobrnič **Toneta Perparja**, starešine LD Laze **Ivana Malešiča**, predsednika ZLD Zasavje in Zasavskega LUO **Franca Trebušaka**, predstavnika LZS **Mitje Kersnika**, župana Občine Litija **Mirka Kaplje** in župana Občine Dol pri Ljubljani **Primoža Zupančiča** so prireditvi vtisnili slavnostni pečat. Naše praznovanje so z udeležbo počastili številni predstavniki in praporščaki LD in društev. Višek slovesnosti pa je bila podelitev odlikovanj LZS, podelitev plaketa LD Kresnice in pripenjanje spominskih trakov ter zlatih žebeljčkov na obnovljeni prapor LD Kres-

LD Lendava sodi med najstarejše LD v državi

V primerjavi z nekaterimi drugimi območji Slovenije, kjer imajo posamezne občine tudi več lovskih družin, je na skrajnem severovzhodu države, torej na območju UE Lendava, le-teh bistveno manj. In ena najstarejših ne le v Pomurju, temveč v državi sploh je prav **LD Lendava**, katere lovske korenine segajo v davno leto 1908, torej eno leto po uradnem nastanku organiziranega lovstva v Sloveniji. Našli so namreč dokument, *Pravilnik LD Lendava* iz leta 1908, kar pomeni, da je bila LD Lendava ustanovljena že tedaj. Zato se pripravljajo, da bodo čez dve leti ustrezno obeležili visoki jubilej. »Večina slovenskih lovskih družin obeležuje šele 60-letnico, in gotovo so redke, če sploh obstajajo take, ki imajo tako stara pravila lovstva, kot jih imamo v LD Lendava. Sedaj iščemo še nekatere podatke, ki se nahajajo v Budimpešti, saj so arhivi avstro-ogrske monarhije shranjeni v madžarski prestolnici,« je dejal starešina LD Lendava **Silvester Šovegeš**.

V družino je včlanjenih 39 lovcev, večinoma madžarske na-

rodnosti. Med njimi so tudi Slovenci in vsi skupaj složno delujejo ter poudarjajo sožitje in odlično delovanje LD. Odlično sodelujejo tudi s sorodnimi društvi in družinami iz Pomurja, saj delujejo v okviru ZLD Prekmurja, ter združenji iz sosednjih držav, na katere meji njihovo lovišče. Upravlja jo 2.586 (2.789) ha lovnih površin, na katerih živijo: smjad, jelenjad, divji prašič, poljski zajec, fazan, poljska jerebica in raca mlakarica. Veselijo se tudi, da se v vodovja vračajo vidre, kar pomeni, da je pri njih narava še ohranjena. To potrjuje tudi dejstvo, da je ob opuščanju nekdanj intenzivnega kmetovanja le-to zdaj prijaznejše do narave; v lovišču je spet vedno več zajcev. Lovišče meji: z lovišči LD Velika Polana in LD Dobrovnik, z državno mejo, pa tudi s sosednjima državama Madžarsko in Hrvaško. Poleg težav, ki jim jih povzroča gradnja pomurskega kraka avtoceste, saj jim 'seka' lovišče na dva dela, je opaziti nekaj težav tudi zaradi neurenosti državne meje s Hrvaško. Toda lovci z obeh strani državne meje so se uspeli dogovoriti o začasnem režimu na lovnem območju, zato ni težav, čeprav članstvo LD Lendava ni posebno zadovoljno, da Hrvati lahko lovijo tudi na desnem bregu Mure, kjer je bilo v nekdanji skupni državi samo njihovo lovišče.

Kljub vsemu je lovišče LD Lendava zaokrožena zemljiška in vodna površina. »Glede na naravne in druge razmere v lovišču pa nam omogoča smotrno in usklajeno razporeditev ter izvajanje v LUO načrtovanih ukrepov in nalog pri upravljanju z divjadjo. LD ima tudi možnost zagotavljanja sredstev za povračilo škod od divjadi lastnikom zemljišč in ima možnost učinkovitega spremljanja in nadzora upravljanja z divjadjo,« je med drugim dejal starešina LD Lendava **Silvester Šovegeš**, ki enako kot še trije naši sogovorniki ob obisku Lendave (**Franč Feher**, gospodar; **Franč Tomažič**, lovski čuvaj, in 18-letni pripravnik **Samo Lovrenčec**) s ponosom poudarja, da imajo v Lendavi rogovje slovenskega rekorderja med odstreljenimi jeleni ter tudi ene najmočnejših čekanov odstreljenih divjih prašičev v državi. V mednarodnem certifikatu, s katerim je potrjena pristnost jelena rekorderja, ki ga je uplenil **Ladislav Feher**, ki je lovec in član LD Lendava šele desetletje, je med drugim zapisano, da je

O utripu v LD Lendava smo se pogovarjali s starešino, gospodarjem, čuvajem in lovskim pripravnikom.

Rogovje lendavskega jelena je s 230,47 CIC točke rekordno za Slovenijo.

njegova lovski trofeja ocenjena z visokimi 230,47 točke CIC. Rekordni merjaščevi čakani so prejeli 216 točk CIC, merjasca pa je ustrelil član LD Lendava **Ferdinand Cerovec**.

»Poleg tega, da nam avtocesta v gradnji seka naše lovišče, zaradi česar bomo terjali, naj nam uredijo ustrezne 'podhode' za divjad, nam veliko težav povzroča tudi promet, saj je veliko povozov divjadi; več deset srnjadi na leto. To nam povzroča tudi materialno škodo, saj imamo izpad dohodka, ki ga pridobimo s prodajo mesa uplenjene srnjadi tujcem, predvsem Avstrijcem, ki sem prihajajo kot lovni turisti,« je dejal Šovejš. Povedal je še, da so odnosi med lovci in kmetovalci na lendavskem območju zelo dobri. Divjad povzroča vedno manj škode na kmetijskih pridelkih. Če le-ta vseeno nastane, jo lovski družina poravnava brez zapletov. Predvsem pa skrbijo za preventivo, kajti za kmetovalce nabavljajo tudi odvrtačna sredstva za divjad.

Lendavski lovci so ponosni tudi na svoj lovski dom, ki stoji v naravnem okolju Dolge vasi, in v

katerem se nenehno nekaj dogaja. Še zlasti je dom 'zaseden' poleti, ko ljudje največ koristijo zunanje okolje doma, pozimi pa tudi notranje prostore. Poleg v komercialne namene lendavski lovci svoj dom in druge objekte uporabljajo tudi za promocijo, predvsem pa ga brezplačno nudijo v uporabo tamkajšnjim otrokom, od tistih iz vrtca do osnovnošolskih in srednješolcev. Tod otroke tudi seznanjajo z lovstvom, varstvom narave in s svojim delovanjem ...

Oste Bakal

60 let LD Voličina

Mineva 60 let od ustanovitve LD Voličina, ene od šestih LD Lenarškega lovskogojitvenega bazena. LD s 57 člani gospodari na 3.944 ha lovišča na območju občin Lenart in Duplek. Začetki lovstva so bili na območju zdajšnje Voličine, nekdanj Sv. Ruperta v Slovenskih goricah, sicer še starejši, leto 1946 pa šteje kot začetek delovanja LD. V tridesetih letih so bila lovišča, s katerimi danes upravlja

LD Voličina, v zakupu. Najstarejša fotografija iz lovišča LD Voličina izvira iz leta 1934, nastala pa je na lovu v Selcih. Najstarejši obstoječi dokument, ki predstavlja nastanek sedanje LD, nosi datum 13. 5. 1946. Ta dokument je dopis, ki so ga podpisali ustanovni člani, naslovljen pa je bil na SLD v Mariboru. V njem sporočajo, da so LD ustanovili – Okrajno lovišče Voličina - Sv. Rupert v Slovenskih goricah. Iz tega dokumenta je razvidno, da sta leta 1946 na območju zdajšnjega lovišča takrat nastali dve LD: Lovska družina Selce s skupno površino 1.450 ha in Lovska družina Voličina s površino 1.336 ha. Prvi starešina LD Selce je bil **Alojz Rojko** iz Rogoznice, LD Voličina pa **Ivan Muršak** iz Sp. Voličine. Iz tistega časa izvira še drug pomemben dokument,

letih 1966 in 1967 ter zasajanjem sadovnjakov v Selcih in Rogoznici.

Leta 1964 zasledimo podatke o prvem vlaganju fazanjih kečkov iz umetne vzreje v lovišče. Od sredine 70-ih let naprej, ko je bil odstrel male divjadi največji, so lovci vedno pogostejše ugotavljali, da se številčnost male poljske divjadi zmanjšuje in da tudi vsakoletna vlaganja ne prinašajo zelenih rezultatov. Sredi 80-ih let je poljska jerebica skoraj popolnoma izginila iz lovišča, zdaj pa je spet prisotna, čeprav je je veliko manj kot fazana in poljskega zajca.

Prav nasprotno kot pri mali poljski divjadi se je dogajalo pri srnjadi, saj se je sčasoma številčnost brez posebnih ukrepov večala. Leta 1962 so lovci v LD Voličina uplenili 11 srn in srnja-

Člani LD Voličina ob 60-letnici

ki dokazuje ustanovitev LD leta 1946. To je pogodba o zakupu za okrajno zakupno lovišče Selce, podpisana pa je bila za čas zakupa od 15. 11. 1946 do 31. marca 1952.

Po priporočilih SLD Maribor sta se obe LD kmalu združili v enotno LD Zavrh. Na občnem zboru, ki je bil 3. decembra 1954, so člani sprejeli sklep o preimenovanju LD Zavrh v LD Voličina. V letih po preimenovanju so lovci v LD Voličina gospodarili na 3.434 ha lovne površine. Po letu 1945 je bil stalež divjadi nizek, z začetki organiziranega gospodarjenja v prvih letih po ustanovitvi LD pa se je začel postopno povečevati. Poznejši bistveni dejavniki, ki so zelo vplivali na poljsko divjad, so bili veliki posegi v kmetijski prostor z agromelioracijami, razvojem intenzivnega kmetovanja, nastajanjem monokultur na velikem prostoru, trajnih ograjenih nasadov, veliko uporabo mineralnih gnojil in kemičnih zaščitnih sredstev, regulacijo reke Pesnice v

kov, leta 1970 40, leta 1980 pa že 80. Tudi v 90-ih letih se je številčnost srnjadi večala, s tem pa se je večala tudi potreba po večjem odstrelu. Srnjad je povzročala vedno večjo škodo na vinogradih, sadovnjakih in poljih. Že takrat in tudi zdaj ugotavljamo, da se naši krajani zavedajo, da je divjad sestavni del narave, ima pravico bivati med nami in ji za preživetje pripada tudi del zemeljskih dobrin. Leta 1995 smo odstrelili 130 glav srnjadi. Zdajšnja zastopanost srnjadi v lovišču določa odstrel 140 do 150 glav na leto.

Divji prašiči so prehodna divjad. Prvi prašič v lovišču LD Voličina je bil uplenjen na lovu v Zg. Voličini leta 1954, drugi leta 1970, od 1981 do 1994 pa so lovci vsako sezono uplenili do 3 divje prašiče.

Ob koncu leta 1967 so se lovci odločili za gradnjo lovskega doma. Postavili so ga na tromeji med naselji Selce, Zavrh in Sp. Voličina. Pri gradnji lovskega doma ima veliko zaslug **Lojze**

Jost, dolgoletni tajnik LD, ki je bil gonilna sila in glavni organizator gradnje, zdaj pa je častni član LD Voličina. Lovski dom je vse do zdaj ostal nespremenjen. V času od izgradnje smo uredili le še centralno ogrevanje (1984), dovozno pot (1989), zamenjali kritino (2002), uredili zbiralnico za srnjad (1999), leta 2006 pa obnovili fasado.

LD Voličina ima tudi bogato zgodovino lovskega strelstva. Streljanje na glinaste golobe izvira že iz leta 1962. Prvo improvizirano strelišče je bilo ob Ruperskem potoku v Voličini, v naslednjih letih se je strelišče »preselilo« na Zavrh, na prostor ob Maistrovem stolpu. Začetek gradnje zdajšnjega strelišča za glinaste golobe sega v leto 1970, ko so v bližini »Cirilove kapele« zgradili strelišče za glinaste golobe. Od leta 1982 LD prireja tudi nočna tekmovanja v streljanju na glinaste golobe pod reflektorji.

60-letnico smo lovci LD Voličina obeležili na slovesnosti, ki je bila pri lovskem domu 7. julija 2006. V bogatem kulturnem programu so nastopili **Prekmurski lovski rogisti**, pevski **Oktet LD Sv. Ana**, **Tamburaši iz Dupleka** ter učenki OŠ Voličina, **Nuša Ornik** in **Jerneja Breznik**, ki sta z zvokom flaut sporočili, da je zeleni gozd lovčev raj. Ob prisotnosti številnih lovcev sosednjih LD, krajanov, kmetovalcev, visokih gostov, med katerimi omenimo župana Lenarta mag. **Ivana Vogrina** in Dupleka **Janeza Ribiča**, so zaslužnim članom podelili odlikovanja LZS ter priznanja LD, pa tudi priznanja za dolgoletno sodelovanje. Slednje so med drugimi prejeli: **Občina Lenart**, **KS Voličina**, **OŠ Voličina**, **podjetje ŽIPO - Lenart** ter župnik pri Sv. Rupertu, **Tonček Fras**. Posebno priznanje LD Voličina za izjemne zasluge je prejel častni član **Lojze Jost**. S pomočjo mnogih sponzorjev smo izdali tudi zbornik **LD Voličina 1946–2006**. Po proslavi smo se lovci, krajanji in drugi gostje zadržali še na zabavnem in družabnem srečanju z glasbo in srnjakovim golažem.

Franci Ornik,
starešina LD Voličina

60 uspešnih let LD Remšnik

Člani LD Remšnik so zadnji teden v juniju proslavili 60 let uspešnega delovanja. Lovska družina, katere korenine segajo

že v obdobje med obema svetovnimima vojnama, je bila ustanovljena leta 1946 na pobudo izkušenega lovca **Maksa Volmajerja** (Švaranka). Okrog sebe je zbral še osem lovskih privrženec s širšega območja Remšnika, Zgornje Kaple, Brezna, Kozjega Vrha in ustanovili so LD Remšnik. Njen prvi starešina je bil **Maks Volmajer**, gospodar **Jože Jerič**, tajnik **Franc Mazej**, blagajnik **Anton Volmajer**, člani pa **Rudolf Smolar**, **Alojz Erjavec**, **Feliks Račnik**, **Anton Golob** in **Urban Kojzek**. Začeli so načrtno varovati in gojiti divjad, gospodariti z loviščem, preprečevali so nedovoljen lov, ki je bi takrat množičen pojav, ter strokovno vzgajali in izobraževali bodoče lovce. Kmetom in delavcem je bila prvič dana možnost, da lahko postanejo člani zelene bratovščine, saj je bilo lovstvo do 2. svetovne vojne organizirano v zasebnih zakupih.

Praznovanje visokega jubileja se je začelo s sv. mašo, ki jo je v gozdkiču pri lovski koči daroval domači župnik **Dušan Todorovič**. Maše in slovesnosti po njej so se poleg domačih lovcev udeležili tudi številni lovci iz okoliških LD pa tudi iz sosednje Avstrije ter krajanji Remšnika in okoliški kmetje, ki so bili na slovesnost posebej povabljeni, saj LD Remšnik z njimi dobro sodeluje. Med gosti so bili tudi član upravnega odbora Zveze lovskih družin Maribor in član nadzornega odbora Lovske zveze Slovenije **Stane Petar**, župan Občine Radlje ob Dravi **Alan Bukovnik**, predsednik Krajevne skupnosti Remšnik **Boris Gašper** in **Josef Loibner** iz Eibiswolda, ki ima velike zasluge za začetek uspešnega sodelovanja remšniških lovcev z lovskimi kolegi iz Avstrije.

Starešina LD, inž. **Ivan Golob**, je v svojem nagovoru pozdravil udeležence slovesnosti ob visokem jubileju in v nagovoru še posebej poudaril uspešno sodelovanje z Občino Radlje ob Dravi in Občino Podvelka, Krajevno skupnostjo Remšnik, sosednjimi lovskimi družinami, tudi iz Avstrije, kmeti in drugimi uporabniki prostora. Spomnil se je tudi nekaterih dogodkov in mejnikov v zgodovini LD. Tako je leta 1960 vseh 23 članov sprejelo odločitev o gradnji lovske koče. Ob odprtju koče so razvili tudi prvi prapor. Leta 1962 se je število članov povečalo na 31. V tistem letu so organizirali tudi prvo strelsko tekmovanje na gli-

naste golobe na domačem terenu. Sodelovanje z lovci iz sosednje Avstrije, ki je še vedno tesno in uspešno, se je začelo že leta 1964. Člani LD so leta 1971 osvojili prvi pokal v streljanju na glinaste golobe, naslednje leto pa je **Alojz Unuk** na Ditnerjevem uplenil prvega gamsa. Z veliko prostovoljnega dela so leta 1978 lovsko kočo preuredili in razširili, leto za tem pa je **Alojz Topler** na Radelci uplenil prvega divjega prašiča. Leta 1980 so prvič pripravili lovsko razstavo Lovsko-gojitvenega bazena Radlje ob Dravi, strelišče za glinaste golobe pa zgradili leta 1984. Na Kozjem vrhu je leta 1987 **Vinko**

Foto: Jože Marhl

Alojz Topler je lovec LD Remšnik z najdaljšim stažem.

Hafner uplenil prvega jelena, **Albert Grögl** pa košuto. Leta 1992 je LD štela že 60 članov. Zlati jubilej so lovci praznovali leta 1996 in ob tej priložnosti razvili svoj novi prapor. LD so poleg prvega starešine **Maksa Volmajerja** vodili še **Vlado Kac**, **Alojz Erjavec**, **Stanko Prelog**, **Ivan Kajzer**, **Franjo Klampfer** in **Dušan Hafner**.

LD Remšnik, ki šteje 62 članov in eno članico, je vključena

v Lovskogojitveni bazen Radlje ob Dravi. Zavzema 3.875 ha lovne površine med reko Dravo in mejo z Avstrijo. Po besedah Ivana Goloba lovci uspešno opravljajo svoje temeljno poslanstvo: varstvo in gojitev divjadi. Med številnimi aktivnostmi v povprečju na leto v lovišču opravijo tudi 1.500 delovnih ur. Aktivno se vključujejo v aktivnosti varovanja narave, saj je življenjski prostor divjadi vedno bolj ogrožen. Uspešni so tudi pri vključevanju mladih v svoje vrste, saj so samo v minulih dveh letih sprejeli v to lovsko organizacijo kar šest mladih lovski tovarišev in eno lovsko tovarišico, kar je pravzaprav redkost v slovenskem prostoru. Povprečna starost slovenskih lovcev se namreč strmo večja in se giblje okrog 55 let.

Za varstvo in gojitev divjadi v prihodnje imajo še veliko načrtov. Bojijo pa se, da bo s spremembo lovske zakonodaje gospodarjenje z lovišči spet postalo privilegij izbrancev (kot je bilo do ustanovitve LD), ki pa jim, po izkušnjah onstran naših meja, varstvo in gojitev divjadi ne bosta več temeljno poslanstvo ...

Na slovesnosti je več članov LD Remšnik za dolgoletno in uspešno delo v lovski organizaciji dobilo visoka priznanja in lovska odlikovanja. Red za lovske zasluge III. st. so prejeli: **Stanko Erjavec**, **Anton Golob**, **Franc Štruc** in **Anton Ambrož**, znak za lovske zasluge pa: **Albert Grögl**, **Anton Ledinek**, **Mirko Namestnik**, **Ivan Šiler**, **Friderik Štruc** in **Ivan Klančič**. Plaketo Lovske zveze Maribor so prejeli: **Jože Mrakič**, **Dušan Hafner** in **Josef Loibner** iz sosednje Avstrije. Ob tej priložnosti je KS Remšnik podelila članu LD Remšnik, **Alojzu Unuku**, posebno priznanje za uspešno sodelovanje.

Foto: Foto Anka

Lovci LD Remšnik ob praznovanju 60 let družine

Program, ki ga je povezovala **Anita Springer**, so sooblikovali **Rogisti iz Hoč**, domači **cerkveni pevski zbor in mladi harmonikarji** iz kraja. Za prijetno popoldne je poskrbel ansambel **Senki**.

Ob jubileju je bilo zanimivo prisluhniti tudi **Alojzu Toplerju**, izkušenemu lovcu in članu LD z najdaljšim stažem (po dveh letih pripravništva je lovski izpit opravil leta 1953). Rad se spominja prvih let članstva v zeleni bratovščini in pravi, »da so bila to leta prijateljstva in tovarštva med lovci, bilo je več časa za prijateljska srečanja, danes pa ga je za vse to manj, in to kljub sodobni tehniki, lovci pa so med seboj vedno bolj odtujeni.« Alojz Topler je tudi prvi lovec v družini, ki je prejel odlikovanje Lowske zveze Slovenije (leta 1964). Odlikovanje, znak za lovske zasluge je prejel za osebne zasluge pri preprečevanju nedovoljenega lova. Je tudi začetnik postavljanja solnic, krmišč za divjad v lovišču, visokih prež in urejanja krmnih njiv. Za uspešno delo v LD je imenovan prejel številna priznanja in odlikovanja, med njimi tudi red za lovske zasluge III. stopnje.

Mag. Jože Marhl

60 let LD Sv. Jurij - Jurovski Dol

Sredi julija 2006 so praznovali 60-letnico ustanovitve svoje LD člani **Lowske družine Sveti Jurij iz Jurovskega Dola** v Slovenskih goricah. Kolektiv zelene bratovščine šteje 44 članov in jih vodi starešina **Ivan Špindler**. Gospodarijo z značilnim nižinskim loviščem, v katerem je gospodarsko najpomembnejša vrsta divjadi srnjad, imajo pa tudi zajce, fazane, lisice, kune, ujede in druge prostoživeče divje živali. Za vse zgledno skrbijo in si prizadevajo ohraniti njihovo naravno življenjsko okolje, ki se žal zaradi občutnih posegov v prostor nenehno spreminja v škodo divjadi. Kljub temu jim je uspelo ohraniti tudi številne ogrožene vrste, kot so, na primer, poljske jerebice. Z učinkovitimi ukrepi so zelo povečali tudi številčnost fazanov, je v krajšem nagovoru na velikem zborovanju lovcev med drugim povedal starešina Špindler. Zahvalil se je vsem generacijam lovcev, ki so vestno, požrtvovalno in predano sledili temeljnemu poslanstvu ze-

lene bratovščine in skrbeli za ohranitev divjadi. Izrazil je tudi zadovoljstvo nad prijateljskimi stiki z mnogimi slovenskimi lovske družinami in lovci, s katerimi se radi družijo, izmenjujejo izkušnje in strokovne poglede. Lovsko tovarštvo in prijateljstvo je nenadomestljivo; le tako je mogoče uresničevati odgovorno poslanstvo in opraviti veliko nalog, in sicer vse s prostovoljnimi delom, kar je v sodobnem času redkost. Lovci LD Sveti Jurij se vključujejo tudi v aktivnosti krajevne skupnosti oziroma od nedavnega nove Občine Sveti Jurij v Slovenskih goricah. Zgledno sodelujejo z osnovno šolo, vrtcem in drugimi društvi pri mnogih okoljevarstvenih projektih. Tudi sami skrbijo za čisto in urejeno okolje, razvijajo lovni turizem, negujejo lovsko kulturo, šege in običaje.

Že vrsto let so pobrateni z LD Predgrad na Kočevskem, prijateljsko so povezani tudi z LD Mozirje v Savinjski dolini in LD Litija. Vrsto let sodelujejo z LD Zreče, skratka, njihova vrata so odprta na stežaj. Zgledno sodelujejo z vsemi LD v lenarškem lovskogojitvenem bazenu, s sosednjimi slovenskogoriškimi LD in se povezujejo v mariborsko območno Lowsko zvezo. Ob visokem jubileju so predali v uporabo povsem preurejen in obnovljen lovski dom, ki ga je blagoslovil domači župnik Alojz Antolin. Projekt obnove lovskega doma je vodil neutrudni lovec, velik naravovarstvenik in prijatelj divjadi **Branko Muhič**, ki je poskrbel tudi za večino organizacijskih opravil, povezanih s praznovanjem 60-letnice. Imel je polne roke dela, pri čemer so mu radi priskočili na pomoč tudi drugi člani zelene bratovščine, ki so bili ob jubileju ponosni na številne gojitvene in druge uspehe. Lovce je pozdravil in jim iz-

ročil spominsko priznanje tudi predsednik mariborske območne Lowske zveze **Brane Kurnik**. Starešina LD **Ivan Špindler** in tajnik **Franč Krivec** sta podelila priznanja prijateljskim in sosednjim LD ter se zahvalila številnim krajanom za pomoč in sodelovanje pri varstvu narave in divjadi.

Jurovski lovci dobro sodelujejo z domačini, zato ni naključje, da je bil prireditveni prostor pri lovskem domu poln do zadnjega kotička. Lovci so vsem obiskovalcem ponudili okusen srnjakov golaž in se z njimi zadržali na prijateljskem družabnem srečanju, ki se je zavleklo do jutranjih ur. Izdali so tudi spominsko publikacijo, ki jo je predstavil **Miroslav Bauman**. Knjižica z zanimivimi in uporabnimi podatki je dopolnitev zbornika iz leta 1996,

žine v minulem obdobju, izpostavil je imena ustanovnih članov ter še posebej pozdravil prisotnega ustanovnega člana **Franca Mežnariča**. Podrobno predstavitev delovanja LD Juršinci je v pisni in slikovni obliki v domu pripravil dolgoletni član te lovske družine **Štefan Gačnik**, ki je za predstavitev v veliki meri izkoristil svojo vnukinjo.

V pestrem kulturnem programu so sodelovali učenci OŠ Juršinci, Juršinski fantje, po uradnem delu pa je za zabavo prisotnih lovcev, gostov in krajanov poskrbel ansambel Štrk.

V imenu LZS in ZLD Ptuj - Ormož je spregovoril mag. **Emilijan Trafela** in lovski družini za jubilej izročil priznanje območne zveze. Prisotne je nagovoril tudi župan **Alojzij Kaučič**, ki je obenem tudi član te lovske družine.

Foto: Z. Krobe

Juršinski jubilarji so se nastavili fotografom.

ko so praznovali zlati jubilej. Naj ob koncu zapišemo še, da je bila glavna pokroviteljica praznovanja 60-letnice ustanovitve in uspešnega delovanja LD Sveti Jurij iz Jurovskega Dola v Slovenskih goricah Občina Lenart.

Mag. Marjan Toš

60-letnica LD Juršinci

Lovska družina **Juršinci** je v Lnedeljo, 2. 7. 2006, z začetkom ob 15. uri pred lepo urejenim lovskim domom v Juršincih skupaj s sosednjimi lovci in krajanji obeležila šestdesetletnico obstoja in svojega delovanja. Kot ponavadi so prireditve začeli **Rogisti ZLD Ptuj - Ormož**, slavnostni govornik pa je bil starešina **Tonček Rižnar**. Na kratko je predstavil delovanje dru-

Na prireditvi so najzaslužnejšim članom LD, krajanom in lovcem drugih lovske družin izročili različna priznanja za dolgoletno delo in pomoč. Ob tej priložnosti so Štefana Gačnika slovesno razglasili za častnega člana lovske družine. Lovci so občane pogostili z lovskim golažem in pogačo, ki so jo v krušni peči lovskega doma pripravile spretno roke žena lovcev in ne-lovcev.

Na prireditvi so bili prisotni predstavniki lokalnih medijev, ki so na svojstven način sproti poročali o slovesnosti pred prireditvijo in po njej. Praznovanje in druženje se je zavleklo pozno v noč. Zaradi občasnih dežnih kapelj so bili veseli plesalci mokri tudi od zunaj in ne samo znotraj. Še na mnoga leta, LD Juršinci!

Mag. Srečko F. Krobe, predsednik Komisije za stike z javnostjo pri ZLD Ptuj - Ormož

Druženje s starši in lovci

Na naši šoli in v vrtcu imamo že več let navado, da se ob koncu šolskega leta odpravimo skupaj s starši naših otrok na planinski pohod ali izlet. Letos smo se na pobudo lovca **Jožeta Lešana**, člana LD Ljubinj, odpra-

Še nekaj vtisov in spominov učencev:

Lovec nam je razkazal kočo in povedal, kaj se je dogajalo na planini nekoč. – Žan Brežan

Koča je bila stara in zanimiva. Ima črno kuhinjo, prostor za spanje in hram. Lovec nam je pripovedoval tudi o lovstvu in

V bližnjem gozdu smo se igrali vojake, nato pa lovce in zverine. Enkrat smo se tudi skregali. Na koncu smo vse pospravili. – Kristjan Šuligoj

*V imenu otrok, učiteljic in vzgojiteljic
Jerica Kragelj, učiteljica
Podružnična šola Podmelec
OŠ Dušana Muniha,
Most na Soči*

Ogledali smo si razstavo LD Podlehnik

Bil je lep dopoldanski dan, ko smo se z učiteljico **Zdenko Golub** odpravili na lovsko raz-

stavo. Lovci so razstavo pripravili v lovskem domu. Starešina **Lovske družine Podlehnik** je **Viktor Svenšek**.

Ko smo prispeli v lovski dom Podlehnik, nas je pozdravil lovec. Povabil nas je, naj si ogledamo njihovo razstavo. Razstavili so lovske trofeje, rogovja uplenjenih srnjakov, čakane divjih prašičev in doprsne preparate nagačenih srnjakov, pa fazane, race, krokarja, veverice in pri nas izredno redke vidre. Ogledali smo si tudi fotografije lovcev z delovnih akcij, lovov in ob uplenjenih trofejih živalih. Na fotografijah sem videl tudi strica Milana, ki je zelo vnet lovec in dober skrbnik živali. Ko smo prišli iz lovskega

Bili smo zanimiva, skoraj stoglava skupina pohodnikov, od najmlajših do starih. Zbrali smo se na planini Stador.

vili na pohod na Temno Brdo. To je planina na pobočju Jalovnika, ki je bila nekoč zelo živa in dejavna, dandanes pa ohranja svojo podobo predvsem po zaslugi članov omenjene LD.

Ideje in povabila smo bili zelo veseli. Tako smo se v soboto, 10. 6. 2006, odpravili na pohod. Zbrali smo se na planini Stador. Od tam smo pot nadaljevali peš do planine Lom, zanimive planine z majhnimi hlevi, pokritimi s pločevino. Žal so se tedaj krave pasle na sosednji planini Kuk. Odprl pa se nam je čudovit razgled na tolimnsko-bohinjske gore. Nato nas je pot vodila povprek po pobočju Jalovnika do planine Temno Brdo. Bili smo zanimiva družina: skupina približno stotih otrok in odraslih: od najmlajšega, nekajmesečnega bratca, do več kot sedemdesetletne babice.

Na planini Temno Brdo sta nas pričakala lovca Jože Leban in **Vlado Perše**. Jože nam je pripovedoval o življenju na planini nekoč, o živalstvu in lovstvu. Vlado pa nam je skuhal polento in spekel *friko*, jed, ki je značilna prav za tiste kraje in planine. Navdušeni smo bili tudi nad pastirskim stanom, ki je še vedno opremljen tako, kot je bil nekoč. Nekateri smo prvič videli ognjišče v živo in še vedno služi svojemu namenu.

Učenci smo se za gostoljubnost zahvalili s kratkim kulturnim programom. Recitirali smo in zapeli nekaj hudomušnih lovskih pesmi.

Domov smo se vrnili polni novih spoznanj in lepih doživetij.

živalih. Okolico smo opazovali z daljnogledom. – **Endrit Gashi**

Lovec nam je razložil, zakaj ima planina ime Temno Brdo. Zato, ker leži na severni strani Jalovnika in je sonce zahajalo zelo zgodaj. Tako je bila senca res že kmalu popoldan. Zato je dobila ime Temno Brdo. – Karin Kuštrin

Lovec LD Ljubinj Vlado Perše nam je skuhal friko, jed iz sira in krompirja, ki nam je zelo teknila.

Na tej planini so pastirji včasih pasli krave. Lovec nam je povedal, da so imele okoli vratu zvonce. Če so cingljali, je vedel, da se krave pasejo, če pa niso cingljali, so krave spale. – Lara Močnik

Skuhali so nam koruzno polento, po naše »sirkovo«, in friko. Frika je jed iz sira in krompirja. Na planini so imeli sir, namesto jajc, ki jih niso imeli, pa so uporabili kar krompir. Zame je bila jed zelo okusna. – Žan Drole
Imeli smo tudi čas za igranje.

Učenci in lovca LD Podlehnik Franc Trafela in Jože Trafela

doma, smo si ogledali lovsko prežo. Najpogumnejši smo se povzpeli nanjo, saj je kar precej visoka.

Čas je kar prehitro minil, zato smo se morali posloviti. Vrnili smo se v šolo in premišljevali o lepem doživetju. Upamo, da bodo naši lovci še naprej skrbeli za divje živali. Zaželeli smo jim, naj jim bo lahek korak v naši neokrnjeni naravi in v dobro naših živali.

Boštjan Mlakar, 4. r.

Zgodaj je treba začeti.

Foto: M. K.

Naš lovski tovariš, prijatelj **Tone Klančar** iz Cerknice se je rodil 10. 6. 1926 v delavski družini, torej je leto praznoval svoj življenjski jubilej – 80-letnico.

Že ob rojstvu so mu rojenice v zibel položile veliko ljubezen do narave in vsega, kar se dogaja v njej. Kot malčku sta mu oče in stric Lojze bogatila znanje in vedenje o zakonitostih, ki vladajo v našem krhlem okolju. Ta spoznanja je v poznejšem življenju vedno spoštoval, pa tudi vestno dopolnjeval znanje o tem.

Najmlajša leta je preživel v osrčju notranjskih gozdov, travnikov, senožeti in pašnikov, spoznal je neizmerno pravičnost in modrost, pa tudi krutost narave in jo sprejemal v vsej njeni prvobitnosti ter nespremenljivosti.

Osnovno šolo je končal v domačem kraju, gimnazijo pa v Ljubljani, kjer ga je presenetila italijanska okupacija. Okupator je bil nedopovedljiva prisila in neposredna grožnja, zato se je z napredno zavestjo in notranjsko trmo že leta 1941 vključil v osvobodilno gibanje. Italijanski okupator ga je aretiriral in obsodil na eno leto zapora. Leta 1942 so ga izpustili, kar je takoj izkoristil za ponovno vključitev v odpor. Eno leto je deloval kot terencec, potem pa leta 1943 odšel v partizanske enote, kjer je ostal vse do osvoboditve.

Po končani vojni je služboval v organih za notranje zadeve in teritorialne obrambe v raznih krajih Slovenije in Jugoslavije. Za svoje vestno delo je prejel številna visoka vojaška in državna priznanja ter odlikovanja.

V lovske vrste je vstopil leta 1949 in takoj prevzel vrsto zahtevnih in odgovornih nalog, ki jih je opravljal z njemu značilno zagnanostjo in prizadevnostjo.

Ko se je leta 1954 vrnil v rojstni kraj, se je vključil v LD Cerknica, ki ga je zaradi delavnosti in pravičnega odnosa do lova delegirala v UO Lovske zveze Postojna, v okviru katere je deloval vse do preoblikovanja v ZLD Koper.

Delovne obveznosti so ga prisilile, da se je preselil v Postojno, kjer se je včlanil v LD Javornik. Zaupali so mu funkcijo tajnika družine, pozneje pa starešine in predsednika IO.

Leta 1960 je bil službeno premeščen v Koper, kjer je deloval do leta 1969. Tam se je včlanil v LD Rižana. V takratni Obalno-Kraški ZLD Koper je opravljal pionirsko delo pri vzgoji mladih lovcev, saj je bil v letih 1960 do 1968 tam predsednik izpitne komisije, sedem let gospodar in eno leto predsednik, hkrati pa je bil tudi član upravnega odbora LZS.

Leta 1969 je bil službeno premeščen v Ljubljano, kjer je bil v letih 1969 do 1979 član IO LZS, predsednik komisije za SLO in DS ter lovski komisije za SLO in DS pri Lovski zvezi Jugoslavije.

Ko se je leta 1986 za stalno vrnil v rojstni kraj, je leta 1987 prevzel funkcijo predsednika IO Notranjskega LGO, ki jo je opravljal do leta 1992. Poleg tega je bil v letih 1986 do 1988 tudi starešina in predsednik IO pri LD Javornik v Postojni.

V naši LD je bil v letih 1989 do 1991 starešina in predsednik IO, od 1991 do 1993 predsednik NO, od 1987 do 1992 pa tudi predsednik Notranjskega LGO - Cerknica. Od

leta 1993 do 2001 je bil član Odbora gojitvenih lovišč LZS, od leta 2000 pa je predsednik izpitne komisije v naši LD.

Vse zaupane mu naloge je vedno opravljal z njemu lastno vestnostjo in prizadevnostjo, za kar mu prav gotovo velja iskrena zahvala.

Lovska zveza Slovenije in območne zveze, v katerih je Tone deloval, so mu podelile zaslužena priznanja in odlikovanja. Tako je prejel znak za lovske zasluge, priznanje Obalno-Kraške ZLD - Koper, red za lovske zasluge II. in I. stopnje, srebrni red Lovske zveze Jugoslavije.

Kot človek je Tone izjemno prijeten in družaben sogovornik, ki rad prislunke sogovorniku. Vse do lani je redno prihajal na skupne love v času jelenjega roga v lovsko kočjo na Javornikih. Rad je povedal marsikatero šaljivo, pa tudi bridko iz minulih let, ki jim mlajši še kako radi prislunke. Dolgo je že v pokolu. Kar pa zadeva lovstvo, je še vedno dejaven, saj se redno udeležuje posvetov in vestno izpolnjuje vse obveznosti do lovske družine.

Tone zelo rad zahaja v naravo, kjer ga vedno spremlja njegov zvesti spremljevalec jazbecar Egi.

Ob visokem jubileju mu lovci želimo še obilo dobrega zdravlja, osebnega zadovoljstva in razumevanja doma in med nami.

LD Cerknica – F. M.

V idilični vasi Bratonci na sredini prekmurske ravnice je 10. 7. 1926 stekla zibelka **Stefana Sreša**. Bil je enajstorojni otrok. Po končani osnovni šoli se je izučil za mi-

zarja. Šolo je uspešno končal, vendar v poklicu ni nikoli delal. Kot povsod po Sloveniji je vojna vihra tudi njemu začrtala pot življenja. Leta 1944 se je vključil v Prekmursko četo, maja 1945 pa se je četa priključila Prekmurski brigadi, ki je v Mariboru in okolici sodelovala v zaključnih bojih v Sloveniji. Od tam je s 14. divizijo odšel v Zrenjanin. Svoje vojno udejstvovanje je končal v Somboru, kjer se je leta 1947 demobiliziral.

Takoj po vrnitvi v rojstno vas je opravljal številne funkcije v takrat novo nastali državi; najprej na lokalni ravni, pozneje pa tudi republiški. Dolgo je bil predsednik občinskega sindikalnega sveta in predsednik sindikata državnih uslužbencev za območje Prekmurja. Bil je tudi poslanec Socialno zdravstvenega zbora v republiki Sloveniji in udeleženec več kongresov na republiški in zvezni ravni.

Kruh si je začel služiti leta 1948 kot tajnik KO Bratonci. Že januarja naslednje leto je odšel na poverništvo za finance v Mursko Soboto na takratni OLO. Od tam so ga napotili v finančno šolo v Ljubljano, ki jo je uspešno končal in se zaposlil na Ministrstvu za finance, kjer je ostal do leta 1952, nakar je bil z dekretom premeščen na OLO Murska Sobota, kjer je bil kadrovski referent. Leta 1954 je odšel službovat na Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje. Tam je ostal vse do upokojitve leta 1985 in ves čas opravljal delo upravnika območne enote. Ob delu je končal višjo Upravno šolo.

Za svoje družbenopolitično delo in sodelovanje v vojni je prejel mnoga priznanja; posebno dragi sta mu

medalja za hrabrost in medalja za zasluge za narod.

V mladinskih letih je pomagal pri obnovi domovine v več delovnih akcijah.

Leta 1974 se je Štefan vključil v Lovsko družino Mlajtinci in v njej ostal vse do danes. Eno leto je bil tudi ribič, vendar ga je njegov nemirni duh stalne aktivnosti porinil med zeleno bratovščino. Že naslednje leto po vstopu v LD je opravil lovski izpit. Čeprav je dokaj pozno stopil v naše vrste, je v LD opravljal številne funkcije. En mandat je bil tajnik LD, od leta 1975 do 1979, predsednik DK je bil od 1980 do 1999, že nekaj let pa opravlja funkcijo predsednika inventurne komisije, ki svoje delo pod njegovim vodstvom vedno pravočasno in vestno opravi. En mandat (od l. 1976 do 1980) je bil tudi član Disciplinske komisije pri ZLD Prekmurje. Je tudi redni član komisij vsega pisanega materiala, ki ga izdaja LD. Bil je pobudnik in aktiven dejavnik pri izdaji *Lovske tute*, edinega lovskega časopisa s šaljivo vsebino v Sloveniji, pa tudi eden od tvorcev tradicionalne jesenske prireditve LD. Potrebno je bilo ogromno napora, da

je bila taka prireditev uspešno izvedena, saj to ni bila prireditev z udeležbo lovcev le naše LD, ampak praznik vseh lovcev Pomurja. Prav on je bil tisti, ki je v družini uvedel pisarniško poslovanje. Vse, kar se je dogajalo v družini, se je začelo zapisovati v obliki zapisnikov. Zaslužen je, da ima LD albume s fotografijami vse od njegove včlanitve pa do danes. Bolj ga poznamo kot lovca s fotoaparatom kot s puško. Pri gradnji lovskega doma ni bilo akcije, da ne bi bil prisoten tudi Štefan. Če mu je lopata postala pretežka, je v roke vzel svoje orožje, »fotoaparat«, in na film spravljal vse, kar se je dogajalo zanimivega.

Njegove zasluge za napredek pri organiziranosti LD in gojitvi divjadi, kjer ima LD velike uspehe, niso ostale neopažene; prejel je številna priznanja LD in ZLD, LZS pa ga je odlikovala z znakom za lovske zasluge.

Člani zelene bratovščine mu ob jubileju čestitamo in želimo še veliko zdravlja ter veliko lepih trenutkov, preživetih med nami. Boginja Diana naj mu nameni veliko užitkov v naravi!

LD Mlajtinci – H. C.

V TEM MESECU PRAZNUJEJO* SVOJ ŽIVLJENJSKI JUBILEJ

85-letnico

Bogomir Hren, LD Dobrovo
Pavel Kenk, LD Vrhnika
Franc Knavs, LD Mokrc
Franc Komar, LD Fram
Franc Podgoršek, LD Trnovska vas
Jože Prša, LD Velika Polana
Rudi Urh, LD Brkini

80-letnico

Andrej Bizjak, LD Tabor, Sežana
Drago Doležal, LD Ig pri Ljubljani
Karel Dretnik, LD Bistra, Črna na Koroškem
Karel Gabrič, LD Senovo
Drago Gramec, LD Pobrežje, Miklavž
Evgen Jesih, LD Velunja, Šoštanj
Jože Konhajzler, LD Trbovlje
Milan Kovše, LD Oplotnica
Anton Mestnik, LD Babno Polje
Drago Močnik, LD Motnik, Špitalič
Karel Reiter, LD Cankova
Maks Vezonik, LD Remšnik

75-letnico

Lado Blagonja, LD Školj
Franc Celestina, LD Dole pri Litiji
Andrej Colarič, LD Kostanjevica
Franc Gerdina, LD Mozirje
Mirko Grubelnik, LD Podvelka
Franc Klopčič, LD Šentlambert
Franc Koprivec, LD Grosuplje
Martin Krajnc, LD Orlica, Vuhred
Mirko Kranjc, LD Drežnica
Anton Lakner, LD Loka, Črnomelj
Radko Lešnik, LD Voličina
Franc Lušina, LD Železniki
Stane Maver, LD Suha krajina
Ado Milostnik, LD Bukovica
Franc Pangerc, LD Senožeče
Mihael Pogelšek, LD Cigonca
Ivan Progar, LD Mala Gora

Maks Robin, LD Šentilj
Martin Slodnjak, LD Juršinci
Stane Škufca, LD Ivančna Gorica
Karli Vedenik, LD Prebold
Lovro Zavodnik, LD Nomenj, Gorjuše
Marjan Zavrtnik, LD Grgar
Stanko Zvanut, LD Vojkovo

70-letnico

Valentin Brojan, LD Domžale
Anton Fike, LD Boč na Kozjaku
Štefan Gačnik, LD Juršinci
Mirko Ivančič, LD Rakek
Bran Jaklič, LD Jošt, Kranj
Vlado Janžič, LD Laporje
Jože Jerman, LD Tržišče
Jože Jordan, LD Udenboršt
Ivo Konec, LD Volče
Ivan Kotnik, LD Bukovje
Franc Lukavečki, LD Dobrava
Jožef Magyar, LD Dobrovnik
Ernest Mešič, GL Kompas, Peskovci
Vinko Muhič, LD Vinica
Maks Onuk, LD Muta
Valerijan Ozebek, LD Planota
Stane Pavliha, LD Vače
Franc Penezič, LD Žalec
Ivan Perko, LD Poljskava
Stane Pirnat, LD Jelovica, Ribno
Stanjo Podvršnik, LD Šmartno na Pohorju
Drago Robič, LD Zagorje ob Savi
Mirko Satler, LD Slovenske Konjice
Ivan Sekolonik, LD Dravograd
Luka Skitek, LD Jamnica
Martin Stajanko, LD Ljutomer
Alfonz Sušec, LD Dravograd
Franc Šinkovec, LD Idrija
Oskar Šmid, LD Gornja Radgona
Andrej Trpin, LD Bled
Jože Vehovec, LD Senčur
Tone Vovko, LD Otočec
Jože Žezlina, LD Dolce, Komen
Anton Žgajnar, LD Krka
Franc Stropnik, LD Pristava
(že 1. 7. 2006)

Vsem jubilarantom iskrene čestitke!

* Po podatkih, ki so nam jih posredovali tajniki LD na članskih seznamih!

Foto: G. Bolčina

Ognjena ujma uničila najlepši del lovišča

21. 7. 2006 je v popoldanski urah izbruhnil pašniško-gozdni požar ob regionalni cesti Branik–Komen. Požar se je zelo hitro širil v smeri hriba Šumk in se nevarno širil proti vasema Pedrovo in Škrbina. Po nestrokovni oceni je pogorelo 420 ha površin, od tega približno 180 ha na območju lovišča **LD Tabor Dornberk - Branik**. Za nekaj let je požar uničil najlepši in najbogatejši del lovišča. Na tem območju smo bili lovci na posameznih lovih pa tudi skupnih vedno zelo uspešni.

Lovci skupine Branik so v nedeljo, 23. 8. 2006, v zgodnjih jutranjih urah organizirali delovno akcijo, da bi pregledali obstoječe stanje v lovišču s poudarkom na lovskih objektih pa tudi, da bi ugotovili stanje z divjadjo. Po nenatančnih pregledih smo ugotovili, da je bilo visokim prežam prizaneseno, solnice pa so povsem zgorele. Poginule divjadi nismo našli, a je trditev, da ni bilo izgub med divjadjo, še prehitra.

Največji poudarek smo namenili napajališčem glede na dejstvo, da je bil požar velikih razsežnosti, pa tudi, ker na našem območju ni bilo dežja že tri mesece. Napajališča smo skrbno očistili in jih oskrbeli s svežo vodo. Za take namene smo porabili

2000 l vode, ki smo jo razvozili s traktorsko cisterno. Kljub neznosni vročini, pepelu in vonju po ožganem lesu smo uresničili cilj.

Videz požarišča je bil zelo grd, naša zgroženost nad uničenim loviščem pa še večja. Pred oči so nam namreč prihajali spomini na lepo naravo tega kotička v sončnih jesensko-zimskih dneh ob naših skupnih pogonih, ko nas je Diana vedno bogato obdarila.

Boris Birs

Meddružinsko tekmovanje v nogometu

Kot že osemkrat doslej smo lovci štirih LD organizirali tekmovanje v nogometu.

Tekmovanje vsako leto izmenično organiziramo **LD Prežihovo, LD Rakitna, LD Vinski Vrhovi** in **LD Borovnica**. Letos je bila za organizacijo na vrsti LD Borovnica, ki je določila, da bo tekmovanje 12. 8. 2006. Zaradi spleta okoliščin se LD Prežihovo tekmovanja letos ni mogla udeležiti, tako smo ostale le tri lovske družine. Povrh vsega nam je zagodlo še vreme, tako da smo morali nogomet z nogometnega igrišča preseliti kar v telovadnico OŠ dr. Ivana Korosca v Borovnici, kar pa nam ni pokvarilo razpoloženja.

Že v zgodnjih jutranjih urah

smo se zbrali v borovniškem lovskem domu, kjer kar ni hotelo biti konca stiskov rok ob ponov-

nem srečanju. Ob 9. uri smo se preselili v telovadnico, kjer se je začelo prijateljsko, zdaj že lahko rečemo tradicionalno tekmovanje za prehodni pokal. Vsaka LD je odigrala dve tekmi, z vsako LD po eno, in sicer je tekmovanje trajalo dvakrat po 15 minut. Na koncu je o zmagovalcu odločilo število vseh golov, ki jih je dosegla ekipa posamezne LD. Tokrat se je najbolj izkazala naša sosednja družina, **LD Rakitna**, Borovničani smo pristali na 2. mestu, LD Vinski Vrhovi pa na 3. mestu.

Po nogometni tekmi smo se pomerili še v telesni moči oz. vleki vrvi. Tudi pri tem je preprčljivo zmagala LD Rakitna.

Ko smo se vrnili v lovski dom, nas je že čakalo kosilo, po njem pa še obilica prigrizkov, vse po zaslugi kuharja, ki je dodobra potešil naše lačne želodce. Nato je sledila slavnostna razdelitev pokalov, potem pa je stekla beseda o teh in onih stvareh. Med drugim smo še enkrat potrdili velik pomen prijateljstva in druženja lovcev ter lovske družine.

Zagotovo se bomo prihodnje leto z enakimi nameni srečali v LD Rakitna, da bomo odigrali

Starešina LD Rakitna sprejema prehodni pokal za 1. mesto, ki so si ga priborili v nogometnem merjenju sil med tremi LD.

Foto: K. Košir

Skupinska fotografija tekmovalnih nogometnih ekip LD Rakitna, LD Vinski Vrhovi in LD Borovnica

prijateljsko nogometno tekmo-
vanje, predvsem pa, da se bomo
ponovno srečali stari znanci in
spoznali nove prijatelje ter jim
iskreno stisnili roko.

Katarina Košir

Tekmovanje v trapu za 44. pokal Pomurskega sejma

**Ekipno LD Apače, posamez-
no domačin Anton Benko**

Člani LD Gornja Radgona
so v nedeljo, 27. 8. 2006, na
svojem strelišču v Hercegovščā-
ku pripravili celodnevno tradici-
onalno tekmovalje strelcev in

no: **1. LD Apače** (Roman Dres-
ler, Roman Potočnik, Stanko
Hödl, Alojz Martinčič), **2. LD
Mala Nedelja** (Tomaž Šišernik,
Boris Filipič, Dani Waindorfer,
Štefan Kous), **3. LD Križevci**
(Karel Pojbič, Dejan Gomboc,
Vlado Jambor, Koloman Pojbič)
itn.

Trap – posamezno: 1. **Anton
Benko**, 2. **Milan Pelcl** (oba LD
Gornja Radgona), 3. **Roman
Dresler** (LD Apače).

MK tarča srnjak 1. **Anton
Kocbek** (SD Janko Jurkovič),
2. **Jožef Babič** (SD Dobrovnik),
3. **Vinko Bežan** (LD Tišina).

Posebno nagrado organizator-
ja je prejel **Dani Vučko** (LD
Apače).

Oste Bakal

*S 44. tekmovalja v trapu za pokal Pomurskega sejma – Gornja Rad-
gona, 27. 8. 2006*

lovcev v streljanju v trapu in z
MK puško za **Pokal 44. medna-
rodnega Kmetijsko-živilskega
sejma**. Tradicionalno zanimivo
tekmovalje v trapu in z MK je
spet pritegnilo veliko ljubiteljev
strelskega športa s širšega ob-
močja severovzhodne Slovenije.
Poleg več kot 150 tekmovalcev
in tekmovalk, predvsem lov in
lovcev ter nekaj registriranih
strelcev z MK puško na malo tarčo
srnjak pa je nekako pričakovano
slavil 'profesionalec' **Anton Koc-
bek**, član SD Janko Jurkovič iz
Vidma ob Ščavnici.

Na tekmovalju so bili še po-
sebnost zadovoljni člani LD Apa-
če, ki so slavili zmago v ekipnem
delu tekmovalja. Med posamez-
niki je bil v streljanju v trapu naj-
boljši član domače LD Gornja
Radgona **Anton Benko**, doma si-
cer iz Spodnje Ščavnice. V stre-
ljanju z MK puško na malo tarčo
srnjak pa je nekako pričakovano
slavil 'profesionalec' **Anton Koc-
bek**, član SD Janko Jurkovič iz
Vidma ob Ščavnici.

Končni vrstni red – trap – ekip-

Tekma botrov v Lovski družini Kog

Lovska družina Kog je letos
kupila nov stroj za izmetava-
nje glinastih golobov. Preizkusili
smo ga na letošnji tekmi, ki je
zelo dobro uspela. Ker pred tek-
mo nismo imeli časa, da bi opravi-
li uradno odprtje, kot se spodo-
bi, smo se odločili, da bomo to
storili v soboto, 19. 8. 2006, po-
poldne na našem strelišču (Ta-
petništvo Mlinarič, Vitan 1, 2276
Kog).

Na slovesni trenutek smo po-
vabili vse člane LD Kog skupaj z
družinskimi člani in naše spo-
štovane goste (beri botre). Ob
jedači in pijači je potekalo tek-
movalje članov in gostov. Za
goste smo pripravili za prva tri
mesta posebno lepe in skrbno
izbrane pokale. Člani LD Kog so
tekmovali za nekoliko drugačno,
krajevno običajno nagrado – za
zaboj »hmeljevega soka« z zna-
kom bajeslovnega gamsa.

Kot se po stari slovenski nava-

Zagnani botri

*Zmagovalec tekme Alojz Štor, ki
je bil boljši od svojega lovskega
tovariša iz iste lovske družine,
Braneta Kūzmiča, le za toliko,
da nobenega goloba ni podvojil.
Podatek o številu zadetih golo-
bov se je izgubil.*

di spodobiti, smo med gosti in pri-
sotnimi iskali botra oziroma bot-
re stroju, katerih prispevek nam
je pripomogel k poravnavi naku-
pa tega stroja. Imena botrov smo
slovesno napisali na stroj, in si-
cer: **Vinko Nemec, Brane Kūz-
mič, Alojz Štor, Stanko Za-
keljšek, Branko Viher, Marjan
Verčkovnik, Leon Žerjav, Maks
Čurin, Slavko Prapotnik**.

Za dobro jedajo in pijačo so
poskrbele pridne roke lovske žene
in kuharjev Roberta in Bojana.

Isti dan je potekala tudi prire-
ditev *Dnevi turizma na Kogu* pod
pokroviteljstvom Turističnega
društva Kog. Vse zbrane goste
smo za dobro uro popeljali na
ogled prireditve, napravili nekaj
fotografij in »kušali« nekaj vin:
Čurin - Prapotnik, Vino Grlica,
Vino Plemenič.

Skupaj z botri smo blagoslovi-
li avtomatski stroj za glinaste
golobe in mu zaželeli veliko ur
uspešnega delovanja brez okvar.

Mag. Srečko Kropce

*Utrinek s prireditve Dnevi turizma na Kogu; od leve Ivan Mlinarič
ml., starešina LD Kog, zeliščar in domačin Slavko Prapotnik, Brane
Kūzmič in Alojz Štor*

Vse foto: Z. Kropce

Člani LD Gaj, ki so kmetu Pajtlerju uredili travnik, ki so ga spomladi zelo prerili divji prašiči.

Foto: D. Vesnjak

Takšen je bil prerit Pajtlerjev travnik (LD Gaj nad Mariborom).

Težave z divjimi prašiči v LD Gaj

Zadnja leta se povečuje škoda, ki jo v zgodnji pomladi napravijo divji prašiči na travniških površinah. Očitno jim v tem času primanjkuje beljakovinske hrane živalskega izvora, zato jo z ritjem iščejo na primernih krajih v zemlji. Za ritje si najraje izberejo dobro pognojene travnike, kjer najdejo potrebne proteine v obliki ogrcev. Lani so kmetovalcu Aleksandru Pajtlerju razrili kakšna dva ara, letos spomladi pa skoraj hektar travnika. Škodo zaradi divjih prašičev je na travni ruši prijavilo več kmetij na območju lovišča LD Gaj. Lovce naše LD je prizadeti Pajtler prosil za pomoč pri odpravljanju povzročene škode. Razumevajoče so mu pomagali travnik spet zravnati in urediti, za kar se jim je tudi lepo zahvalil.

Divji prašiči se pozimi združujejo v večje trope, ki se stalno premikajo po terenu, zato je lov nanje zelo težaven. Letos julija so lovci LD Gaj uplenili že štiri črnuhe. Poskusi, da bi pozimi divje prašiče odstrelili ob krmiščih, niso uspeli. Nastavljene hrane se niso dotaknili. Naj omenim, da

smo pred leti v ta namen na gozdnih jasah sadili topinambur.

Sašo Pajtler
Šober

Kako opravimo lovski pogreb

Lovski pogreb sodi v obredne lovske običaje, ki so se izoblikovali skozi zgodovino lovstva in so sestavni del lovske kulture ter krajinske in narodne identitete. Lovski pogreb kot lovski običaj na pretežnem delu Štajerske poteka na naslednji način.

Za lovski pogreb lahko štejejo le tisti pogreb, ki ga za preminulega lovca v celoti organizira, vodi in opravi vodstvo lovske družine s svojimi člani in v soglasju s pokojnikovimi svojci. Zato mora za lovski pogreb, še posebno za njegove vsebinske dele, lovska družina dobiti *privolitev od pokojnikovih svojcev*. Na lovskem pogrebu moramo obvezno imeti: državno zastavo, prapor lovske družine pokojnika, prapore sosednjih lovskih družin, če pa je pokojnik deloval tudi v organih območne lovske zveze ali LZ Slovenije, mora biti prisoten tudi prapor območne

lovske zveze ali LZ Slovenije. Nadalje je potrebna pokojnikova lovska puška (ne od drugega lovca!), njegova lovska odlikovanja, zagotoviti moramo udeležbo ene od skupin rogistov ali vsaj enega rogista, skupino lovcev s puškami šibrenicami (če je dogovorjeno za pokojnikov »zadnji lov«), lovce za častno stražo in nosače ter lovce v lovskem kroju z obvezno zeleno vejico na levi strani klobuka (lovec – levo).

Pogreb organizira in vodi *vodja pogreba*, ki ga določi LD, ki pa mora biti dovolj avtoritativen in imeti dovolj tovrstnih izkušenj. Ne pozabimo, da pravilno in tekoče opravljen lovski pogreb izkazuje tudi dobro lovsko organiziranost neke lovske družine!

Lovci se obvezno udeležijo *lovskega pogreba* v lovskem kroju in z lovskim klobukom na levi strani! Vsaj pol ure pred pogrebom se k pokojnikovi krsti (ali žari) postavi *častna lovska straža* štirih lovcev ob krsti ali dveh lovcev ob žari. Lovci v častni straži so brez pušk, na glavi pa imajo obvezno lovski klobuk z zeleno vejico na levi strani. Častna straža naj se občasno menja.

Nosači, ki bodo dvignili krsto ali žaro ob začetku pogreba, pristopijo k častni straži, opravijo zamenjavo, nakar častna straža odide med svoje lovce. Krsto ali žaro prevzamejo lovci nosači in jo prenesejo na določeno mesto pred mrliško vežico. Takoj zatem nastopijo rogisti, lahko tudi pevci, ki zaigrajo ali zapojejo eno skladbo. Sledijo pogrebni ceremonial oz. govori po vnaprej pripravljenem protokolu. Kot *prvi govornik* je navadno *predstavnika krajevne skupnosti*, kateremu sledijo *govori predstavnikov drugih društev* in organizacij. Obredni ceremonial pred mrliško vežico navadno zaključijo rogisti ali pevci.

Po teh dejanjih se oblikuje *pogrebni sprevod*. Ponavljam: vsi lovci, ki kakor koli sodelujejo pri pogrebu, so v lovskem kroju z obvezno zapetimi gumbi in imajo na levi strani lovskega klobuka zeleno vejico (morda prisotni lovci brez krojev se morajo umakniti med druge pogrebce v civilnih oblačilih!). Na čelu spreveda je *najprej državna zastava* z žalnim trakom, nato križ ali napisna tabla. Sledijo *praporščaki z lovskega prapori*, takoj za njimi nosita dva lovca *venec pokojnikov LD*, za vencem gredo vsi *uniformirani lovci* v lovskem

sprevodu brez pušk, ker se na pokopališču, ki je izločeno iz lovišča, pušk ne sme nositi (izjema je pokojnikova puška, ki jo prelomljeno nosi pooblaščen lovec). Krsto ali žaro pokojnika vozijo ali nosijo *lovci nosači*. Tik pred krsto ali žaro nosijo lovci: en lovec prelomljeno (odprto) pokojnikovo šibrenico, na katero je privezan črn trak, drugi lovec pa nosi *na zeleni blazini* *pokojnikova lovska in kinološka odlikovanja* (lahko tudi druga in državna). Če imamo tudi pokojnikovo sliko, en lovec nosi tudi njo. Za krsto ali žaro se razvrstijo v sprevod: *duhovnik s spremstvom*, če sodeluje na pogrebu, ter *vsii pokojnikovi sorodniki*, sledijo jim *vsii drugi pogrebci*.

Če je pogreb tudi cerkven, napravijo uniformirani lovci s klobuki in vejico pred cerkvenimi vrati častni *špalir*, levo – desno, skozi katerega se sprevod s krsto ali žaro usmeri v cerkev. V vsakem primeru napravijo lovci v lovskem kroju častni špalir tudi ob prihodu krste ali žare in svojcev k odprtemu pokojnikovemu grobu. V tem času se lovci strelci razporedijo zunaj pokopališkega obzidja in se pripravijo za odajanje častnih strelcev.

↑	DRŽAVNA ZASTAVA Z ŽELNIM TRAKOM
↑	KRIŽ ALI NAPISNA TABLA
↑ ↑	PRAPORI
↑ ↑	VENEC LD
↑ ↑	LOVCI V LOVSKEM KROJU, Z ZELENO VEJICO NA LEVI STRANI KLOBUKA
↑	LOVEC, KI NOSI POKOJNIKOVO LOVSKO PUŠKO ŠIBRENICO (PRELOMLJENO), PREVEZANO Z ŽALNIM TRAKOM
↑ ↑ ↑	V SREDINI ŽARA ALI KRSTA, LEVO SLIKA POKOJNIKA, DESNO ODLIKOVANJA NA ZELENI BLAZINI
↑ ↑ ↑	DUHOVNIK S SPREMTVOM
↑ ↑ ↑	SORODNIKI POKOJNIKA
↑ ↑ ↑	DRUGI POGREBICI

Skica pogrebnega spreveda

Pred odprtim grobom je od vseh govorov *lovski govor zadnji*. Po končanem govoru se govornik odkrije, s klobuka sname zeleno vejico in jo položi v klobukovo jamico – štulo. Klobuk drži z obema rokama v višini pasu in čaka, da krsto ali žaro položijo v jamo in da se opravi »pokojnikov zadnji pogon«. Ko krsto ali žaro položijo v jamo, nosač pokojnikove slike obrne pokojnikov obraz k sebi, nosilec pokojnikove puške pa si obesi pokojnikovo puško na levo ramo; cevi so obrnjene spredaj navzgor. Tedaj zatrobijo rogisti ali zapoje pevski zbor. Za tem vodja pogreba ukaže: »*Lovskemu tovarišu ... poslednji častni lov!*« Po povelju rogist zatrobi le enkrat – znak za začetek lova in zunaj pokopališča razporejeni strelci izstrelijo določeno število strelcov; kot bi se to dogajalo, npr., na lovu. Po končanem streljanju rogist to dejanje (simbolni skupni lov) zopet sklene s tremi zaporednimi zvoki z rogom. Pri tem *nagnejo nad grob slovensko zastavo in vse prapore*. Po enominutnem nagibu zastave in praporov jih praporščaki ponovno postavijo v mirujoč položaj. Nato sledi *spuščanje zelenih vejic v grob*. Prvi to stori govornik, sledijo pa mu vsi lovci, ki se razporedijo v eno vrsto. Vsak lovec, preden pristopi k pokojnikovemu grobu, z glave sname lovski klobuk in zeleno vejico položi v štulo. Klobuk drži pred seboj z obema rokama v višini pasu in se tako postavi pred pokojnikov grob; z obratom klobuka spusti zeleno vejico v grob. Za hipec lovec postoji, se pokojniku pokloni, zopet pokrije s klobukom in počasi odide od groba. Na koncu to storijo še lovski praporščaki in kot zadnji vodja pogreba.

Konec pogrebnega obreda navadno naznanijo lovski rogisti.

To je en primer organizirane- ga lovskega pogreba. Lovski po-

V opomin vodji pogreba!

Vodja pogreba naj se ne obnaša kot vojaški poveljnik in naj ne paradira pred lovci in pogrebci. Vse izvajalce posameznih dejanj na pogrebu mora že pred začetkom pogreba seznaniti z njihovo vlogo, jim povedati, kje je njihovo mesto in kdaj naj nastopajo. Z njimi se lahko dogovori za viden znak, s katerimi jih bo opomnil na njihove naloge. V nobenem primeru pa jim ne sme dajati raznih glasnih ukazov in tako obračati pozornost prisotnih nase. Pogrebce je treba pustiti pri miru, da so z mislimi pri pokojniku, saj je ves pogrebni obred namenjen le njemu v zadnje slovo.

greb se lahko zaradi najrazličnejših okoliščin, želja svojcev ali krajevnih navad opravi tudi nekoliko drugače, vendar pa morajo biti vedno upoštevana temeljna načela tega častnega lovskega običaja.

Branko Vasa

7. Hubertova maša v Bogojini

LD Bogojina združuje 30 članov, ki gospodarijo na 2.300 hektarjih lovnih površin. 20. avgusta, v okviru 18. Košičevih dnevorov v KS Bogojina, so lovci LD Bogojina ob svojem lovskem domu v idiličnem bogojinskem gozdu pripravili Hubertovo lovsko mašo. Za umrle in sedanje

7. lovsko Hubertovo mašo v Bogojini je daroval beltinski župnik in lovec Alojz Benkovič.

lovce jo je daroval beltinski župnik Alojz Benkovič, ki je letos postal lovec; uspešno, z odlično oceno je opravil tudi lovski izpit.

Na prireditveni prostor so lovci pripeljali uplenjenega jelena, kar je dalo še poseben čar in pomen Hubertovi maši. Na posvetno lovsko srečanje v Bogojino so prišli tudi stanovski lovski tovariši iz sosednjih lovske družin: Dolina, Mlajtinci, Prosenjakovci in iz Fazana - Beltinci. Doslej je

lovce. Mašo za lovce in druge obiskovalce je daroval prelat in župnik v Župniji Bakovci Martin Poredoš, ki je pohvalil delo lovcev pri ozaveščanju in varovanju naravnega okolja. Med mašo je zapel nekaj cerkvenih pesmi PZ župnije Bakovci. Po maši se je nadaljevalo lovsko druženje ob lovske specialitetah, ki so jih pripravili marljivi lovci LD Bakovci - Dokležovje.

Bojan Žerdin

Z lovske maše pri lovskem domu Lovske družine Bakovci - Dokležovje

vse Hubertove maše vodil starešina LD Bogojina 75-letni Štefan Horvat, poslej pa bo dogodek Hubertovih maš vodil Stan-ko Černela. Lovske maše se je udeležilo veliko ljudi od blizu in daleč, predvsem pa so program popestrili in obogatili zvoki lovske rogove Prekmurskih rogistov in Mešani pevski zbor Župnije Bogojina.

B. Žerdin

Lovska maša in druženje bakovških lovcev

V LD Bakovci - Dokležovje je iz lovskega sektorja Bakovci vključenih 33 članov zelene bratovščine. V zadnjem času so se jim pridružili lovci iz lovskega sektorja Lipovci, tako da so združeni v 54-članski LD, ki gospodarji na dokaj veliki lovi površini. Kar zadeva lov, večino časa namenjajo lovu na srnjad, v jeseni pa lovu na fazane in poljske zajce. V projektu delovanja LD Bakovci - Dokležovje za letošnje je LD skupaj z Župnijo Bakovci pripravila v nedeljo, 6. avgusta, ob lovskem domu lovsko spominsko mašo za umrle in žive

Veliki skovik je sova selivka

Poleti, ko nas prevzamejo skrivnosti toplih noči, je tudi pravi čas, da spoznamo velikega skovika. Ko se zmračí, v kraških vasi- cah kmalu zaslišimo njegovo glasno ukanje. Minulo poletje sem se precej noči družil z njimi in se dobro seznanil z načinom lovljenja in prehranjevanja te ptice.

Gnezditvena razširjenost te, le 20 centimetrov velike sovice, je Južna Evropa, vzhodna in južna Azija in vzdolž gore Atlas v Afriki. Evropska populacija prezimuje v Afriki od severa Sahare pa do ekvatorja. K nam se ptice vračajo marca in aprila. Z začetkom gnezdenja se jim ne mudi prav veliko in ni presenetljivo, če opazujemo starše, ki krmijo mladiče v gnezdu še konec julija. Hrošči, škržati, kobilice, metulji in pajki so njihova glavna hrana in prav takrat jih je tudi največ.

Par si za gnezdo izbere duplo v drevesu, luknjo v zidu ali skalah, zasede pa tudi umetno gnezdilnico. Par, ki sem ga opazoval letos, je imel gnezdo za strešno lego stranišča v počitniškem naselju. Prva dva tedna je bila samica pri mladičih, samec pa je lovil. V zadnjem tednu sta lovila oba, in

Foto: B. Kozinc

Prevladujoč plen velikih skovikov, ki sem ju opazoval, so bili škržati in kobilice.

sicer od pol desete do četrte ure zjutraj. Ustrezal jima je približno poldrug hektar velik osvetljen predel med počitniškimi hišicami. Na svetlobi se rade zbirajo žuželke in pri lovu sta bila uspešna približno na vsakih 15 do 20 minut. Ponavadi se je ptica sprelatavala z drevesa na drevo, potem pa se neslišno spustila k plenu – večkrat tudi na tla. Mladiči so zapustili gnezdo 18. julija. Tega nočnega plenilca žuželk ogroža uvajanje plantažnih sadovnjakov in pretirana uporaba pesticidov v kmetijstvu.

Boris Kozinc

Za hitrejša merjenje na skupnih lovih ...

Predstavljamo vam rdeči piki Bushnell Hologlight in Bushnell Trophy

V povezavi z naravnimi procesi, ki potekajo v Sloveniji in okolici, se v zadnjem obdobju številčnost velike divjadi (predvsem jelenjad, divji prašiči) veča, na drugi strani pa se številčnost

male divjadi večinoma zmanjšuje oz. v zadnjih letih le ponekod ponovno počasi veča. Večanje številčnosti velike divjadi, še posebno divjih prašičev, prinaša tudi spremembe v zainteresiranosti lovcev ter pri načinu lova divjadi teh vrst. Tako so skupinski in skupni lovi čedalje pomembnejši za doseganje predpisanih načrtov odstrela omenjenih vrst divjadi, kar pa obenem od upravljavcev lovišč zahteva tudi ustrezne preventivne varnostne ukrepe na takih lovih.

Tovrstni lovi prinašajo določene zahteve oz. značilnosti tudi pri izbiri opreme, pri čemer imamo v mislih predvsem kaliber orožja, vrsto krogle in primerne optične pripomočke za hiter strel na premikajočo se divjad. Muhe in kovinski merki na puški preprosto niso več tako primerni, da bi dovolj hitro in natančno spravili v sklad obe točki. To še posebno, če smo prišli v zrela leta (žal nas je vedno več) in si moramo pri vsakodnevnih opravilih pomagati s korekcijskimi naočniki. Med novjšimi optičnimi pripomočki se v sedanjem času in pri omenjenem načinu lova čedalje pogosteje uveljavljajo optične namerilne naprave tipa **barvna ali rdeča pika** (angl. color point, red point, single dot), ki se uporabljajo za **hitro streljanje na premikajočo se cilje**. Večina teh naprav je brez povečave, z različno obarvanimi namerilnimi znaki – optičnimi merki (pika, krog, križ ...), pri čemer s pomočjo svetlobne diode na enostransko zrcalno steklo odseva obarvana pika, ki predstavlja optični merki. Tako je zasnovana tudi **Bushnell Trophy**.

Za razliko od velike večine tovrstnih naprav uporablja naprava **Bushnell Hologlight**, ameriškega proizvajalca Bushnell, nekoliko drugačno tehnologijo, ki je bila sprva razvita za vojaške potrebe. Srečujemo se z dvo- ali tridimenzionalnim prikazovanjem slike objekta s pomočjo vgrajenega laserskega žarka. S cepljenjem laserskega žarka nastaja možnost, da je objekt osvetljen in posnet z različnih smeri. Pri prikazovanju so različni koti posnetka prikazani tako, da sliko vidimo tridimenzionalno. Ta tehnologija omogoča, da lahko kot optični merki uporabimo kateri koli objekt. To pomeni, da lahko obliko križa v isti napravi z ustreznimi steklenimi ploščami, ki jih po želji menjamo, spremenimo kadar koli. Standardna oblika optičnega merka pri modelu Bushnell Holo-

sight 51-0021 je prikazana na fotografiji. Glede na različne svetlobne razmere pri lovu je mogoča 20-stopenjska nastavitve osvetljenosti optičnega merka.

Takšna konstrukcija naprave omogoča, da vidimo optični merki, kot bi bil projiciran 50 jardov pred nami (1 jard = 0,9144 m), pri čemer v resnici ne gre za nikakršno projiciranje žarkov na tej razdalji. To hkrati pomeni, da je uporaba naprave dovoljena povsod, kjer je dovoljena uporaba t. i. rdečih pik. Razdalja naprave od očesa strelca ni pomembna, kar olajša uporabo obstoječih montažnih delov. Pri tem je treba omeniti, da je spodnji del naprave serijsko opremljen z montažo weaver, kar pomeni, da je za večino pri nas najpogostejše uporabljenih montaž potrebna uporaba ustreznih adapterjev (prilagoditvenih delov). Tako se nekoliko poveča oddaljenost naprave od cevi pu-

dela rdečih pik Bushnell nista izjemi. Merjenje z obema modeloma Bushnellovih rdečih pik je preprosto: skozi napravo gledate z obema očesoma, pri čemer piko namerite na točko, kamor želite, da bi priletela krogla. Toliko časa, kolikor lahko vidite piko, ni prav nič pomembno, kje je vaša glava.

Trenutne naprave **Bushnell Hologlight** so že tretja generacija tovrstnih izdelkov, na voljo pa so trije različni modeli. Pri modelu 51-0021 sta vir napajanja dve bateriji 1,5 V AA, ki omogočata približno 40-urno delovanje, medtem ko omogočata baterijska vložka AAA pri obeh modelih XLP 100-urno delovanje. Naprava sicer avtomatično opozarja na izpraznjene baterije. Vse, ki uporabljamo podobne namerilne naprave, so izkušnje verjetno naučile, da je vedno koristno imeti s seboj rezervne baterije! Že uporabljene baterije namreč v mrazu še hitreje opešajo, tako da se lah-

Rdeča pika Bushnell Hologlight

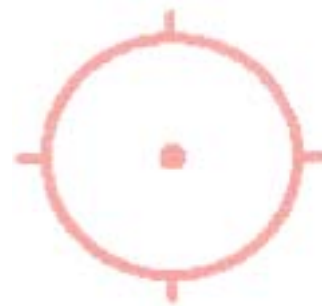

Foto: J. Mehle

ške, kar sicer ni zaželeno. Montaža rdečih pik na puško naj bi bila za hitro in natančno streljanje čim nižja.

Hitro merjenje z obema očesoma

Pri streljanju s tovrstnimi napravami mora strellec gledati z obema očesoma, kar ima veliko prednosti (široko vidno polje, hitro ujetje cilja ...), obenem pa terja, vsaj v začetku, nekaj vaje. Ker strellec gleda z obema očesoma naenkrat, ponavadi tovrstne naprave nimajo povečave, pri čemer tudi oba predstavljena mo-

Standardna oblika optičnega merka pri modelu Bushnell Hologlight 51-0021

Polhov paprikaš s svežimi gobani in zapečeno ribano kašo

Za 6 do 10 oseb potrebujemo:

2 do 3 kg svežega poljškega mesa, 1 kg sesekljane čebule, dva sveža korenčka, dva stroka česna, dve žlici sesekljane peteršilja, žlico mlete paprike, dve žlici paradižnikove mezge, kozarec rdečega vina, naribano peteršiljevo korenino, sol, poper, žlico svinjske masti, žlico polhove masti, 500 g svežih gobanov (jurčki, brezov goban, turki ...), 100 g kisle smetane, 500 g ribane kaše, dve jajci, 150 g ribanega sira.

Polhe razsekamo na četrtine ter jih oplaknemo z vodo.

V kozici na svinjski in poljški masti pražimo sesekljano čebulo, naribano korenje in peteršiljevo korenino. Ko vse skupaj porjavi, jed posolimo in zalijemo z zajemalko dobre juhe. Pokrito dušimo pol ure ob stalnem mešanju.

Nato odkrijemo, dodamo polšje meso, ga opražimo, dodamo narezane in dobro oprane gobe, potresemo s papriko, dodamo paradižnikovo mezgo, prilijemo dva litra vroče divjačinske osnove, kozarec vina in pokrito dušimo še dvajset minut.

Medtem v slanem kropu skuhamo ribano

kašo. Odcejeni primešamo stepeno jajce in nariban sir. Zložimo v pomaščeno ognjevarno posodo ter zapečemo v vroči pečici.

Postrežemo kot prilogo k poljšemu paprikašu, v katerega po želji, preden postrežemo, vmešamo dve žlici kisle smetane.

Matjaž Erzar - Matichek
prmaticku@siol.net

Kulinarični kotiček

Foto: M. Erzar

Foto: B. Leskovic

Čeprav je rdeča pika Bushnell Trophy primernejša za uporabo na šibrenicah ali pištolah, se je dobro izkazala tudi, ko smo jo s primernimi prilagoditvenimi montažnim mostom, ki ga je izdelal puškar, namestili na spodnje Suhlove montažne dele, kamor je sicer montiran strelni daljnogled, povečave 6 x 42. Odmik od cevi je res nekoliko velik, a pri streljih na krajše razdalje (do 60 m) je uporaba te naprave veliko bolj navduševala kakor pri merjenju z enim očesom po kobilici in muhi.

ko zgodi, da ostanemo brez tega pripomočka na skupnem lovu ravno v najbolj neugodnem trenutku. **Bushnell HoloSight** ima vgrajen tudi sistem, ki avtomatično, 8 ur potem, ko smo se zadnjikrat dotaknili gumbov na njej, izključi napravo in tako varuje

baterije pred nezaželenim izpraznjenjem.

Bushnell HoloSight omogoča izredno hitre strele na krajših razdaljah; do razdalje 60 m praktično »v piko«, lovsko uporabna v pogonih pa zanesljivo deluje do 100 m. Naprava je tudi vodo-

tesna in trdno izdelana, da se ob streljih namerilna točka ne premika. Omenimo še, da naprava nima paralakse, kar pa je sicer pri hitrem streljanju na premikajoče se cilje manj pomembno.

Druga Bushnellova optična pika, ki smo jo preskušali, se imenuje **Bushnell Trophy 1 x 28** s 4 rdečimi in 4 zelenimi oblikovno spremenljivimi optičnimi namerilci; rdeči se uporabljajo v dobrih svetlobnih razmerah, zeleni pa navadno pri slabih. Ta naprava je nekoliko preprostejša in se največ uporablja na pištolah in puškah šibrenicah, čeprav je na krajše daljave prav tako koristna na risanicah.

Uporabnost je odvisna tudi od montažnih delov

Za montažo vseh opisanih »optičnih svetlobnih pik« na puške, kakor jim pravimo po domače, **potrebujemo posebne prilagoditvene montažne dele**, ki so pretežno na osnovi »lastovičjega repa«. Dandanes je vedno več šibrenic in risanic, na katerih so že tovarniško urezani prilagoditveni žlebovi za montažo »optičnih pik« ter strelnih daljnogledov. Za puške brez prilagoditvenih žlebov pa je treba kupiti posebne prilagoditvene dele za osnovo, s

pomočjo katere bomo napravo lahko montirali na puško in jo pristrelili. Te so še posebno priljubljene za montažo svetlobnih pik na puške »pumparice« in avtomatske puške in jih lahko montiramo tudi brez puškarjeve pomoči.

Odločitev, kateri optični pripomoček uporabljati pri skupnih lovih, je odvisna od nekaterih objektivnih dejavnikov, predvsem pa od vsakega posameznika posebej. Oba že dalj časa uporabljata rdeče pike, ki se pri hitrih streljih na kratkih razdaljah zanesljivo in odlično izkažejo, saj omogočajo, da izredno hitro najdemo in namerimo v cilj. Seveda pa je tudi v takih razmerah še vedno treba pred strelom dobro oceniti, katera žival je in moramo biti prepričani v varnost pri morebitnem strelu (ozadje in možnost odboja krogle ali njenih delcev). Zanesljivo pa je pri uporabi takih ali drugačnih naprav in pripomočkov pri hitrem streljanju na premikajoče se cilje potrebna vaja. Uporaba naprav Bushnell HoloSight in Bushnell Trophy je mogoča tudi na kratkocevnem orožju in na šibrenicah, kjer jih priporočajo predvsem slabšim strelcem.

B. Leskovic in mag. J. Mehle

Tone Korošca, ki je umrl 4. 3. 2006.

Rodil se je 30. 6. 1930 v vasi Čilpah, kjer je tudi sklenil svojo življenjsko pot.

V LD Trebelno se je včlanil leta 1958, lovski izpit pa je opravil leta 1962 pred izpitno komisijo ZLD Novo mesto.

Vse od leta 1975 pa do leta 1994 je bil družinski kinolog in eden izmed ustanovnih članov LKD Novo mesto.

Ko je leta 1975 naša LD razvila svoj lovski prapor, je bil Tone njen prvi praporščak. Kot poštvalnega praporščaka so ga poznali daleč naokrog, saj je družinski prapor vestno in ponosno nosil na prireditvah in pogrebi kar 21 let.

Lovska zveza Slovenije je Korošca za delo v lovski organizaciji odlikovala z znakom za lovske zasluge.

Dragi Tone, številni lovski prapori so se zgrnili ob tvojem grobu in nešteto lovcov se je poslovilo od tebe, kar je pričalo, kako priljubljen si bil v zeleni družini.

Člani lovske družine Trebelno se ti zahvalujemo za vse, kar si storil za našo družino. Vedno se te bomo spominjali po tvoji šegavosti in preprostosti.

LD Trebelno – A. V.

Na cvetno nedeljo 2006 smo se znanci, prijatelji, predvsem pa lovci na pokopališču na Bizeljskem poslovi od svojega rojaka, dobrega lovca in spoštovanega krajana **Ivana Malusa**, ki je umrl po kratki bolezni 5. 4. 2006.

Ivan se je rodil 7. 10. 1928 na manjši kmetiji v Stari vasi na Bizeljskem. Otroštvo mu je minevalo med kmečkimi opravili in delom v vinogradu. Šolo je obiskoval v domačem kraju, vendar ga je prekinila vihra 2. svetovne vojne. Okupator ga je skupaj z mnogimi Bizeljci preganjal v Nemčijo, kjer je preživel štiri trpka in žalostna leta. Po koncu vojne in ob vrnitvi domov je sodeloval pri obnovi porušene domovine in nadaljeval šolanje. Delal je v okrajnih organih oblasti, bil matičar na Blanci, sekretar na KZ Bizeljsko in na Slovin - Brežice, kjer se je tudi upokojil.

Kot kmečki otrok je bil tesno povezan z naravo, še posebno je ljubil vinogradništvo. Že leta 1952 se je včlanil v lovsko organizacijo, najprej v rodno Bizeljskem, potem pa, zaradi službene preselitve, v Brestanici. Tam je od leta 1956 do 1963 opravljal funkcijo tajnika LD. Po vrnitvi na Bizeljsko je od leta 1963 naprej opravljal odgovorne funkcije v LD, pa tudi Lovski zvezi Posavje - Krško. Več let je bil tajnik, blagajnik, predsednik nadzornega odbora. Od leta 1979 do 1989 je bil starešina LD Bizeljsko.

Vse prevzete funkcije je opravljal dosledno, natančno ter izjemno pošteno. Za vzorno delo je bil odliko-

van z znakom LZS za lovske zasluge in redom III. stopnje.

Svoje strokovno znanje je vedno rad prenašal na mlajše tovariše. Vsi, ki smo ga poznali, poznali pa sta ga tudi bližnja in daljna okolica z ene in druge strani Sotle, smo ga spoštovali kot zavednega državljana, priznanega strokovnjaka in dobrega prijatelja. Čeravno zadnja leta ni več mogel hoditi na lov, ga bomo pogrešali na brakadah, pri lovski koči in povsod.

Naj mu bo lahka domača bizeljska zemlja, klic lovskega rogov pa zadnji pozdrav lovske prijateljeve.

LD Bizeljsko – V. R.

Sklenila se je življenjska pot dolgoletnega člana LD Tabor Sežana, **Jakoba Turka**. Njegovo utrjeno srce se je ustavilo 3. 4. 2006.

Jakob se je rodil 1. 2. 1927 v kmečki družini v Predjani pri Pustoljci. Že kot otrok je občutil trdoto tedanjega življenja. Leta 1943 je praktično še kot otrok, star komaj 16 let, odšel v NOB. Bil je bорец zaščitnega bataljona 9. korpusa. Prejel je 2 medalji za hrabrost in medaljo za zasluge za narod. Po vojni je služboval v takratnem MNZ v Ljubljani, nazadnje, pred upokojitvijo, pa pri takratni mejni Milici v Sežani.

Njegova lovska pot se je začela leta 1955, ko je vstopil v LD Tabor - Sežana. Z njim je LD pridobila izredno prizadevnega in pravičnega lovca, saj je že naslednje leto prevzel tajniške posle LD Tabor - Sežana in deloval kot tajnik (1956-1978), vse dokler mu je zdravje to dopuščalo. Od leta 1978 do 1984 je bil član UO LD Tabor - Sežana. Žal je leta 1984 hudo zbolel, tako da je bil do svoje smrti dializni bolnik. Kljub bolezni je leta 1987 častno prevzel v varstvo družinski prapor. S ponosom je ostal praporščak vse do svoje smrti, čeravno je večkrat potreboval zamenjavo, kadar mu je bolezen izčrpala moč.

V lovski družini je bil Jakob cenjen in spoštovan zaradi njegove

delavnosti, poštenosti in plemenitega odnosa do narave in lova.

Kot zasluženega člana LD ga je LZS odlikovala z znakom za lovske zasluge in redom III. stopnje.

V prebujajoči se pomladi smo se s smrekovo vejico z leve strani klobuka od njega poslovili sežanski lovci pa tudi njegovi soborci, sodelavci in krajan. Čeprav smrt konča vsako življenje, ne more pa uničiti plodov dela, ki jih je umrl pustil za seboj. Prav po svoji zapuščini bo ostal Jakob Turk še dolgo v spominu lovskega tovariša.

LD Tabor - Sežana – R. B.

Vlada Triplata, ki je umrl 5. 4. 2006.

Vlado se je rodil leta 1932 v Zgornjem Razborju. Njegov oče je bil kmet oziroma grofovski najemnik. Vlado je moral kot najstarejši otrok pomagati pri vseh delih na kmetiji ter hoditi v šolo v Razborje. Tam je tudi spoznal prve divje živali, saj je bilo tamkaj precej srnjadi, gamsov in velikih petelinov, z Uršlje gore pa je spomladi donela svatovska pesem ruševcev. V Mežico je prišel leta 1947 in se zaposlil v rudniku Mežica. Končal je poklicno rudarsko šolo in leta 1961 tudi rudarsko nadzorniško šolo. Rudarskemu poklicu je ostal zvest vse do upokojitve leta 1982.

V LD Peca Mežica je bil sprejet leta 1955, lovski izpit pa je opravil leta 1956. Prvih korakov lovstva se je učil od starejših lovcov, pozneje pa je zelo veliko lovil skupaj z žal že pokojnim Mirkom Lamprehtom. Zadnja leta, ko je bil že bolan, pa mu je bil v oporo pri lovu njegov sin Drago, ki je tudi lovec in član LD Peca - Mežica. Zaradi marljivosti je že leta 1962 sprejel mesto gospodarja LD in to funkcijo opravljal kar 16

let. Starešina LD je bil eno mandatno obdobje, od leta 1981 do 1983, nato pa je bil od leta 1988 do 1991 ponovno gospodar LD. Bil je tudi eden od ustanoviteljev Lovskega okteta LD Peca - Mežica in njegov dolgoletni član. Za zasluge v lovstvu je bil Triplat odlikovan z znakom za lovske zasluge in redom III. stopnje.

Dragi Vlado, ostal nam boš v trajnem spominu kot dober prijatelj in velik ljubitelj divjadi in narave. Pri nadaljnjem delu naše LD nas bodo vodila tvoja dela, nasveti in lovsko tovarstvo.

LD Peca - Mežica – M. M.

Ko so dodobra ozeleneli domači gozdovi in se je iz njih že slišal bahav in močan glas kukavice, znanilke prebujajoče se pomladi, je 19. 4. 2006 umrl in se pre-

šil v večna lovišča dolgoletni član LD Podgorje **Milan Šumplfi**.

Rodil se je 18. 9. 1922 v številni kmečki družini v Podgorju pri Slovenj Gradcu. V svojih najboljših letih je občutil vse grozote 2. svetovne vojne. Že leta 1942 je bil mobiliziran v nemško vojsko, poslan na fronto v Afriko, od koder je pobegnil in se predal 8. angleški armadi. Od tam so ga poslali v razna mednarodna taborišča, nakar je nazadnje pristal v Franciji. Usoda je hotela, da je kljub stalnim nevarnostim in trpljenju, ki ga je obkrožalo, preživel in se leta 1946 vrnil domov.

Kmalu po vrnitvi je prevzel domačo kmetijo, se poročil in ustvaril družino. Vseskozi je bil napreden kmetovalec in svetovalec svojim naslednikom. Že v otroštvu je začutil simpatijo do lovstva, čemur sta pripomogla njegov oče, že prej pa tudi ded, ki sta bila oba vneta lovca. Že leta 1946, po svoji vrnitvi, je sodeloval pri ustanovitvi Lovske družine Podgorje, kateri je bil zvest vse do svoje smrti. Opravljal je številne funkcije v UO in NO LD: bil je statističar (od l. 1946 do 1950), lovski čuvaj od leta 1953, tajnik LD (od l. 1956 do 1964), gospodar (od l. 1964 do 1972) in kar 8 let starešina LD (od l. 1972 do 1980), ob tem pa je bil tudi revirni vodja. Sodeloval je tudi v občinskih in medobčinskih organizacijah: v komisiji za gojitev gamsa in ruševca na Uršlji gori, bil je član Sveta gozdnih posestnikov pri SO Slovenj Gradec, član občinske komisije za lovstvo, delegat naše LD pri ZLD Maribor ter pobudnik in podpisnik Listine o pobratenu z LD Šentilj v Slovenskih goricah. Za svoje aktivno delo je prejel številna odlikovanja: znak LZS za lovske zasluge ter reda III. in II. stopnje in še številna druga priznanja, bodisi v pisni ali besedni obliki.

Veliko je storil za naše lovstvo, še posebno za LD Podgorje. To je najzgovorneje potrdila množica lovske tovaršev, ki ga je pospremila na njegovi zadnji poti in tako znova dokazala, da smo izgubili lovca z bogato in preizkušeno preteklostjo. S ponosom se ga bomo spominjali po številnih njegovih delih, ki jih ohranja lovska družina, in po iskrenem prijateljskem odnosu, ki ga je kazal do svojih lovske tovaršev.

LD Podgorje pri Slovenj Gradcu – J. P.

Iz lovske vrste so za vedno odšli tudi:

Franc Kumer, LD Braslovče, * 29. 9. 1910, † 15. 2. 2006.

Franc Ramšak, LD Braslovče, * 17. 7. 1941, † 28. 8. 2006.

Stane Glojek, LD Šmartno ob Paki, * 27. 4. 1938, † 2. 9. 2006.

Jožef Mravljak, LD Jamnica, Prevalje, * 10. 3. 1934, † 23. 5. 2006.

Vladimir Dašič, LD Bovec, * 1. 6. 1946, † 10. 8. 2006.

Aleš Thaler, LD Železniki, * 29. 1. 1966, † 17. 8. 2006.

Stanislav Vajnhandl, LD Velka, * 2. 4. 1968, † 20. 8. 2006.

Jože Mlakar, LD Iga vas, * 6. 1. 1932, † 22. 7. 2006.

Bojan Gogala, LD Sodražica, * 9. 10. 1932, † 8. 8. 2006.

Ciril Rudolf, LD Rakek, * 6. 3. 1935, † 5. 7. 2006.

Jože Milavec, LD Rakek, * 20. 11. 1947, † 16. 8. 2006.

Ivo Nograšek, LD Šmartno, * 3. 4. 1927, † 29. 7. 2006.

Karol Bartol, LD Loški Potok, * 24. 6. 1935, † 1. 8. 2006.

Vojo Carel, LD Stara Fužina, * 29. 3. 1949, † 6. 12. 2005.

Božo Janežič, LD Kamnik, * 24. 8. 1923, † 7. 7. 2006.

Drago Kos, LD Pišce, * 10. 8. 1932, † 26. 7. 2006.

Srečko Špacapan, LD Lijak, * 11. 10. 1947, † 28. 1. 2006.

Slavko Kostevc, LD Cirkulane, * 23. 5. 1928, † 24. 6. 2006.

Franc Avbelj, LD Moravče, * 1. 11. 1946, † 6. 7. 2006.

Beno Pesek, LD Moravče, * 26. 11. 1926, † 12. 6. 2006.

Štefan Špilak, LD Grad Kuzma, * 21. 10. 1920, † 23. 7. 2006.

Franc Končar, LD Laze, * 11. 8. 1928, † 26. 6. 2006.

Ivan Brenčič, LD Hotedršica, * 1. 4. 1908, † 18. 4. 2006.

Jože Čarman, LD Senčur, * 21. 8. 1926, † 17. 8. 2006.

Umrlim časten spomin!

Enodnevna delavnica - prinašanje

Prinašanje je ena izmed bistvenih sestavin dela psov ptičarjev. Naši psi prihajajo iz raznih šol, pri večini pa je prav **prinašanje** najbolj pereč problem. Zato smo letos prvič organizirali enodnevno delavnico na temo prinašanja. Konec avgusta smo gostovali na Štajerskem, v LD Pernica, kjer smo bili deležni res prijaznega sprejema in prijetnega vzdušja.

Z inštruktorjem **Davidom Pogčnikom** sva se na pot proti Štajerski podala »do zob oborožena« z raznimi pripomočki (prinosila, povodci, igrače, priboljški in še in še), družbo pa nama je delala tudi Fina, nemška kratkodlaka ptičarka.

Pri lovskem domu LD Pernica

Zanesljivo, trdno in pozorno sedenje psa pred vodnikom je eden ključnih elementov, ki zagotavlja poznejše umirjeno oddajanje uplenjene divjadi vodniku.

Psa spodbudimo, da sam z veseljem trdno prime prinosilo in se izogibamo morebitnim bolečim konfliktom, ki kvarno vplivajo na nadaljnje učenje.

Igra vodnika s psom mora biti dinamična, z izrazito mimiko telesa in spodbudnim glasom. Tako pri mladem psu spodbudimo zanimanje za sodelovanje, hkrati pa dosežemo, da morebitni moteči vplivi iz okolja ne prevladajo nad željo po stiku psa z vodnikom.

so bili že zbrani vodniki z mladimi psi, ki bodo letos opravljali jesensko preizkušnjo. Po uvodnem predavanju inštruktorja Davida smo »stvari iz teorije« preizkusili tudi v praksi. Prav pri tem se je pokazal problem, ker psi večinoma niso bili seznanjeni s pravilno igro, ki je del vzgoje mladička in temelj, na katerem gradimo pravi odnos vodnik – pes. Kmalu so psi (in predvsem vodniki) ugotovili, kako se stvari streže. Nato jim je inštruktor natančno razložil in pokazal sistem učenja s pozitivno motivacijo, kjer jih je seznanil tudi z uporabo klikerja oz. markerjev.

Navdušenje med vodniki je bilo očitno, saj so imeli priložnost v živo videti hitre in natančne odzive psov na takšen način učenja.

Po osvojenem »predznanju« je inštruktor vodnike poučil, kako psa spodbujati za prinašanje, v pravilnem držanju predmeta (in pozneje divjadi) in predvsem, kako pri psu sploh zbuditi in spodbuditi veselje do prinašanja. Natančno jim je razložil, kje nastajajo težave in kako se pri šolanju izognemo ustvarjanju morebitnih konfliktov, zaradi katerih lahko psi »odpovedo«.

Pri vseh sodelujočih psih se je pokazalo, da imajo odlične za-

snove za prinašanje in da ob pravilnem nadaljnjem šolanju s tem ne bi smeli imeti težav. Prav vsi so namreč z lahkoto opravili prehod s »klobase« na posebno prinosilo, narejeno iz lisičjega kožuha.

V drugem delu delavnice sem (podpisana) vodnikom razložila, kako se opravi *iskanje po vlečki* in *prosto iskanje* izgubljene divjadi. Pri tem je pomembno pravilno izkoriščanje terena in vetra, bistveno pa je tudi, kako pred opravljanjem posamezne naloge psa pripravimo na delo. Potem smo teorijo preskusili v praksi, kjer so psi svoje vodnike razveselili s pravim poslušom za to delo.

Pravilno naučeno prinašanje prinosila, veselje do dela in zaupanje psa v vodnika so temelji, brez katerih ni poznejšega zanesljivega prinašanja uplenjene divjadi.

Enodnevna delavnica učenja prinašanja se je pokazala kot zelo koristna dopolnitev v procesu šolanja, zato smo trdno odločeni, da bomo s tem nadaljevali. Prihodnje leto nameravamo organizirati še več takšnih delavnic in prepričani smo, da uspeh ne bo izostal. Upamo, da se bodo v prihodnje za udeležbo na delavnicah odločali tudi vodniki s čim mlajšimi psi (od 4 mesecev naprej). V zgodnji starosti namreč veliko lažje dosežemo pravi odziv psov na tovrstno obliko šolanja. Predvsem pa bi radi dosegli, da bi vodnikom in njihovim štiri- nočcem predstavili učenje prinašanja kot pozitivno izkušnjo, ki bo pozneje psu omogočala zanesljivo uporabo v praksi.

Andreja Strajnar,
Društvo ljubiteljev ptičarjev

Nemški prepeličar, vsestransko lovsko uporaben pes

O tej pasmi je bilo napisanega že veliko, predvsem, da je vsestransko uporabna in primer- na za naša lovišča, seveda ob primerni šoli in spretni vodniko- vi roki. Tudi dejstvo, da ta pes spada samo v lovske roke, pove svoje. V Sloveniji se je pasma zelo razširila po 2. svetovni voj- ni, najbolj po letu 1960, za kar ima nedvomno največ zaslug **Slavko Kovač** iz Celja. Pred 70. leti, natančneje 18. in 19. 10. 1936, je bila prva tekma prepe- ličarjev na Slovenskem v Šmart- nem pri Litiji. Prijavljena sta bila dva psa za mladinsko vzrejno tekmo in dva psa za uporabnost- no tekmo.

Ob tako visokem jubileju v letošnjem koledarju kinoloških prireditev nisem zasledil razpisa republiške KAJ? za uporabnost- no tekmo za nemške prepeličar- je. Sedemdesetletnica prve tek- me na Slovenskem se pozablja. Zakaj to omenjam? To čudovito pasmo sem imel in spoznal njene kakovosti kot vodnik že pred tridesetimi leti. Takrat je za to pas- mo skrbel Slavko Kovač. Morda bo moje skromno pisanje spod- budilo koga od članov Društva ljubiteljev nemških prepeličarjev, da bo ob tej pomembni obletnici prijel za pero in nam še kaj več napisal o sedanjem in prihod- njem delu s prepeličarji.

O prvi tekmi pri nas je bilo v Lovcu objavljeno obširno poro- čilo, ki ga štejem za dobro popot- nico tej pasmi. Tekma je bila za-

res uspešna in pasma se je zelo uveljavila.

Citat iz objave v omenjenem gradivu: »Po tekmi, katere potek smo z zanimanjem zasledovali, smo prišli do zaključka, da se z nemškim prepeličarjem, pod po- gojem, da je pes dobro izučen, da izvrstno loviti. V prvi vrsti bi ti psi prišli v poštev za poklicne lovce, ki smo jih pa na tej tekmi žalibog pogrešali, tako kot vod- niki, kakor tudi kot gledalce. Ti psi so za naša večinoma gozdna lovišča s svojimi prostranimi in poraslimi hribi lahko najboljši pomočniki lovca, ker gonijo glas- no, ne daleč, so izredno pametni, ubogljivi in vodljivi, imajo zelo dober nos, za katerega jih lahko marsikaterega druga upošteva- na pasma opravičeno zavida, ki opravijo krvno sled, so sijajni v vodi in zelo ostrí na roparice.

Prepeličarka Asja, zmagovalka UP po umetnem KS; Šentjošt, 21. 5. 2005. Vodnik Bojan Habjan

Inž. Ernest Puschmann s tremi nemškimi prepeličarji na prvi UP v Jugoslaviji jeseni 1936

Česa želite še več? Nemški pre- peličar je tudi samo do 50 cm vi- sok, kljub temu močan in ne- utrudljiv. Ker je prvi poskus že tako dobro uspel, sem prepričan, da se bo ta uporabljiva pasma v bodoče v naših krajih udomačila in da bomo še večkrat imeli prili- ko, da vidimo te pse, kako delajo in to ne samo na naših tekmah.« Konec citata.

Bojan Habjan

Uporabnostna preizkušnja lovskih psov po umetnem KS

Uporabnostna preizkušnja lov- skih psov po umetnem krv- nem sledu je potekala v lovišču

LD Bistra 24. 6. 2006 v okviru načrtovanih prireditev LKD Ko- roške. Vodja prireditve je bil **Ve- ster Kos**, preizkušnje se je ude- ležilo osem psov. Pet psov je preizkušnjo uspešno opravilo, trije pa je niso. Štirje psi so opravi- li preizkušnjo s III. nagradnim razredom. Največ točk in I. na- gradni razred je osvojil barvarski barvar **Žik** psarne Lovske z vod- nikom **Silvom Kosteličem** iz Kočevja.

Na preizkušnji so delo psov ocenjevali kinološki sodniki: **Slav- ko Žlebnik, Bojan Deberšek, Marjan Kodrun in Franc Sve- tec**. Preizkušnja je potekala v prijetnem vzdušju in lepem vre- menu na Ježevem v (LD Bistra).

Udeležencem, ki niso uspeli opraviti preizkušnje, želim več uspeha prihodnjič.

Anton Polovšek

Udeleženci junijske uporabnostne preizkušnje po KS na Ježevem vrhu

Predvidena legla lovskih psov

Nemški lovski terierji (SLRLt):

O: 5/I, m: 5/II, 10. 8.,
Zorko Pucer,
Lepovče 2/a,
1310 Ribnica.

Beagli (SLRBg):

O: 5/I, m: 5/I, 29. 6.,
Bojan Valenčič,
Navratilova pot 2,
8330 Metlika.

Brandel braki (SLRBBr):

O: 5/I, m: 5/I, 6. 6.,
Cvetko Skok,
Planina 3, 1336 Vas.

Kdl. ist. goniči (SLRGik):

O: 4/II, m: 4/I, 13. 9.,
Danilo Kozlovič,
Trsek 23,
6273 Marezige.
O: 4/I, m: 5/I, 11. 9.,
Lucijan Anton Bubnič,
Strunjan 100,
6320 Portorož.

Brak-jazbečarji (SLRBj):

O: 5/I, m: 4/I, 8. 9.,
Karel Žezlina,
Brje 28, 6223 Komen.
O: 5/I, m: 4/I, 4. 6.,
Ignacij Sadar,
Marinča vas 22,
1303 Zagradec.

Mali münsterlandci (SLRMm):

O: 4/JZP - 143,
m: 4/ŠPP - 194, 17. 9.,
Matija Tonja,
Sv. Duh 214, 4220 Škofja Loka.

Nemški prepeličarji (SLRPr):

Serci;
O: 5/II, m: 5/I, 4. 10.,
Viktor Baš,
Litjska c. 18,
1275 Šmartno pri Litiji.
O: 5/I, m: 5/I, 13. 10.,
Božidar Horaček,
Koče 75, 6258 Prestranek.

28. 8. 2006
Kinološka zveza Slovenije

Mali oglasi

Orožje in optika

Prodaj risanico Mannlicher Schönaauer M 1950, kal. 7 x 64, s str. daljnogledom proizvajalca Schmidt & Bender 6 x 42 (Suhlova montaža). Cena 1.200 €. Tel.: 041/376-491.

Prodaj risanico – prelamačo, ZBK – 110, kal. .222 Rem., s str. daljnogledom 4 – 12 x 40. Tel.: (01) 787-00-61.

Prodaj puško trap Sabatti – Olimpo. Puška je bila malo uporabljana. Cena 150.000 sit. Tel.: 041/748-595.

Kupim vložno cev, kal. .22 Mag., za šibreno cev, kal. 12. Tel.: 041/411-520.

Prodaj Suhlovo šibrenico, kal. 12 – 12, z vložno cevjo kal. .22 Hornet, s str. daljnogledom Zeiss 4 x 32 (Suhlova montaža). Puška je kot nova. Prodaj tudi **boroveljsko karabinko**, kal. 7 x 64. Tel.: 040/897-257.

Prodaj karabinko classic Mannlicher, kal. 7 mm Rem. Mag., z originalnimi montažnimi deli. Cena 1.200 €; samo za resne kupce. Tel.: 031/314-627.

Prodaj 60 kosov nabojev, kal. 8 x 68 S Hirtenberger, 13,0 g, in 40 kosov nabojev 8 x 68 S Nosler 13,0 g. Tel.: 041/ 749-053.

Prodaj bogato gravirano lovsko šibrenico – peteliniko, kal. 16 – 16. Tel.: 031/360-997.

Prodaj dobro ohranjeno karabinko Mauser, Mod. 66 S, kal. 6,5 x 68, s str. daljnogledom Zeiss 1,5 – 6 x 42 in 90 nabojev. Puška je primerna za lov gamsov. Cena 290.000 sit. Tel.: (07) 818-01-09, ob 16. uri.

Ugodno prodaj karabinko, kal. 8 x 57 IS. Cena po dogovoru. Tel.: 041/690-846.

Prodaj češko bokarico, kal. 12/7 x 65 R, s str. daljnogledom Zeiss 6 x 42, **omaro** za 4 puške in **pištolo**, kal. 9 mm RT. Tel.: (01) 895-13-49.

Prodaj bokarico ZH, kal. 7 x 57R/16 z menjalnimi cevmi 16/16 in str. daljnogledom Zeiss 4 x 32; **karabinko**, kal. 7 x 64 s str. daljnogledom 4 – 6 x 32 (Suhlova montaža); **karabinko ZH**, kal. 7 x 57, s str. daljnogledom 4 – 10 x 44, ter **dvogled** 8 x 56 in **str. daljnogled** 4 – 12 x 56 Tasco (novi!). Tel.: 031/380-448.

Prodaj novo, neuporabljano risanico – prelamačo, kal. .308 Win. Tel.: 051/332-567.

Prodaj ohranjeno češko bokarico, mod. ZH 121, kal. 16/16. Cena 40.000 sit. Tel.: 031/508-018.

Prodaj lovsko risanico ZH, kal. 7 x 64 in okrog **50 lovskih trofej**. Slavko Zupan, Matenja vas 53, 6258 Prestranek.

Prodaj Suhlovo tricevko, kal. 12 – 12/7 x 65 R, s str. daljnogledom Meopta 6 x 42 (Suhlova montaža). Tel.: 031/684-692.

Lovski psi

Prodaj nemška tribarvna goniča, psa in psičko, stara 5

mesecev, cepljena, potomca nove linije v Sloveniji. Oče je uvožen plemenjak. Oba starša sta odličnjaka v delu in telesno. Tel.: (02)884-46-33 ali 031/613-302.

Prodaj nemške lovske terierje, mladiče, poležene 22. 7. 2006, cepljene, vrhunske vzrejne linije, potomce odličnih staršev. Tel.: (02)884-46-33 ali 031/613-302.

Prodaj 3 mesece staro brak-jazbečarko, črno, z ožigi, odličnih delovnih staršev. Tel.: 040/753-430.

Prodaj nemškega terierja, starega 4 mesece. Oče 5/I, VUP – 265,5 t, KS 79 t; mati: 5/I, VUP – 266 t, KS 148 t. Tel.: 041/318-899.

Prodaj vestfalske brak-jazbečarje (leglo 14. 8. 2006), odličnih staršev. Mladiči so cepljeni. Cena po dogovoru. Tel.: (03) 58-13-325 ali 031/530-755.

Prodaj brak-jazbečarja. Tel.: 041/209-012 ali (03) 57-25-293.

Prodaj dva nemška ptičarja – žimavca (leglo 6. 2. 2005) z opravljenim PZP, JZP in telesno oceno. Tel.: 041/717-464.

Prodaj resaste jazbečarje (leglo 28. 7. 2006). Oče 5/I, VUP; mati: 5/II. Tel.: (02) 87-85-174; 041/351-179, Ulbi.

Kupim šolanega psa za lov na divje prašiče in enega iz šolanega za delo po krvnem sledu. Tel.: 031/419-687.

Prodaj leglo vrhunskih nemških kdl. ptičarjev (10. 7. 2006). Mati, šolana delovna psica, hči Dagoberte Hoge-Haus, oče mednarodni šampion Kuman, 17 x CAC, 7 x CACIB, 9 x BOB, 5 x BOG, 3 x BIS, Derby Win. SLO 04. , K1.pob. DLP 06, A1, B1 – CACT – CACIT, HDHD-0. Kumar in Kastor sta tudi na voljo za paritev. **Ugodno prodaj tudi nemškega kdl. ptičarja**, starega 3 mesece, ali ga zamenjam za alpskega brak-jazbečarja z dobrimi lovskimi zasnovami (starega do 4 leta). Informacije in rezervacije: Psarna Od Kistanjske – Štrbac, Beli Manastir – HR; tel.: 00385-31-700-747 – ali GSM: 00385-91-530-56-76; web.vip.hr/ostrbac.vip

Psarna Temnarska, vodilna pri vzreji **delovnih resastih jazbečarjev** v Sloveniji, ima na voljo mladiče, ki obetajo odlične zasnove in vrhunsko delovno sposobnost. Oddaja mladičev bo v začetku oktobra. Informacije po tel.: 031/674-629.

Prodaj psičko pasme gordon (škotski) seter, staro 6 mesecev; lepo, zdravo. Tel.: 031/454-398.

Prodaj leglo obetajočih mladičev, nemških prepeličarjev – serceev, delovnih staršev. Vinko Otorepec, Vrbje 10, Žalec. Tel.: 041/809-143; (03) 571-75-95.

Prodaj leglo nemških lovskih terierjev, poleženih 2. 9. 2006. Zorko Pucer, Lepovčje 2A, Ribnica; tel.: 040/550-090.

Prodaj mlade bavarske barvarje. Tel.: (02) 823-54-81 ali 031/889-383.

Ugodno prodaj mladiče, nemške prepeličarje – serceev, stare 100 dni. Mešiček, Grobelno; tel.: 041/202-220.

Prodaj 2 psa in 2 psički pasme lovski terier (leglo 20. 7. 2006). Oče ima opravljeno VUP (2004) z 265,5 t in KS – II. n. r. Tel.: 031/322-212.

Drugo

Prodaj mladiče in košute damjakov za nadaljnjo rejo in jelene za odstrel. Tel.: 031/827-336.

Prodaj trop košut damjakov. Informacije po tel.: 041/630-539.

Prodaj race, fazane in jerebice za šolanje psov. Tel.: 041/717-464.

Prodaj terensko vozilo toyota landcruiser 3.0, letnik 98, kovinsko zelene barve, 3 vrata. Tel.: 031/ 620-936.

Na vašo srajco, kapo, kravato, jakno, nahrbtnik ipd. **vam izvezem logo vaše LD** ali kaj drugega. Tel.: 041/637-190.

Izdelujem gamsove čope (tudi iz dlake divjega prašiča, jelena in jazbeca). Tel.: (04) 51-41-181 ali 041/ 819-231, Basaj.

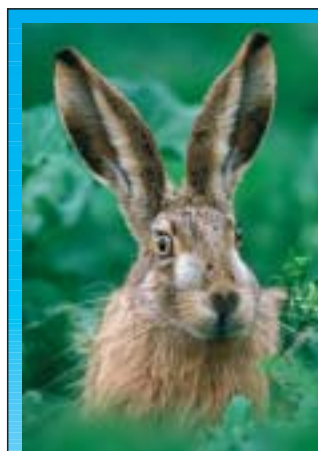
Izdelam vam umetne valilnice in krmilnice za ptice (več vrst), montiram lov-

OKTOBER									
Datum	Luna	Sonce		zora/mrak (navt.)					
		vzide	zaide	vzide	zaide	začet.	konec		
1. Ne	16:05	-----	7:00	18:43	5:55	19:47			
2. Po	16:40	0:23	7:01	18:41	5:57	19:45			
3. To	17:07	1:44	7:02	18:39	5:58	19:43			
4. Sr	17:30	3:09	7:04	18:37	5:59	19:41			
5. Če	17:50	4:34	7:05	18:35	6:01	19:39			
6. Pe	18:10	5:58	7:06	18:33	6:02	19:37			
7. So	18:31	7:22	7:08	18:31	6:03	19:35			☺
8. Ne	18:54	8:49	7:09	18:29	6:05	19:33			
9. Po	19:22	10:15	7:10	18:28	6:06	19:32			
10. To	19:59	11:38	7:12	18:26	6:07	19:30			
11. Sr	20:46	12:55	7:13	18:24	6:08	19:28			
12. Če	21:44	13:59	7:14	18:22	6:10	19:26			
13. Pe	22:51	14:49	7:15	18:20	6:11	19:24			
14. So	-----	15:26	7:17	18:18	6:12	19:23			☺
15. Ne	0:00	15:54	7:18	18:17	6:14	19:21			
16. Po	1:10	16:16	7:20	18:15	6:15	19:19			
17. To	2:18	16:34	7:21	18:13	6:16	19:17			
18. Sr	3:24	16:50	7:22	18:11	6:18	19:16			
19. Če	4:28	17:04	7:24	18:09	6:19	19:14			
20. Pe	5:32	17:18	7:25	18:08	6:20	19:12			
21. So	6:37	17:33	7:26	18:06	6:22	19:11			
22. Ne	7:43	17:51	7:28	18:04	6:23	19:09			☺
23. Po	8:51	18:12	7:29	18:03	6:24	19:08			
24. To	10:01	18:39	7:31	18:01	6:25	19:06			
25. Sr	11:11	19:14	7:32	17:59	6:27	19:05			
26. Če	12:18	20:00	7:33	17:58	6:28	19:03			
27. Pe	13:15	20:59	7:35	17:56	6:29	19:02			
28. So	14:03	22:09	7:36	17:54	6:31	19:00			
29. Ne	13:40	22:26	6:38	16:53	5:32	17:59			☺
30. Po	14:09	23:47	6:39	16:51	5:33	17:58			
31. To	14:32	-----	6:41	16:50	5:35	17:56			

ske trofeje (rogovja in roglje, čekane itd.) na naravne podložne deščice. Tel.: (01) 895-15-96.

Prodaj slavnostno lovsko obleko. Tel.: 041/ 760-179.

Prodaj kožuh medveda (preprogo), površine okrog 2 x 2 m. Tel.: 031/612-325.

KOLEDAR DIVJAD 2007

Trinajst vrhunskih posnetkov naše divjadi. Format: 34 x 48 cm + pasica za dotisk vaše firme.

CENA: 895 SIT

(Cena z 20 % DDV znaša 1.074,00 SIT.) Poštnino zaračunamo posebej.

Albrehtova 54, 1291 Škofljica
Tel./faks: (01) 366 72 98
GSM: (051) 22 66 89
e-mail: grmi.doo@siol.net

GRMI
d.o.o.

Vzrejna komisija KZS za brak-jazbečarje

obvešča,

da bosta v soboto, 4. 11. 2006,

SREČANJE LJUBITELJEV BRAK-JAZBEČARJEV in VZREJNI PREGLED ZA BRAK JAZBEČARJE,

ki bosta v Čemšeniku nad Trojanami pred lovskim domom LD Čemšenik (izhod z avtoceste na Trojanah, nato še 3 km naprej od Hotela Garni – pot bo označena).

Začetek bo ob 9. uri.

Kontaktna oseba za informacije je tajnica komisije Jožica Metelko Kraševac (Tel.: 041/647-216).

LOVSKO-KINOLOŠKO DRUŠTVO
GORICA - NOVA GORICA

ORGANIZIRA

ZAČETNI TEČAJ OSNOVNEGA ŠOLANJA LOVSKIH PSOV VP-1

Tečaj je namenjen šolanju mladih psov. Potekal bo dvakrat na teden v Volčah pri Tolminu v večernem času. Za člane LD, ki sofinancirajo delovanje LKD Gorica - Nova Gorica, je tečaj brezplačen, za preostale udeležence pa je cena tečaja 30.000.00 sit. Člani LKD imajo 50 % popust.

Tečaj se bo začel s teoretičnim delom v soboto, 4. 11. 2006, ob 9. uri, v Volčah.

Zadnji rok za prijavo na tečaj je 20. 10. 2006.

Pisne prijave sprejema Ivan Leban, Volče 94, 5220 Tolmin;
dodatne informacije po tel.: 041/695-660.

Vzrejna komisija KZS za brak-jazbečarje in LKD Celje

organizirata

IX. državno in II. lokalno uporabnostno tekmo za alpske brak-jazbečarje.

Tekmi bosta v soboto, 28. 10. 2006, v lovišču LD Ponikva.

Zbor bo ob 8. uri pred lovskim domom LD Ponikva, Slatina pri Ponikvi 47. Pisne prijave z obojestransko fotokopijo rodovnika pošljite tajnici komisije **Jožici Metelko Kraševac** na naslov: Zagaj pri Ponikvi 17, 3232 Ponikva, do 14. 10. 2006.

Tekmovali bodo lahko samo psi s opravljenim PNZ in z najmanj prav dobro telesno oceno. Podrobnejše informacije so na voljo po tel.: 041/647 216.

TEHNOOPTIKA
SMOLNIKAR, d.o.o.

1000 Ljubljana, Novi trg 2
tel. +faks: 01 426 32 72
e-mail: tehnooptika@siol.net
www.tehnooptika-smolnikar.si

SERVIS

DALJNOGLEDI - SPEKTIVI

NIKON - SWAROVSKI
MEADE - BRESSER - ZEISS

Ljubljana
Ribji trg 3
Tel.: 01/421 41 90
Faks: 01/421 41 91
GSM: 041/618 610
E-mail: hubertus.club@siol.net

MADŽARSKA

JESENSKO-ZIMSKI LOV NA JELENA
4 polpenzion v luksuzni lovski koči, 3 dni
organiziranega lova z vodenjem
poklicnega lovca in terensko pripravo
trofej ter odstrelom jelena z rogovjem
do 5 kg 1.200 €
do 6 kg 1.680 €
do 7 kg 2.400 €
do 8 kg 3.200 €

KAMERUN

Lovi od decembra do maja
14-dnevni safari na veliko afriško divjad
z izredno ugodnimi odstrel:
slon 3.100 €, lev ali orjaški eland 2.600 €
savanski in rdeči bivol (roan),
nilski konj 1.600 €
na voljo več vrst ekvatorialnih antilop

HRVAŠKA

LOV NA MEDVEDA
4-dnevni »All inclusive« z bivanjem,
hrano, lovom in odstrelom MEDVEDA
v rangu medalje že od 2.400 €

SLOVENIJA

LOV NA MUFLONA
4-dnevni »All inclusive« z bivanjem,
hrano, lovom in odstrelom MUFLONA
v rangu medalje že od 1.950 €

molex
LOVSKA OBLAČILA

INDUSTRIJSKA CENA TRŽIŠ
Babrovci 1
Telefon: 00 386 (01) 962 13 18
GSM: 00 386 40 534 366

3/4 JAKNA IZ LODNA IN JAKNA IZ
TERMO VELLURJA
WATER & WIND STOPPER

NOTRANJA STRAN JAKNE JE PPREVLEČENA
S PAROPREPUSTNO FOLIJO, KI ODVAJA
PARO IN NE PREPUŠČA VODE TER VETRA.
VSI ŠIVI SO VARNI.

ČAKALNE VREČE IZ LODNA
PUMPARICE IN DOLGE HLAČE IZ LODNA
ČEPIČE IZ LODNA
JAKNE IZ TERMOVELLURJA
DELOVNE BRAJCE
DELOVNE, VODOODBOJNE PODČOŽNE
IN NEPODČOŽNE BOMBAŽNE HLAČE
JAKNE IZ VODOODBOJNEGA BOMBAŽA
POLO MAJICE IZ BOMBAŽA

SPREJEMAMO TUDI NAROČILA PO POŠTI

V TURČIJO NA LOV S POGONOM NA DIVJE PRAŠIČE

7 dni s 5 dnevi lova, 3-4 pogoni na dan, vsi prevozi po lovišču ter polni
penzion za 1.990 €. Termin lova je 12.-18. november. Ni doplačila za
odstrel merjascev v medalji. **Zagotovilo uspeha:** v primeru, da je uplenjeno
manj kot 15 divjih prašičev, dobi gost povrnjeno 1.000 €.

VOLK v Mongoliji – najzanesljivejši lov na volka na svetu. 7 dni,
od tega 5 dni lova vključno z vsemi prevozi v Mongoliji, tudi letalskim, ter
odstrelom volka in 5 gazel za 2.490 €. Potovanje skupine v spremstvu
PASAT-a 19. oktobra.

KOZOROG v prsku (Mongolija). 8-dnevni aranžma za 2.240 € skupaj
z letalskim prevozom iz Ljubljane. Odstrel kozoroga 1.350 €. Potovanje
skupine v spremstvu PASAT-a 19. oktobra.

KANADA: LOS v roku (oktober): 7 dni s 6 lovniimi dnevi, vključno z od-
strelom trofejnega losa za 3.400 €. Dodatna možnost: črni medved karibu.

KANADA: BELOREPI JELEN v roku (november): 4 dni lova, vključno
z odstrelom 2 jelenov za 1.990 €. Odhod organizirane skupine 3. 11.

Pasat, d.o.o.

<http://www.pasat.si> > tel. 01/428 37 40 > e-pošta: info@pasat.si

STRELNI DALJNOGLEDI ANGLEŠKE FIRME HAWKE

Velika izbira strelnih daljnogle-
dov z osvetlitvijo ali brez. Dalj-
nogledi so polnjeni z dušikom,
so odporni proti odsunu
in imajo 5-letno garancijo.

NE 2x-4x 39.500 SIT (114,50 €)

NE 1.5-6x-64 45.200 SIT (136,50 €)

NE 3.5-10x50 53.700 SIT (154,50 €)

Informacije in naročila: **BELUGA**, d.o.o., Ljubljana; Tel. 01 25 10 860 ali 041 72 60 11

**BANNER 3-9 x 40 III
R&G cross**

**BANNER 4-16 x 40 III
R&G cross**

**BANNER 3-9 x 50 III
R&G cross**

**HOLOSIGHT
XPL**

PRODAJA:

TRG. LOVEC
Koper - NG, LJ.,
-KP, -KR, -AB

INO SPORT
Portorož

MIKE - Nova Mesto

JOHANN FANZOJ
Ljubljana

LOVEC TRADE
Ljubljana

BOCK - Kranj

NOLD - Celje, Brežice

TAJGA - Celje

ULOV - Portorož

FAUNA - Bled

RR SPORT
Murska Sobota

PUSKAR Meglič
Dornale

ORBIS - Velenje

MINI FOTO
VIDEO - Ziri

PUSKAR - Stih,
Kamnik pod Krnom

PUSKAR - Skolar,
Slov. Gradec, Maribor

E-BATT - Ljubljana,
Celje

Bushnell

ZASTOPA: RODEO TEAM, d.o.o.
tel.: 04/201 54 00, www.rodeoteam.si

KROJASTVO

Branko Rožman, s.p.
Erjavčeva 5, Brežice
GSM: 031/544 808
www.krojastvo-rozman.si
e-pošta: krojastvo-rozman@siol.net

ROŽMAN

Slavnostne
lovske kroje,
srajce (tudi
z dolgimi
rokavi),
telovnike,
hubertus
plašče
in pelerine
izdelujemo
po meri.

OPTIČNE PIKE

Optične pike so namenjene za hitro
streljanje in za streljanje
v razmerah slabše vidljivosti.

RD 42

RD 30H

RD 30

RD 25H

dolžina 112 mm, teža: 115 g,
4 velikosti merilne pike, 7 jakosti
ovirskih, optična sonda:
200 mm do 120°

Optična pika 2. generacije
Povsem nova

BELUGA, d.o.o., Slovenska c. 8, 1000 Ljubljana; (01) 25 10 880, 041 72 60 11

!!NOVO NA ŠTAJERSKEM!! VABLJENA VSA SLOVENIJA

Na zalogi:

- polavtomatske risanice
- risanice ter kombinirano orožje priznanih svetovnih proizvajalcev
- pištole in revolverji
- šibrenice za lov in športno streljanje
- lovsko in športno strelivo
- dnevna in nočna optika
- kemična in zvočna vabila divjadi
- zimska in letna kolekcija oblačil

Storitve:

- lovski turizem
- servis, montaža optike, pristrelitev pušk
- strokovno svetovanje
- šola streljanja

Miko inženiring, d. o. o.

Trgovina z lovsko in strelsko opremo, orožjem in strelivom
V hali Strelskega centra Gaj, Pragersko, Travniška ul. 25
Telefon: 041/667-890

Delovni čas: tor.-pet.: od 9. do 17. ure
sobota: od 9. do 14. ure

NOVO V GROSUPLJEM

TRGOVINA ZA LOV, RIBOLOV IN REKREACIJO

**CESTA TONETA KRALJA 2,
GROSUPLJE
(OBRTNA CONA POD SLIVNIŠKIM HRIBOM)
TEL.: 01/78-73-701**

- ☉ puške, pištole, revolverji
- ☉ strelivo
- ☉ vse vrste lovskega tekstila
- ☉ lovski in klasični klobuki za gospe in gospode
- ☉ strelni daljnogledi, dvogledi itn.

Ugodne cene,
AKCIJE in prodaja na POSOJILLO.

Odprto:
vsak delovnik od 8. do 12. ure in od 13. do 17. ure;
sobota od 9. do 11.30 ure

Bon MEDO šport -10 % velja do 30. 10. 2006

Vrhunska kakovost - sprejemljiva cena
LOVSKI SPECTIV SANJU 15 - 45 x 60 WP

Izvrstna vidljivost v mraku • vrhunska kakovost slike • polnjen z dušikom
 dolžina: 33 cm • teža: 980 g • neoprenska torbica

CENA:
64.900,00

Beluga, d.o.o. • Ljubljana
 Naročila in informacije: 01/ 25 10 880 ali 041/ 72 60 11

interclass
 cars d.o.o.
 servis in prodaja vozil

VOLVO
 Kranj: Ljubljanska c. 35, (0)4 2355 940
 Ljubljana: Gorjupova 1, (0)1 2000 940

MAZDA
 Ljubljana: Gorjupova 1, (0)1 2000 955

Ugodnosti za člane LD

www.interclasscars.si

★ **WEST BLUE®** ★
 SPORTSWEAR

Zaščita Lukač, Mozirje, ŠPORTNA KONFEKCIJA
www.west-blue.com, e-pošta: info@west-blue.com

3-slojni, 10.000 mm vodnega stolpca,
 13.000 gramov/24 ur zračnega stolpca

NOVO

SLIKA JE SIMBOLIČNA

**Jakne in telovniki, ki vas varujejo pred vetrom,
 ne prepuščajo vode, vendar »dihajo« ...
 (WINDSTOPPER)**

ORIGINALNA LOVSKA BARVA

 OPREMIMO VAM JIH LAHKO Z VEZENIM LOGOTIPOM

 POŠILJAMO TUDI PO POVZETJU

 PRIDEMO TUDI DO VAS

 NUDIMO VAM KOLIČINSKI POPUST ZA LOVSKE DRUŽINE
 CENA 19.200 SIT (80 €) + pošttnina
 SIGNALNI TRAKOVI ZA NA KLOBUK, CENA 960,00 SIT (4 €) za kos

Naročila : (03) 839-49-50; faks: (03) 839-49-51

ANCELJ, d.o.o.
 Lebanova 3
 8000 Novo mesto
 Tel.: 07/332 1 081, 051/617 626
 Faks: 07/33 23 879
 E-naslov: ancelj-nm@siol.net
www.ancelj.si

Delovni čas: od 8.30 do 13.00; 14.00 do 17.00
 Sobota od 8.00 do 12.00

**LOVSKO OROŽJE BROWNING
 IN OPREMA PO UGODNI CENI**

BROWNING BLR M 81

BROWNING SHORT TRAC - 308 Win
 LONG TRAC - 30-06

STRELIVO WINCHESTER

STEINER

DOCTER SIGHT II

**OKTOBRA V PONUDBI CELOTNA PALETA
 BROWNINGOVH PUŠK IN PIŠTOL. OB NAKUPU
 PUŠKE IN STRELNEGA DALJNOGLEDA VAM NUDIMO
 DODATNE UGODNOSTI.**

NA ZALOGI TUDI OROŽJE BLAGOVNIH ZNAMK:
 ALFA-PROJ, BAIKAL, BLASER, ČEŠKA ZBROJOVKA,
 MAUSER, RIZZINI, SUHL, TAURUS, TOZ, ZASTAVA,
 ZBROJOVKA BRNO IN WINCHESTER

ENERGIJA IN SVETLOBA V DALJŠIH NOČEH - AKCIJA V OKTOBRU

-15% NA VSE SVETILKE IZ REDNE PRODAJE V TRGOVINAH
 EBATT, HIŠA ENERGIJE IN SVETLOBE.

za člane LD
 ob nakupu z gotovino
 V OKTOBRU

Prodaja:
E-Batt
 Battery shop
WWW.EBATT.SI

Lj - Brnčičeva 13
 BTC - hala A
 CE - Merkur Hudinja
 T: (01) 56-35-666